

3 1761 07453746 5

PR

1179

C9A5

Purchased for the
LIBRARY of the
UNIVERSITY OF TORONTO
from the
KATHLEEN MADILL BEQUEST

7310/11
100

2

KNIHOVNA

Jan Machglický

čís: 7583

J. C. Wacey

ANĚLICKÉ MÚZY

KNIHOVNA

W Jan Machalichij
čís: _____

ČESKO-SLOWENSKÉM

O DĚWU.

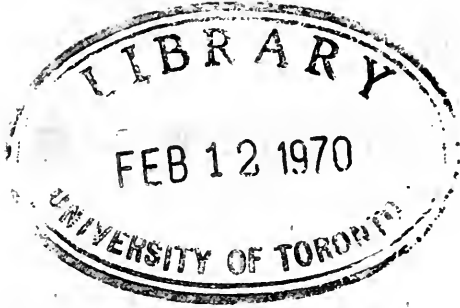
WYDAL

BOHUSLAW TABLIC.

W BUDJNĚ

W KRÁL. UNIVERSICKÉ TISKÁRNĚ,

1831.

PR.

1179

C9A5

Pope, Alexander

ALEXANDRA PÓPA,

ANĚLICKÉHO RYTĚRE,

Z K A U Š K A

O

Č L O W Ě K U.

S POZNAMENÁNJI

W A R B U R T O N O W Ý M I

Z ANĚLICKÉHO GAZYKA

PŘELOŽIL

B. T.

ALEXANDER POTTER

AMERICAN

NEW YORK

©

GEORGE W. F. POTTER

AMERICAN

NEW YORK

AMERICAN

AMERICAN

AMERICAN

Předmluva.

Zeby překládánjm užitečných kněh, we vzdělanějšjch europegských řečech sepsaných, negen literatura, ale i řeč bohatla; o tom historie gazyka a literatury cizonárodnj zřetedlné swědectwj wydává. Z té přjčiny žádostiw gsa, z gedné strany literatuře našj a našemu gazyku prospěti; z druhé pak strany swým vlastencům k uspokogenj mysli w žiwotě wezdegšjm, a k přestáwánj na cestách opatrowánj božjho, tento swět nayeprawy spravugjeho, nápomoci; přeložil sem *Alexandra Pópa* Anglického rytjře *zkaušku o člověku*, knihu, která i swým krásným slohem, i welmi důležitým a wáženým obsahem, nad mnohé giné anglické knihy vyniká, a gako hwězda prwnj welikosti na obloze anglické literatury se stkwj. Odtud giž w prwnj polowici předešlého stoletj do vzdělanějšjch europegských řečj byla přeložena, kteréhož štěstj žádage i gá řeč českoslowenskau učastnu učiniti, před několiká roky do našj mateřčiny w přjzwučných weršjch byl sem tuto knihu přeložil, ale pro nepřjzwniwé literatuře našj okoličnosti tiskem sem gj wydati nemohl. Prodléwage takto s wydánjm swého přeloženj, dočekal sem se nowé w básnictwj česko - slowanském změny, kterau wystawenj pro-

sodie časoměrné spůsobilo. I pokusil sem se přjzwučné swé werše w časoměrné hexametry předělati, w gawkovýchž w předešlém stoletj *Mistr Joachym am Ende* w latinské řeči tuto Pópowu knihu vydal *), kterážto weršůw mjra s wznešeným téhož spisu obsahem nalype se mi srownáwati se zdála. Řjdil pak sem se w skládánj swých hexametrůw těmi prawidly, které nám *P. Prof. Jozef Jungman* w swé Slowesnosti na stránce XXVIII. wystawil, přirozenjm dlauhé slabiky prodlužuge, a krátké krátě; kde pak Slowáci slabiky prodlužugj, Češj krátj, w některjch nemnohých slowjch (n. pr. nádege, dokonálost, réci, Čechům naděge, dokonálost, reci etc.) těch za obogetné užjwage, gakž toho sama wěc k dobrému našeho básnictwj vyhledáwati se zdála.

Dauffám, že se saudnj čtenáři této knihy na tom urážeti nebudau, že gsem některým slowům, w nichžto wjce spoluzwuček se scházj, wloženjm mezi ně samozwučky wjce libozwučnosti dáti se snažil, gelikož řeči nášj z této gediné přjčiny, od cizincůw, nelibozwučnost se předwrhugé, kteraužto twrdost řeči české giž Bratřj Češj obměkčowati chwalitebně začali, psawše: chaterný, usechl, dotekl, mjsto: chatrný, uschl, dotkl a t. d. ukázawše tudy, coby gegich potomci za nimi užitečně činiti měli; a totě mimo to u nás Tatranských Slowanůw nic neobyčegného, kdežto Ĝemerštj a Šarištj Slowané mjsto smrt, srdce, srp etc. smert, serdce (Šarišaně *šerdce*), serp řjkagj. Také za to mám, že mi to za zlé pokládáno nebude, že gsem někdy některých mluwenj spůsobů, ač nemnohých, aby byla *audacia, sumta pudenter*, z prostonárodnj řeči slowanské za přjčinau přjhodnosti we weršowanj užil, k. p. *wšeci, nik, kerý* mjsto: *wšickni*,

*) Tlačena gest we Wittemberku pod titulem: *Alexandri Pope, equitis anglicani et poetae incomparabilis commentatio de homine poetica, ex anglico idiomate in latinum translata et carmine heroico expressa, notisque subiunctis illustrata per Jo. Joach. Gottlob am Ende bonarum artium Magistrum et Diaconum Graeffenhaynensem. Sumtibus Joan. Joach. Ahlfeldi. MDCCXLIII. in 4. min.*

nikdo, který. Komuby se to zlé zdálo býti, toho na Pópowů zkaušku o sudbě (Essay on criticism) odesjlám, w kterémžto spisu náš básnjř toto prawj:

— rules were made but to promote their end,
Some lucky License answer to the full
Th' intent propos'd, that License is a rule.

Giž pak Quintilian (lib. II. cap. 13) powěděl: „Neque enim rogationibus plebisue scitis sancta sunt ista praecepta, sed hoc, quidquid est utilitas excogitavit. Non negabo autem sic utile esse plerumque; verum si eadem illa nobis aliud suadebit utilitas, hanc, relictis magistrorum autoritatibus, sequemur.“

Ostatně o této věci, gako wůbec o česko-slowan-ském, zvláště o časoměrném básnictwj lepšjho poučenj od znatelů gazyka a básnictwj našeho negen wděčně přjgmu, ale oň i důwěrně prosjm. Psáno we faře Kostelno-morawecké dne 1. Srpna L. P. 1826.

Zpráva o Alexandrowi Pópowi a geho spisjch.

Alexander Pópe byl r. 1692 ze šlechtických rodi-čůw narozen. Geho otec z Hrabětstw Oxfordského pošlý, zatjm we Windsor-Forestu bytem se položiw, w přjgemném tomto mjstě, saukromě žiw byl. Umřel r. 1715 w 75. roku wěku swého. Matka gehu, dcera *Wiljma Turnora* anğlického rytjře, upřjmau báznej bo-žj a dobročinnostj naproti chudým w anğlické zemi slo-wútnau se stala. Sesnula r. 1633 w 93 roku wěku swé-
ho. Oba tito rodičowé toho se potěšenj na swém synu dočekali, že bez akademického wychowáwanj, stal se nayslowútněšjm swého wěku básnjřem. O těchto swých rodičjch sám Pópe w listě Doctorowi *Arbuthnowi* psaném zpráwu dáwa ^{a)}. Sotwa měl náš básnjř 24. roků, giž utěšené pastýřské zpěwy sepsal, w nichžto střednj

a) *Wiz*: an epistle from Mr. Pope to Dr. Arbuthnot, London 1734.

cestau mezi Virgilem a Fontenellem kráčj. Geho báseň: *Chrá́m slávy* (temple of fame) welikau mu čest spůsobila; a mezi žertownými gehu básněmi: Uchwácenj kadere (the rape of the Lock) důkazem gest, kterak Pópe i při maličkých věcech uměl moc wtipu swého mistrně zgewiti. Případnost, která se r. 1712 Panj *Fémor* přihodila, zawdala mu příležitost k této básni, kterážto naywětšjch znatelůw a naywtipněšjch cizonárodnjch spisowatelů schwálenj došla b). Opat *Conti* a Markrabě *Ragoni* modenský u dwora Giřjho II. Krále mimořádný posel do řeči wlaské, a *Woltaire* do francauzské a sice tento nayumělegi we wazané řeči, gi preložili. Geho znamenité Homéra přeloženj gedni půwodnjmu spisu připodobnili; ginj pochybowali, kteřjby wětšj básnjř byl, Homérli, či gehu překladatel c). Zkauška gehu o sudbě (essay on criticism) učj spisowatele, gakby swau mdlobu a sílu zkušowati měl, ukazuge prameny falešných saudů a myšlenj, a ponawrhuge prostředky k zdrawého o vycházegjch spisjch saudu wynášenj. Gak tito, tak i ostatnj gehu spisowé gsau znamenitj, a pro swau výbornost do wzdělaněšjch europegských gazyků přeloženi. Wšickni gehu spisowé mnohokrát gsau w anglické řeči tlačeni d). Přjtomné přeloženj zkaušky o člowěku wyhotoweno gest podlé půwodnjho spisu pod tjmto titulem wyšlého: *Essay on Man. By Alexander Pope, Esq. Enlarged and improved by the author. Together with his ms. Additions and Variations, as in the last edition of his Works. with the notes of Mr. Warburton. London, Printed for I. and R. Tonson, and A. Millar, in the Strand MDCCLVIII. Rytina w před-*

b) W. Woltaire *Lettres philosophiques*. 121.

c) *Histoire d'un voyage litteraire* p. 102. a giné časopisi.

d) Pěkné, ručnj spisůw Popowých wydánj tištěno gest w VI djlech s obrázky pod tjmto titulem: *The Works of Alexander Pope Esq. in six volumes, complete. With his last corrections, additions, and improvements; as they were delivered to the Editor, a little before his Death. Together with the notes of M. Warburton London. Printed for A. Millar, I. and R. Tonson, st. Lintot, and c. Bathurst M. DCCLXIV.*

čelj této knihy postawená, gest vlastnj Pópowau rukau nawržena i reysowána, kterážto w obrazu zlámané sochy, swjce doháragjcej, smrti panowné, bublinek Mudrcem při prameni sedjcjm nafauknutých a se pukagjcej, marnost sláwy lidské, a štěstj zemského pomínutedlnost předstawuge. Nápisi na rytině gsau tolikéž satiry mocj a krásau gehu psaných satyr ozdobené.

Pópe bydlil obyčegně we Twittenhamu, w nappěkněgšjm kragi, 12. mil od Londýna. Mylord *Peterborough* dal mu tam dům bljzko Tameže ze samé wážnosti gehu zásluh. On sobě tu zahradu skrownými náklady založil, která se nad giné nákladněgšj zahrady wjce wážila. Tu ho knjže Wallis w domě gehu negednau nawštjwil. K gehu přjznicwům se počitowali wýwoda z *Bukinghamu* a *Chandois*, Hrabata z *Peterborough* a *Burlingtonu*, Lordi *Kobham*, *Bathurst* a mnozj ginj welicj Páni w anglické zemi, kteřížto známostj poetického uměnj nad giné wynikli. Geho důwěrnj přátele byli D. *Arbutnot*, *Swift*, *Gay*, *Addison*, *Steel*, *Tomson*, *Murray*, *P. Blount*, *Rob. Digby*, *Hen. Cromwell* etc.

Co se přjtomné knihy dotýká, Pópe w nj gako Mudřec pjše, pauze swětla rozumu k wyšetřenj přirozenj člowěka užjwage, tjmto prostředkem čtenáře k wyššjmu swětlu pripraviti žádá. Kde toto swětlo přestává, tam se gehu rozumowanj dokonává, a wjra se počjná. Pópowa naučenj gsau pronikawá, až do samých wnitřnostj člowěka sáhagjcej; gehu skaumánjm naytagněgšj hnutj člowěka neuchazegj. On w swém předkládánj spůsobu přjsný pořádek zachowává, předměty pilně spolu srownáwage, a ze základu záwěrky formuge, gichžto prostředkem z gedné prawdy na druhau procházj. Cjl Pópůw, který sobě při této knize předstawil, gest: hlubokau wážnost k Bohu, a vysoké o něm myšlenj w mysli člowěka wzbuditi, geg k poslušnému oddánj se do wůle božj, a k přestáwánj na božjm opatrowánj ponuknauti, w něm lásku k maudrému a dobrotiwému Bohu roznjtiti, a naposledy člowěku cestu ctnosti ga-

kožto gedinau k prawé blaženosti wedaucj ukázat, a geg spolu i k plněnj těch powinnostj, které giným podlužen gest, podnjtiti.

Kdokoli tuto knihu bedliwau myslj čjsti, a co četl, pilně powažowati bude, dauffám, že nemalého mrawného užitku nabude, a tudy i můg cjl, který gsem při přeloženj tohoto spisu měl, obdržen bude.

B. T.

Omylowé tlačitelštj,

které čtenář před čtenjm knihy si naprawiž.

Str.	7	l. 29	<i>mjsto</i>	hořkých	<i>čti</i>	horkých
—	10	l. 10	—	tak	—	tek (tactus)
—	—	l. 13	—	smerti bjť	—	smrtilit
—	11	l. 12	—	tak pawucj	—	tek pawučj
—	13	l. 13	—	nesmyslně	—	nesmyslné
—	17	l. 15	—	gakowým	—	gakowými
—	19	l. 22	—	sak	—	gak
—	21	l. 14	—	aneb	—	anebo
—	22	l. 2	—	sestrj	—	sestry
—	23	l. 6	—	octý	—	octy
—	25	l. 22	—	sardce	—	serdce
—	28	l. 18	pozn.	brahu	—	braku
—	31	l. 30	—	karmj	—	kermj
—	—	l. 32	—	hrála	—	hřala
—	32	l. 23	pozn.	ate	—	ale
—	33	l. 26	—	geštož	—	geštoť
—	34	l. 24	—	ne wládne	—	newládne
—	—	l. 39	—	pohodly	—	pohodlj
—	38	l. 5	pozn.	genž	—	gež
—	—	l. 19	—	<i>πατηε</i>	—	<i>πατηο</i>
—	39	l. 11	pozn.	prawdowé	—	prawdiwé
—	43	l. 4	pozn.	geg	—	gen
—	44	l. 5	pozn.	<i>τω5 ολοχρυσ</i>	—	<i>τος ολοχροος</i>
—	47	l. 3	pozn.	<i>χηματων</i>	—	<i>χηματων</i>
—	48	l. 30	—	geštot přjrodau Buh	—	gež Bůh, přjroda téz.

U w e d e n j .

U m j n i w s i p s á t i o ž i w o t u a m r a w j e h č l o w ě k a , n ě c o t a k o w ě h o (b y c h s e s L o r d e m *Baconem* w y s l o w ě l) , c o b y n á m č l o w ě k a *doma w g e h o ř á d r á c h a z a m e s t n á n j e h u k á z a l o* , m y s l e l g s e m , ž e b y t u t o p r á c i n a y l ě p e b y l o z a č t i s p o w á ž e n j m č l o w ě k a w o d t a h u (i n a b s t r a c t o) g e h o *přirozenj a s t a w u* ; g e l i k o ŷ a b y c h o m n ě k t e r é m r a w n j p o w i n n o s t i d o k á z a l i , n a n ě k t e r é m r a w n ě p ř i k á z a n j d o t j r a l i , a n e b s k u s i l i d o k o n a l o s t i n e b n e d o k o n a l o s t i n ě k t e r ě h o a k t e r ě h o k o l i t w o r u , p o t ř e b j g e s t p ř e d e w š j m z n á t i , w g a k o w ě m s t a w ě a p o t a h u n a g i n é t w o r y s t o g j , a k t e r ý g e s t w l a s t n j *cjł* a k t e r é s m ě r o w á n j g e h o b y t o s t i .

Z n á m o s t l i d s k ě h o p ř i r o z e n j , g a k o i g i n ý c h w ě d , w *n e m n o h ý c h g a s n ý c h p u n k t e c h* s e z a w j r á : a n i ŷ g e s t w t o m t o s w ě t ě m n o h o *g i s t ý c h a n e p o c h y b n ý c h* p r a w d . S e z p y t o w á n j m t e d y m y s l i , t a k s e m á w ě c , g a k o s p ý t w a u t ě l a ; w j c e d o b ř ě h o l i d s k ě m u p o k o l e n j p ř i r o s t l o , z p i l n ě h o p o w á ž e n j w ě t š j c h , p a t r n ý c h a p o c h o p i t e d l n ý c h č á s t e k , n e ŷ z o h l e d á n j t ě c h s u b t ý l n ě g š j c h ž i l e n a w l á š e n j , g e g i c h ŷ t o s p o ř á d á n j a u ž i t e k s n a d n a w ě k y n a š j b e d l i w o s t i u g d e . *Hádky* g s a u w š e c k y o t ě c h t o p o s l e d n j c h , a o p o w á ŷ u g i s e ř j c i , t y t o m ě n ě z o s t ř i l i *wtip* l i d s k ý , n e ŷ *srdce* g e d n ě c h p r o t i d r u h ý m p o p u d i l i , w j c e p l n ě n j m r a w n ý c h p o w i n n o s t j u m e n š i l y , n e ŷ m r a w n ě m u u č e n j (t h e o r i i) p r o s p ě l i . M o h u l i s o b ě p o c h l e b o w a t i , ž e b y c h t a u t o z k a u š k a u n ě g a k ě z á s l u h y n a b y l , t e d y b y t o b y l o g e d i n é , ž e g s e m m e z i k o n č i n a m i , o d p o r o w a t i s o b ě s e z d a g j c j m i , s t ř e d n j c e s t a u k r á č e l , w y s l o w e n j m n e s r o z u m i t e d l n ý m s e w y h n u l , a m r a w n a u s a u s t a w u (s y s t h e m o f e t h i c s) *mjrnatu* a w š a k n e *wiklawau* , *krátkau* , a w š a k n e *nedokonalau* g s e m w y s t a w i l .

T o t o g s e m m ě l w n e w á z a n é ř e č i u č i n i t i ; a l e z d w a u p ř i j č i n w e r š e s e m z w o l i l . P r w n j z d á t i s e b u d e o b e c n á , ž e

základy, pravidla a příkazy takto psaná, gednak wjce z počátku na čtenáře dorážej, gednak snadněji za tjm w paměti zachována býwaj. Druhá zdáti se bude prostá, ale gest prawdiwá. Nalezl gsem totiž, že na tento způsob dala se mi onano pravidla *kratčegi*, nežli w samé newázané řeči wygadřiti; a nic není prawdiwějšho, než to, že mnoho gak *moci*, tak i *milosti* (lžbeznosti, grace) důkazůw aneb naučenj na gegich krátkosti záwisj. Nemohl pak sem tuto částku mého podmětu *obšjrněgi* (in detail) předkládati, bych se nechutným nestal, a čtenáře nezunawil; ani *poetičtěgi*, nechtě nesrozumitedlným při okrase řeči býti, aneb zpráwnosti (náležitosti precision) opustiti, aneb řetěze rozumowánj protrhnauti.

Co se zde wydává, toho slušj powážowati gen gako *generálnj mapu člověka*, která wjce neukazuje, než *wětšj* genom *strany*, gegich *rozšjřenj*, *meze* a gegich *spogenj*, odrey-sowanj zvláštnejšjch částek následugjcm listům zanecháno.

O b s a h.

E p i š t o l a I.

*O přirozenj a stawě člowěka w ohledu na weškeren swět
(wšechnotu).*

- O** člowěku w odtahu (in abstracto), že gen w ohledu na vlastnj swau saustawu sauditi můžeme, gsauce nepowědomi potahůw na giné saustawy a věci w. 17
- Že člowěk nenj takowý, žeby se za *nedokonalého* držeti (gako člowěk) měl, ale gest bytnost k swěmu *mjstu* a *stupni* w stwořenosti přiměřená, s wšeobecným pořádkem se snášegjcej, a s cjlj a potahy (relaciemi) gemu neznámými se srownáwagjcej w. 33
- Že geho štěstj w přjtomném stawě, djlem na neumělosti budauejch přjhod, djlem na naděgi budauejho stawu záwisj w. 77
- Pýcha a dychtěnj po wětšj známosti a osobowánj sobě wětšj dokonalosti, přjčina bludu a bjdy člowěka. Bezbožnost postawowánj se na mjstě božjm a saudu o slušnosti neb neslušnosti, dokonalosti neb nedokonalosti, sprawedlnosti neb nesprawedlnosti geho ustanowenj w. 113
- Ohawnost, pokládati se za konečnau přjčinu tworby, a očekáwánj té dokonalosti we mrawném swětě, které w přjrodném nenj w. 131
- Nerozumnost žalob člowěka proti opatrowánj božjmu, kterýžto z gedné strany žádá dokonalosti angelůw, a z druhé strany tělesných spůsobnostj nerozumných žiwočichů, ačkoli wládnutj některými smyslými spůsobnostmi we wyššjm stupni bjdnýmby geg učinilo w. 175
- Že w celém widitedlném swětě wšeobecný pořádek a *postaupnost* w tělesných i duchownjch schopnostech znamenati se dá, což přjčina gest podzřjzenosti tworůw tworům, a wšech tworůw (na zemi) člowěku. *Postaupnost smyslu*, *puzenj*, *myšlenj*, *rozwaha* (reflexion), rozum; že rozum přewyšuge wšecky ostatnj schopnosti w. 208

- Gak mnohem dále tento pořádek a tato podzřizenost žiwých tvorůw se rozširuge na hůře a zde dole, kde gestli gedna částka gest protržena, negen ta část, ale celá spogená stwořenost musj se zkaziti . w. 234
- Přepiatost*, bláznowstwj a pýcha takowé žádosti w. 260
- Následek všeho toho, *neobmezená poddanost*, kterau sme božjmu opatrowánj podlužni z ohledu na nynějšj i budaucj náš staw. . . . w. 282

E p i š t o l a II.

O přirozenj a stawě člowěka, w ohledu na sebe samého, ga-kožto gednotliwého (an Individual).

- Zaměsknánj člowěka nemá býti skaumati Boha, ale *sebe samého* učiti se znáti. Geho střednj přirozenj, geho moci a mdloby. . . . w. 1
- Meze gehu schopnosti. . . . w. 19
- Dwa základowé člowěka, *samoláaska* a *rozum*, oba newyhnutedlně potřebnj w. 53
- Samoláaska silnějšj a proč w. 67
- Gegich cjl a konec gedem a týž w. 81
- Náružiwosti* a gegich užitek w. 93
- Panugjcy náružiwost* a gegj sjla w. 131—160
- Gegj newyhnutedlná potřeba k přiwedenj lidj k rozličným cjlům w. 165
- Gegj opatrné užjwánj w ustanowenj našeho základu (dle něhož gednáme) a k ugištěnj našj cnosti . . . w. 175
- Cnost* a *hřjch* w našem mjchaném přirozenj, meze gegich bljzké, ale věci *rozdjlné* a *gasné*; která gest powinnost rozumu w. 195
- Gak ohawnátě *neprawost* sama w sobě, a gak se při nj oklamáwáme w. 217
- Že gakžkoli cjlowé opatrowánj božjho a *wšeobecné Dobro* býwagj dosaženi i skrz naše náružiwosti a nedokonalosti w. 219
- Gak užitečně tyto přiděleny gsau všem řádům lidj w. 241
- Gak welmi gsau ony společnosti lidské užitečné. w. 249
- I gednotliwým lidem. . . . w. 262
- W každém stawě a každému věku člowěka. . . w. 271

E p i š t o l a III.

O přirozenj a stawě člowěka w ohledu na towaryšstwj lidské.

- Weškeren swět (wšechnota) gedna saustawa towaryšstwj w. 7
- Nic nenj gen *samo pro sebe* učiněno, ani gen cele a pauze pro giné w. 27
- Stěštj společné žiwočichůw w. 49

<i>Rozum anebo puzenj</i> účinkuj rovně k dobrému každého gednotlivého živočicha	w. 79
<i>Rozum aneb puzenj</i> účinkuj též k dobrému towaryš- stwěj we všech živočišjch	w. 109
Gak dalece towaryštwěj wedeno býwá puzenjm	w. 115
Gak mnohem dále rozumem.	w. 131
O tom, což se gmenuge stawem přjrody (state of na- ture)	w. 147
Rozum puzenjm wedený při wynalezenj uměnj (kunštůw)	w. 170
Pri formách towaryštwěj	w. 179
Počátek politických towaryštwěj	w. 199
Samowlády (monarchie)	w. 210
Patriarchalské řjzenj	w. 216
Počátek prawého náboženstwěj a ředitelstwěj (gouvernement) z gednoho a téhož základu lásky	w. 235
Počátek powěry a ukrutenstwěj (tyranstwěj) z gednoho a téhož základu bázně	w. 237
Působenj samolásky při towaryšském a weřegném Dobru.	w. 269
Obnowenj prawého náboženstwěj a zemského řjzenj po- mocj prwnjho gegich základu.	w. 283
Mjchané řjzenj zemské	w. 289
Rozličné formy každého a prawý cjl každé	w. 393

E p i š t o l a IV.

O přjrozenj a stawě člowěka w ohledu na blaženost.

Neprawý pochop (pogem) blaženosti mudrecký i pro- stonárodní wyswětlený	w. 9 až do 26
Onatě cjl (záměr, aučel) všech lidj a ode všech do- sazitedlný	w. 29
Bůh žádá vsechněm rovně blaženosti dáti; by pak ta- kowá byla, musj towaryšská býti, gelikož každá saukromná blaženost na všeobecné záwisj, a po- něwadž Bůh wedle všeobecných ne částečných zá- konů swět zprawuge	w. 35
Gak potřebj gest za přjčinau pořádku, pokoge a štěstj towaryštwěj, aby <i>zewnitřnj statky</i> (external goods) nerowné byly. Blaženost nenj tak spořádána, žeby w těchto záležeti měla	w. 49
Nic méně však předce i při této nerownosti rownagjcej wáha blaženosti u prostřed lidského pokolenj opa- trowánjm božjm skrze dvě náružiwosti, <i>naděgi</i> a <i>bázeň</i> , zdržowána býwá	w. 68
Která gest saukromná gednotliwých lidj blaženost, pokud se zprawau tohoto swěta sněsti se může, a že dobrý člowěk zde předek má	w. 78
Blud, dle něhož se to cnosti přjpisuge, což gen neřesti gsau od přjrozenj a štěstj pochodjcej	w. 94

Nesmyslnost toho očekávanj, žeby Bůh své všeobecné zákony z přízně k částečným přeměnit měl	w. 122
Že my negsmé saudcowé w tom, kdož gsau dobřj, ale že kterýkoli gsau, musegj blaženi býti	w. 134
Zewnitřnj statky (gměnj, goods) negsau vlastnj odměnami, často s nj gsau neobstogitedlné aneb gj ku skáze	w. 170
Že ani tyto žádného člověka bez cnosti šťastným učiniti nemohau	w. 186
Ne bohactwj	w. 186
Ne čest	w. 194
Ne urozenost (nobility)	w. 206
Ne welikost	w. 218
Ne powěst	w. 236
Wyššj dary rozumu	w. 261
S wyobrazenjm nešťestj lidského na mužjch, kteřj všemi těmito vládlj	w. 279
Že w samé cnosti toliko blaženost záležj, gegjžto předmět gest <i>wšeobecný</i> a wýhled gegj <i>wěčný</i>	w. 329
Že dokonalost <i>cnosti</i> a <i>blaženosti</i> záležj we srownánj se s <i>pořádkem opatrowánj božjho</i> zde a w oddánj se gemu zde i napozatjm	w. 330

Z k a u š k a

O Č l o w ě k u.

E p i š t o l a I.

Wzhůru! milý Jene můg, zanecheymež předměty podlé,
Njzkým žádostem cti a pyšných herdobě králů,
Wolně (ziyot mimo to s těžkem dát můž komu wjee,
Než trochu wůkol nás se ohlédnaut, pak na to zemřjt)
Progďemež aspoň pauť člowěka strastného celičkau.

5

Poznamenánj. W. 1. Onen přjtel Popůw, genuž tato báseň w anřlickém gazyku připsána byla, slul *Henrik*, *S. Jan Bolingbroke*, a byl tagemjnkem auřlické králowny *Anny*, muž i učenostj, i rodem, i zásluhami slawný.

Otewřenj básně w 5. řádkách obsahuge zpráwu o předmětu této básně, který gest, srownale s tytulem, *zkauška o člowěku*, aneb filosofické (mudrecké) ohlednutj přirozenj a cjele člowěka, geho náruži-
wostj a následkůw gegich. 6ta 7. a 8. řádka (liney) narážj na podmě-
ty (the subjects, *sujés*) této zkaušky, kteréžto gsau: všeobecný po-
řádek a cjl opatrowánj božjho; pořádánj lidské mysli, půwod, užitek
a cjl neb konec náružiwostj a vášnj soběckých i towaryských; a zlé
následky moci, rozkoše a štěstj. 10tý 11. a 12. werš ohlédá se na
obsah knih, které za tauto wygjtj měli, totiž: rázné wlaštosti (cha-
raktery) a spůsobnosti lidj; a meze wědy, které když se gednau pře-
stupugi, neumělost se začíná a blud následuge. 13tý a 14.
wztahuge se na známost lidského pokolenj a rozličné mrawy wěku.
Za tjm we werši 16. ukazuge nám básnjř, s gakowým návrhem (plá-
nem) psal, totiž: *k obraně east božjho opatrowánj při člowěku*.
Lidé, proti nimž psal, gakož často nás poučuge, gsau takowj, gešto
swau domnjnku na wáhu stawěgj proti opatrowánj božjmu (w. 114);
takowj, gešto *křičegj, gestli člowěk gest nešťastný: Bůh že gest ne-
sprawedliwý* (w. 118); aneb takowý, genžto w mysli swé to domněnj
pogjmagj, že *zde žádného hřjchu, ani cnosti nenj* (epišt. II. w. 212).
To básnjřowi přjležitosti podává k rozděleuj cest opatrowánj božjho

Přehrozný labirynt! než předce vždy pravidelný,
 Paušť, na gakéz ternj smatěně s kwěty pospolu roste,
 Zahradu, genž swozugeť owocjm, gež zbráněno gjsti.
 Ayta! po tom širokém poli pospolu bystře pochodme,
 Skusme, na něm což gest schowaného, a co zgeweného, 10
 Skaumeymež ukrytá okolj, záwrat vysokostj,
 Gak to, co slepmo lezeť, tak i což zraku w oblaku ušlo.
 Přírody cesty zřemež, bláznowstwj bjme běžejcy,
 Gjmeymež každý panugjcy zvyk, gako powstal,
 Směgme se, slušnoli gest, kdež můžeme, budme upřjmj, 15
 Wždy wšak cesty božj obraňmež při člowěčenstwu.

I. Rciž nayprwé, cožť o Bohu w wýsosti, co můžem
 Odginud o člowěku zde zawjrat, než z toho, což wjm?
 Což tu dole z člowěka zřjm wjc, než byt geho zemský
 Od něho, nebli na něg záwěrky wšecky se táhnau? 20
 We swětech ačkoli Bůh bezpočtných znám stwořenjm gest,
 Nám w swětě gen tomto šlepěgj geho šetřiti dlužno.
 Ten, genž skrz spaustnau nesmjrnost může proniknaut,

na dva djly. W prwnjm zrowna odpowjda na ty *odpory*, které roz-
 pustilj lidé, w ohledu na nepořádky, powstáwagjcz z přewracenosti
 lidské wile proti opatrowánj božjmu činiti se pokušugj. W druhém
 wyhýbá aneb w stříce gde všem takowýmto namjtkám, skrze prawé
 wyreysowanj lidského přirozenj, aneb wšeobecnau, ale náležitau *mapu*
člowěka. Prwnj epištoła zanášj se sprawowanjm prwnj částky této
 hádky (dišputacj), a ostatnj tři rozhodnutjm druhé částky. Odkud ta-
 to kniha úplnau *zkaušku o člowěku* (ethyku) formuge, tjm najlep-
 šjm cjlem, k obraně totiž cest božjch, psanau.

- W. 7. 8. *Paušť — zahradu*. Paušť se wztahuge na lidské *náružiwosti*
 (gakž w 2. epištole wykládá) wywozugjcz obé, což dobrého i což zlě-
 ho gest. *Zahradu* wztahuge se na lidský *rozum*, tak často nás k
 přestaupenj mezj, od Boha gemu wytknutých, a k wydánj se w
 neužitečná skaumánj pokaušegjcy.
- W. 12. *Gak to, co slepmo lezeť*. T. tj, genž nawedenj swých náružiwosti
 slepě následugj, aneb tj, genž za nimi obecného smyslu a zdravého
 řozumu we swých vysokých, skrz kragé metafysiky proletowanjch ne-
 cháwagj. Obé ty nesmyslnosti gsau w 4. epištole wyloženy, kdežto
 prostolidné a mudrecké, štěstj lidského se týkagjcz, bludy gsau zge-
 weny. Obrazec (figura) wzat gest ze žiwočišného žiwota.
- W. 15. *Směgme se etc*. Dává na wědomj, že lidské *blázniwosti* tak
 tuze obawné gsau, že nenj w moci wěšjho djlu lidj *politowanj mji*,
 při některých pak přjležitostech smjchu se zdržeti: a že lidské *ne-*
prawosti tak gsau zločinné, že i *naynewinnějšj* zřjodka magj přjle-
 žitost, při tomto podmětu, cnost swau wygewiti.
- W. 19. 20. *Což tu dole z člowěka zřjm wjc, než byt geho zemský*
od něho, nebli na něg záwěrky wšecky se táhnau?
 smysl gest: *My nic newidjme z člowěka, leda to, gak nynj zde na*
swém stogišti (šiacj) stogj, od kterého stogiště, wšecko naše rozu-
mowanj o přirozenj a směru (cjli) geho musj potaženo býti, a na
toto stogiště wšecko se wztahowati. — Odkud následuge, že wšecko
 naše rozumowanj o geho přirozenj a směru, musj welmi uedokonalé
 býti.

Ziřt swěty na swětech a spogowat wše w Wšechnotu gednu,
 Saustawy gedné wplyw znamená we ginau obapolný, 25
 Wšecky planěty zná, wúkol sluncj se točej,
 Každěké hwězdy wšeliké též bydlitele zná,
 Nechť řekneť, nebe proč tak, gakž gsme, sformowaloť nás.
 Twúg ale subtýlný zdali duch gest podpory prohléd,
 Též stroge wazby, tuhé spogenj wšech w gednotu částek, 30
 Autlau záwiselost, k tomu slušné postupowánj,
 Či snad zderžowati zwláštňj celotu lze ge částce?
 Přehroznýli řetěz, genž wšeko w gednotu wjže,
 A stažené trjmá, sám ty zdržugeš, nebo sám Bůh?

II. Pyšný trauřalče, zwěděti chceš přjčinu proč tak 35
 Newládny, i malý, i slepý učiněus, gakowý gsi?
 Nayprw; možnoli gest, wyskaumegž přjčinu těžšj
 Proč negsy mdlegšjm učiněn, menšjm i slepěgšjm?
 Swé země matky se ptey, proč medle gsau duby wyššj,
 I hrubšj, nežliť ternj, genž w stjnu gegich gest? 40
 Neb tam wýsosti šřjbernéhoť pole se ptey:
 Proč Jowiáš wětšj gestiť, než dráby gehoť gsau?

Gestliže wyznáwá se, že ze wšech saustawů možných
 Naylepšj swoliláť saustaw maudrost nekonečná,
 W němžto, nemáli pogjt wšeko, dlužno wšemu se sněsti, 45

W. 21. *We swětech ačkoli Bůh bezpočťných a t. d.*, „Hunc cognoscimus solummodo per proprietates suas et attributa, et per sapientissimas ut optimas rerum structuratas et causas finales.“ *Newtoni Princ. Scol. gen. sub fin.*

W. 30. a 31. — *tuhé spogenj wšech w gednotu částek, útlau záwiselost* — Myšlénka gest welmi zuamenitá, s welikau mndreckau krásau a náležitostj wygadřená. Saustawa wškerého swěta (wšechnoty) gestiť spogenj *přjrodných a mrawňých* schopnostj, gako lidská saustawa, *tělesňých a duchowných*. Skrze *tuhá spogenj* tedy narážj básňř na přjrodné, a skrze *útlé záwiselosti* na mrawně schopnosti. Poněwádž *zkauska o člowěku* nenj saustawa o přjrodnosti (*naturalismu*), ale *přirozeného náboženstwj*: odtud pochodj, že kde napředklade básňř, že nepořádky magj směřowati k některému wyššjmu dobru w *přjrodném swětě*, také napředklade, že magj též směřowati k některému wětšjmu dobru we *mrawném swětě*, gakž patrné gest z těchto wzněšených obrazů w následugjcjch řádkách:

Rány zeměřesenj gestliť nerušj nebe cje,
 Gak Catilina tohoť neb Borgia může dowěsti?
 Krom něho kdož poznal, čj bljskánj ruka řjdj,
 Kdož zešly Oceán zdwjhá, kdo mu welny kolébá,
 Kdož diwokau hrdobu wšřjopil w mysl Cěsara řeka?

W. 35. až do 42. W těchto weršjch básňř s krásau w rozsuzowánj. wznešenost myšlénky spogil, kdežto podobné přjklady, ke skusenj swým odpornjkům předstawené, práwě tak trefně ohawnost gegich žalob proti pořádku, gako i daremnost spytowánj gegich tagemstwj božjch ukazugj.

W němž wše, co powstáwá, po stupnjch béře počátek,
 Zgewart gest, na tom že citiw a přirody řebři
 Stupni ge dlužnoť byt, gesto čłowěkem se nazjwá,
 Tať ge otázka genom (by se hádal gakžkoli dlaho):
 Křiwduli Bůh učinil gemu tam, kdež dal gemu mjsto? 50

Z ohledu na čłowěka wše to, což se křiwda nazjwá,
 Může a býti musj sprawedelnost w ohledu na wše,
 Při skutejch lidských, byť s težkostj konaliť se,
 Gednoho sotwa dogjt množstwjm lze ge cjl konánj,
 W božských djlech swůg ne genomt obderžuge každé 55
 Cjl, nýberž w týž čas směruget ke druhému užitku.

Takť i čłowěk, genž sám sobe se zdá býti tu hlawnjm,
 Snad gedná co druhý w spogenj s neznámým okreškem,
 Kdež kola týkage se směruget též k cjl ginému,
 Částku widjme genom, spatřit nám nelze celosti. 60

Když pyšný zrozumj kůň, proč geho obmezuget muž
 Herdý běh, nebo proč ho žene skrz šjřinu pauště,
 Když hlaupý wůl zwj, proč zde twerdau zemi láme,
 Gestit obět, zase pak i Bohem gest hnedky Egypťským;
 Tehdáž nesmyslná lidská má poznati pýcha 65
 Skutky, i wášnē, i cjl, užitek též gestoty lidské,
 Proč pracuget, terpj, proč má meze, gestit i puzen,
 Této otrok hodiny, w naybližšj gesti bohem zas.

Nerci: božj chyba gest to, čłowěk že nenj dokonálý,
 Rciž radšj: že čłowěk dokonálý gest, gako má být, 70
 Známostj priměřen k swému stawu gestit i mjstu,
 Čas mu oka mžik gest, geho prostora gesti genom punkt;
 Máli čłowěk někdy w gistém swětě být dokonálý,
 Což tě za wěc, skůrlit, nebo pozděgi, tamto aneb tu?
 Kdož dnes gest blažený, práwěť tak a úplně gesti, 75
 Gakž ten, genž dáwno blažený byl před stoletjmi.

III. Maudrý Bůh před wšjm stwořenjm osudu kryge pjsmo,
 Wšecko mimo stranu, genž gestit nám wyznamenána.
 Před howadem čłowěka známost duchů před čłowěkem skryl,
 Syc ze smertedlných bytnost kdoby moh' strpěti zde? 80
 Skwostnost twá mjnj wycedit krew dneska beránka,
 Twau kdyby rozwahu měl, zdaž poskakowalby a hrál se,
 Do smrti gest spokogen, na poli kwětnau škube pjci,
 Ljže ruku zdwiženau k cezenj geho kerwi newinné.
 O slepoto w přjštj wěci! dána žiwému milostj, 85
 Mjsto by každičky vyplnil, gež Bůh wyměřil mu,
 Kdo steynýma, co Bůh, očima wšeho, medle uhljda,

W. 64. *Bohem Egypťským.* Tak nazwaný, poněwadž Bůh Apis byl w celém Egypťě ode wšech božsky ctěn.

W. 87. Kdo žetelem steyným. Math. X. 29.

W. 91. *Takž se pokor' naděgj.* Naděge budaucjho blahoslawěnstwj samým Bohem gest do srdce lidského wštjpena, gakožto nayozagist-

Réka widj padati, mdlé rowněž wrabce hynauti,
Prwky i saustawy též se praskem stroskotané w rum,
Bublinu puknauti zde, celé swěty tamto se rjcet. 90

Takž se pokoř naděgi, třeslawými křjedly wyljtey,
Smerti čekekey mistra přjsného wzjwage Pána,
Genž ti nedá poznat, zde budaucj twé blaženosti.
Než naděgj tě kogj přede k twé blaženosti nyněgšj.
Přesladká naděge w lidské duši wěčně se prýštj: 95
Nikdy lidé negsau šťastnj, ale býti magj wždy:
Duch newhodný a zmezený wždy wně z domu vlasti
Zůstáwá w pokogi, k žiwotu přjštjmu wybjhá.

něgšj blaženost, která zde od nás powždycký utjká, pro dobrého člo-
wěka na pozatjm gest zachowána. Přjčina, pro kterau básnjř tento
důwod swolil k dokázánj budaucjho stawu, přednost mu nad giné
dáwage, gestli ta: aby swé saustawě (která gest w subtýlném a poná-
praweném platonismu založená) přjgemněgšj srownalosti (grace of uni-
formity) udělil. Naděge zagisté byla Platonowi zvláštjnjm důwo-
dem k dokázánj budaucjho stawu, a ta slova, kterých zde užito, —
the soul uneasy etc. — duše wždy smjtaná (nepokogná) gest zvláštjnj
Platonowa mluwa. Básnjř tedy, na tomto mjstě wýslovně powjdá:
*že Bůh této naděge nám udělil, na mjsto toho budaucjho blahosla-
wěnstwj, které nynj od nás zadržuge.* W druhé swé epištole wždy
dále postupuge řka: že tato naděge ani w smrti nás neopauštj, která
wšecky porušitedlné wěci nám odnjmá.

Naděge za hrob gdeť, ni při smrti nás neopauštj.

A w 4. epištole ukazuje, kterak tato naděge gest důkazem budauc-
cjho stawu z powáženj Boha, gešto nadarmo žádné žádosti do srdce
člowěka newštjpil, aueb čehož on umjnil, má nám býti popřáno.

On zřj, přjroda proč w člowěka wštěpugeť we, samého.
Čáku známého blaha, neznámého mu wjru,
(Přjrody žádnuému rodu přjказы dány na darmo
Negasu, než každý, což gen chce, hledá, to nacházj).

Genom na *pobožného* člowěka se to wztahuge, když řjká: že *naděge*
od cjele ku cjlji wede etc. Bylotby tedy weliká nesrownalost, kdyby
se tu oklamánj dokázalo:

W. 95. *Genž ti nedá poznat zde budaucj twé blaženosti.* Namjtáno by-
lo, že *saustawa o nalyběšjnjm swětě* zemdljwá ostatuj důkazy budauc-
cjho stawu; poněwádž, gestli to zlé, které pobožnj podstupugj, na-
pomáhá Dobro celosti, tedy wše gest zde w pořádku, a nie neutra-
cugj, než co nepřináležj k dobrému pořádku: aniž pobožnj lidé ma-
gj přjčiny náprawy očekáwati, gestli to zlé, které podstupugj, tako-
wěto má směrowánj. Na to se odpowjdá 1.) že básnjř nám powjdá
(w epiš. IV. w. 361) že *Bůh miluge od celka k částkám*, 2. že
saustawa o nalyběšjnjm swětě, negen oněchno přjrozených důkazůw
nezemdljwá, ale raděgi potwerzuge a podepjra. Nebo gestli onono
zlé, genuž dobrj poddání gsau, gest samý nepořádek bez směrowánj
k wětšjmu Dobru celosti, tedy, ačkoli odtud opravdu musjme za-
wjrati, že přjgde to zlé zatjm do pořádku, předece ale tento ohled
wěcj, předstawugjej nám, že Bůh nepořádky ze žádného cjele netrpj,
leda aby ge w pořádek uwedl, podává nám welmi njzkého (podlého)

Ay! bjdny Indák ducha podnes nezwedeného,
 W oblaku Hospodina spatruget, a we wěře ho slýchá, 100
 Duch geho nikdy nebyl naučen herdými wědami
 K cestě slunečné, neb až k mljěné cestě wybjhať,
 Prostá přjroda přede očekáwanj gemu přála,
 W oblace tam za hlawau břehu, wyššj bydlo nebeské,
 Bezpečnějšj swět shrazený hágůw širokostj, 105
 Štastnějšj něgaký ostrow na spaustě hlubin wod,
 Kdež gednau otroci spatřj swau geště milau wlast,
 Nik nenalezneť muk, ni křestanů po zlatě mraucjch,
 Býti přjrodné geho gen žádosti ge dosti,
 Andělských nechcet perutj, ani Sérafa ohně, 110
 Myslj gen, geho pes wěrný že w gedno nebe s nim
 Gsa wpuštěn weselé towarystwj mjeti bude s nim.
 IV. Nu! gdi ty maudřegšj, a na wázkách smyslu podlého
 Swáž swau domnjuku proti božské pěči milostné,
 Wšeccko chyba, rciz, gest, cožť zdá se genom takowau být, 115

pochopu o maudrosti božj. Ale gestli toto zlé (srownale se saustawau o *naylepšjm swětě*) přidává něčcho k wětšj dokonalosti celka, takowá přjčina slaužj k dokázánj geho dopuštěnj, gakožto podpora našeho pochopu o maudrosti božj k wyššjm nábožliwým cjlům. Zatjm, což se naděgi odplaty pobožných lidj týká, tato wždy we swé půwodnj sje pozůstává. Nebo nás pochop neb pogem božj sprawedlnosti, a gak dalece táto sprawedlnost božj s odměňau se zanášj, tatě neproměnitelně a cele gedna a táž při obogj této hypotězj. Nebo, ač *saustawa o naylepšjm swětě* to pokládá, že *zlé samo* se wynahradj skrze to Dobro, které w *Celku* spůsobj; nic méně wšak předce toto daleko gest wzdáleno od toho napředpoloženj, žeby *částečná* pro *obecné Dobro* snášeti se měla; anoherž k podstatě této saustawy přináležj zawjrati, že při wyrownánj wěcj, když Celek stawu naywětšj dokonalosti dosáhne, *částečné* a *wšeobecné* dobro se sgednotj.

Ay! takowé weliké snešenj swěta gesti plynaucj
 Z gednoty úplné stegnosti, pořádku wěcj wšech,
 Kdež *weliký* i *malý*, *mocný* i *mdlý* učiněn gest,
 By *slaužil*, ne *trpel*; *sile* pak na giné *neudjral* etc.

Ep. III. w. 295.

keré sgednocenj nemčloby mjsta bez odplaty dobrým lidem za to zlé, které tu wystáli.

W. 97. *Z domu*. Složenj slow (konstrukcj) gest toto: Duch (t. gsaucj) wně z domu (newhodný a smezený) wybjhá etc. kterými slowy básnjř mjnil poučiti, že přjtomný žiwot gest toliko průba, neb zkauška pro budaucý mnohém wjce k podstatě duši a k swobodnému cwičenj gegich wlastnostj přiměřený.

W. 99. *Ay! bjdny Indák*. Básnjř, gako powědjno, poručiw člověku těšit se s čakau budaucjho blahoslawěnstwj, ukázaw mu, že ta naděge gest nayozağistnějšj, a daw mu welmi potřebnau wýstrahu:

Takž se *pokoř* naděgj třeslawými křjedly wyljtey;
 odwoláwa se n ty potwory, které zatjm (w ep. III. w. 263) opisuge,
 gakožto stawěgjcj *peklo na zástj*, *nebe na pýchu*, a namjtá gim (od

Málo udíj tam, tuto pak zase přjmnoho dáwá,
 Zkaz stwořenj každé k hře, aneb gako chut tobě gen gde,
 Křič wšak: gestli člowěk neštasten, Bůh že ge nepráv,
 Gestliže o člowěkať nesnášj péče samého,
 Gestliže sám tu nenj dokonálý, tam wždy nemá žit, 120
 Zprawcowi wytrhniž z božské ruky wážku a berlu,
 Poznowu saud' sprawelnost božskou, buď sám Boha saudcem.
 W pyše rozumstwa genom nás, přjteli, pauze ležj blud,
 Swého kola spauštj se wše, w nebe tiskne se mocně,
 Pýcha k wýsostem blaženým nebe weždy wyljtá, 125
 My chceme býti duchy, duchowé Bohy žádali býti,
 Gestliže andělowé padlit dychtjce po božstwj,
 Když chceme anděly býti, odbognj rovně i my gsme.
 Zákony pak kdo nebes přewrátit chtělby pořádku
 Wuľ prohřešugeť rovněž proti přjčině wěčné. 130

V. Ptey se, gaky gasně swjtjcejch těl ge nebeských
 Cjl, gakowý aučel země? pyšný odwece: pro mne,
 Pro mne budj ze sna plodnau moc přjroda ročně,
 Rostliny pokropugje, každičký rozwinuge kwět,
 Pro mněť rok po roce kmen winný nektarowau slast, 135
 Pro mněť balsamowau wůni swau růže wydává,
 Pro mne tisje z hlubokých dolů pokladů ročně se béře,
 K mémuť ozdrawenj ze tisje pramenů se kyselky
 Prýštj, pro mne tečeť moře, by mne kolěbalo mjle,
 Denně mi též slunce wzcházj, by swětlo daloť mi, 140
 Zem gest podnože má, a nebeská obloha krow můg.

Než zdali nezblaudj od swého přjroda cje,
 Když smrt přbledlá z hořkých stupugeť dolu sluncj,

w. 99. až do 265) příklad ubohého Indyána, genuž též přjroda tuto *obecnau naděgi lidského pokolenj* dala: ale ačkoli geho nezwedený rozum swedl geg k rozličným dětinským fantaziem, týkagejcm se přjrozej budaucjho stawu, předece tak dalece gest wzdálen od wytwěrenj některé částky swého vlastnjho pokolenj (neprávost, která z pýchy wěd toliko powstáti mohla), že raděgi i swého *wěrného psa* wljdně připauštj, *aby s nim towaryšil*.

W. 123. *W pyše. Arnobius* učinil posudek týchž niesmyslnostj, o nichž za to má, že z přjčiny tu poznamenané powstáwagj. „Nihil est, quod nos fallat, nihil quod nobis polliceatur spes cassas (id quod nobis, a quibusdam dicitur viris immoderata sui opinione sublatis) animas, immortales esse, Deo, rerum ac principi, gradu proximas dignitatis, genitore illo ac patre prolatas, diuinas, sapientes, doctas, neque ulla corporis attractione contiguas.“ *Adversus gentes*.

W. 131. *Ptey se gaky gasné swjtjcejch těl ge nebeských cjl*. Ta smjšná obrazotworně moci domnjka, že *wěťšj djl* hmotné (materialnj) saustawy, gestli gen k užitku člowěka sformowaný mudrectwj (filosofie) dostatečně wyložilo, gešto obecny smysl (sensus communis, Common sense) gako básnjř poznamenává, k té známosti nás wede, že našj spolutworowé, na tuto kauli za spoluobywatelů našjch opatrowánjm božjm postawenj, i k spoluúčastěnstwj s námi w gegich blahoslawěstwj určení gsau.

Města cela třesenj země pohluget w gediný hrob,
 Neb potopy w hlubiny smetaj země národy slavné, 145
 Pýcha powj: „nikoliť, nebo prwnj příčina věčná
 „Dle všeobecnéhoť, ne dle částek zákona gedná,
 „Málo tu wygmuto gest; gisté změny gakž se počal swět;
 „Můželi byti twor dokonalý? pročby člověk sám?
 Gestliže přírody cjl weliký člověka blaženost gen, 150
 Příroda wystupuge z swé cesty, nemáli člověk též?
 Takgako týž aučel proměnu chcet slunce a déšť,
 Stálau též proměnu w lidské žádosti wywázj,
 Gak věčného nenj gara, neb nebes oblaků prázdných,
 Tak ni člověk wždy nenj mjrný, maudrý a pokogný, 155
 Rány zemětřesenj gestliť nerušj nebe cjle,
 Gakž Catilina to můž, neb Borgia tamto dowěsti?
 Krom něg kdož poznal, čj bljskánj ruka řjdi,
 Kdo zešlý Ocean zdwjhá, kdo mu welny kolébá,
 Kdo diwokau hrdobu wštjopil w ducha Césara réka, 160

W. 151. *Příroda wystupuge z swé cesty etc.* Když komety (hvězdy s ocasem) pohybugj se w rozličnjch excentrických kolách na wšecy položenj spůsobj, slepá náhoda (fatum) nikdy to spůsobiti nemohla, aby se wšecy planety gednau a tauž cestau w kolách s středem smjřených (concentrických) pohybowali; wygmauc některé nepatrné nepravidelnosti, které z obapolného účinkowánj komet a planet gedněch w druhé pocházeti, a wzrůstu schopné býti mohau, pokud této saustawě oprawy se nedostává. *Izaka Newtona Optic. quaest. ult.*

W. 156. *Rány zemětřesenj etc.* Některj se omylně domnjwali, žeby tu srownánj bylo, mezi účinky dwau věcj na tomto zemském swětě, gešto ne gen krása, ale i prawost tohoto přednešenj w tom záležj, že se tu srownawagj účinky gedné věci we *wěškerém swětě wúbec*, s účinky obecnými a známými w *tomto zemském swětě*. Poněwadž předloženj, na které zde dotjráno, gestiť to: *že částečné zlé směruge k dobrému Celosti.*

Z ohledu na člověka wše to, což se křiwda nazjwá,
 Může a býti musj sprawedelnost z ohledu na wše. w. 51.

Gakž to ale básnjř potwzruge? chcemeli oněmno mužům wěřiti, — wyswětlenjm účinkůw mrawného zlého w některé částečné saustawě skrze účinky částečného přírodného zlého w tetěž saustawě, a takto snadné wjtězstwj swému přednešenj nabywágj. Ale náš básnjř gináč rozumuge. Cesta k dokázánj geho přednešenj, giž poznal, byla wyswětlenj účinkůw částečného mrawného zlého *we wěškerém swětě* (wšechnotě) skrze wyswětlenj přírodného zlého *w částečné saustawě*. Ani částečné mrawnj zlé nesměruge k dobrému wěškerého swěta; gesti zagisté tu otázka, kterau z příčiny našj newědomosti mnohých částek wěškerého swěta nemůžeme gináč, genom ze známých účinkůw, rozhodnauti: prawidla pak důkazu vyhledawagj, aby *obdobně* (by analogy) bylo dokázáno t. g. připogugje ge k něčemu a srownawagje s některau *gistau* věcj, to pak gest wěc *gista*, že částečné přirozené zlé k dobrému *částečné saustawy* směruge.

W. 158. *Krom něg kdož poznal.* Wznešenost, s kteraužto weliky přírody půwodce gest zde wýtečně wyobrazen, gestiť toliko druhá toho

Ammona cestu kdož obracj k třestu člowččenstwa?
 Z pýchy genom naduté pochodj toto rozsuzowánj:
 Gakž o přjrodných, tak o mrawných saudíme wěcech wždy,
 Proč mám w těchto winit nebe, obraňowat ho w oněchno,
 Máli w obau saud býti prawý, poddat se mu dlužno. 165

Námby se lépe snad zdáloť být zde, kdyby pauhé
 Gen snešenj bylo, neb sama bydlila na swětě gen cnost,
 By wzduch, aneb weliký oceán wětrůw nepocjtil,
 Mysliby nikdá nám nepobauřily náružiwosti.
 Než *wše* bogem se w swém stawě deržj na swětě šjřém, 170
 Lidskéhoť žiwota prwky gsau náružiwosti,

Řád wšecbený hned gakž wšechnota došla počátku,
 W přjrodě, též při lidech naymaudřegi ustanowen gest.

VI. Což chceť tento člowěk? ted'žádá wzhůru wyljtat,
 Nemnoho menšj gsa, chceť wětšjm angela býti; 175

Ted' dolu pod sebe zře w sercei zdá zarmucowať se,
 Z přjčiny té, že nemá moci býka, ni medwěda raucha.
 Řjkáli: wšecky twoři že stwoření pro něhoť gsau,
 Reič, gakowý užitek z nich, měl wšeckých kdyby sjlu,
 Přjroda k těmto gsau bez marnotratnoty přegná, 180

Wlastnj nástroge gim, též sjly nařjdila wlastnj,
 Wšecky nedostatky zdále všem nahrazeníť gsau
 S stupněmi krotkosti zde, a tamto stupněmi sjly
 W přjměru náležitém každičkého stwořenj zwlášť, 185

Nic přiložit nelzeť, ni wztj též možno nenjt gim.
 Každé zwjře i bruk, šťastnj gsau w swém stawě každý;
 Ke člowěku zdaž Bůh, a samémuť gest nemilostný?
 Máli člowěk sám gen, geštoť gmenugeť se rozumným,
 Nepřestát, na ničem, gestliť mu nenj wšeho dáno?

zlástnjho přednešenj okrasa. Nagwětšj krásu geho činj spůsob tohoto
 wyobrazenj (dispensation) postawený naproti opsánj geho titulu.

W. 166. *Námby se lépe etc.* Snadby se nám lépe, řjká, zdálo, aby zde
 nic na swětě nebylo, gen samý pokog a cnost.

By wzduch aneb weliký Oceán wětrůw nepocjtil,
 Mysliby nikdy nám nepobauřily náružiwosti.

Než, powáž, že gako naše přjrodná saustawa bogem žiwelných čás-
 tek býwá podporowána; tak i naše umná saustawa (intellectual
 system) potýkánjm našjch náružiwostj, které gsau našjch činůw
 žiwlowé.

Slowem, gako bez dobrodinj bauřliwých wětrůw, i wzduch,
 i mořeby se w bahno obrátili, a zkaziliby se, a wšecbenau nákazu
 by rozšjřili po wšech pokolenjeh žiwočichůw, které w nich bydlej,
 aneb nimi zdržowáni býwagj; tak bez dobrodinj náružiwostj, tako-
 wá cnost bylaby pauze gen účinek nedostatku takowých náružiwostj,
 bylaby bezžiwotnj pokog a štoická nečitedlnost.

Do hromady složena, však k srdci se nawracúgjecj
 Mocnost však mysli *cwičenj* ge, ne odpočinek sil.

Ep. II. w. 103.

Šťěstj lidské gest (kdyby lze bylo pýše nalézt ge) 190
 Nad člověčj nekonat, ni nemysleti přírodu nikdá,
 Sil sobě newlastnit ni tělesných, wje ni duchownjch,
 Leč takowých, gakowých geho můžeť příroda nésti.
 Proč že oěj nedaloť nebe, předměty nám weličejch?
 Z příčiny té gasné gediné: že lidé gsme, ne mauchy. 195
 Rciž: subtýlnějšj zrak mjt což prospělobyť nám,
 W syře mole spatřowat, k nebi pozdwihnauti nemoct se,
 Ostřegšj tak cožť, a přitom se trásti předewšjm,
 Cjtiti bóle žiwé, u všechnech mřjti potinkách?
 Což pak čich? růžj kdyby páry přerýchle do mozku 200
 Westřelugjce lidi smrti bjť wonnými bolestmi?
 Přírody hrjmánjm zwuk ušjm by hrměl hrubě čigným,
 Ohlušowal kdyby nás hudbau těl swerchowanych wždy,
 O gak přalibychomť, aby nám Bůh stále udjlel,
 Šustjcejch zefirůw, hrčejch mjle potůčků, 205
 Ayta! nenjli dobrá, i maudrá prozřetedelnost,
 Gak w tom, což dáwá, tak w tom, což nám odepjrá?

Odtud, na mjsto, abychom bog žiwůw a náružiwostj mysli, gako nepořádek sobě představowali, dlužnoť nám gich považowati gako částky *wšeobecného pořádku* opatrowánj božjho. A žeby tomu tak bylo, patrné gest z gegich stálého a nepromenitedlného běhu po wšecky wěky, od stwořenj až do přjtomného času.

Rád wšeobecný hned gak všechnota došla počátku
 W přírodě, gak při lidech, naymaudřegi ustanowen gest.

Odtudto spatřugeme, zěby to weliká byla nesprawedlnost, kdybychom w podezřenj wzali spisowatele, že neprawosti smelosti dodal (encouragement). Geho saustawa, gako wšecky ethické epištoly ukazuj, gest tato: že *náružiwosti* z příčin swrchu přiwedených gsau potřebné k podporowánj cnosti; že náružiwosti, opravdu, we swém wýstupku neprawost wywozugj, která gest, we swém vlastnjm přirozenj, ze všech naywětšj zlé, ze zlého užjwánj swobodné wíle lidské pocházegj, že ale Bůh we swé nekonečné maudrosti a dobrotě přirozené cesty geho zlobiwosti (malignity) k dobrému lidského štěstj obrácj, a působj, že se stává pramenem wšeobecného dobra.

Wěčná maudrost ze zléhoť Dobré wywodjce. *Epišt. II. w. 175.*

- W. 170. *Wše bogem se w swém stawě.* Wiz tento podměť rozšjřený w epišt. II. w. 90 až do 112, 155 etc.
- W. 175. *Nemnoho menšj angela.* Učinil si ho málo menšjho Angelů, sláwau a ctj korunowal sy geg. žalm. VIII. w. 6.
- W. 183. *S stupněmi krotkostj.* W pýtwe žiwočichůw za gasnau průpowěd (axioma) to uznáno, že w té mjře gako který žiwok s sjlau gest wystrogen, tak i geho krotkost gest umenšena, aneb gako gsau žiwočichowé s krotkostj wystrogeni, tak gegich sjla gest znjžena. P.
- W. 203. *Ohlušowal kdyby nás hudbau těl.* Tento příklad gest poetický a práwě wznešený, ale nedobře položený. Spisowatel po mudrecku se hádá w případě takowém, který užjť prawdiwých, pauze smyselných předmětů wyhledáwal, a což horšjho gest, on o tomtó, gako o skutečném předmětu mluj — *přírody hrjmani*, etc. Ten přj-

VII. Gak daleko stwořenj široký wztahugeť se pořádek,
 Tak wznášj smyslných i duchownjch též se mocj schod.
 Wiz, gak se k člověka zdwjhá rodu, genž kraluge zde, 210
 Od zelených miriad žiwokůw we trávě bydljejjch,
 Gak rozdjlný zrak, u prostřed končiny každé,
 Zástery kertowy mrak, bystrost papreska rysjho:
 Čich lwice pádjej, širokau pauštj za kořistj,
 Sljdných psůw, šlepege splašené zwěři wyšlakugjejjch: 215
 Sluch též od žiwokůw we wodách tekutých plowagjejjch,
 Až k těm, genž w zelené sladce šweholj z gara hauštj?
 Rowněž tak pawucej gak subtýlný přepodiwně!
 Cjtj každau nit, w tkanici swé žiw všude gesti:
 W autlé wčelce gaký gestiť subtýlně prawý cit, 220
 Ze zrostlin přeplných gédu táhne slasti hogjejj?
 Gak w swini rozdjlné puzej gest chrochtu nawyklé,
 W srownánj s puzejm, slone, twým, ans w půlce rozumný!
 Gakž ono od rozumu skrz zvláštňj mřjži děl j se,
 Wždycky gsa rozdělené, předce však bljzko lež j wždy, 225
 Rozwaha, gaktě tuze spogená s pamětj w duchu lidském;
 Gak tenkau hradbau pocit od myšlénky děl j se?
 Prostřednj moci gak welmi spogiti snažugj se,

pad gest od tohoto rozdjlný, když w 254. o pohybowánj nebeských těl pod wznešeným obrazem *panugjejjch angelů* mluwj: nebo byť zde *panugjejjch angelůw* bylo, aneb ne, tu gest skutečné *pohybowánj*, čehož se celému tomuto důvodu nedostávalo; než gestli tu žádné hudby *swrchowaných těl (kaulj)* nenj, tedy tu žádného skutečného zwuku nebylo, čehož geho důkaz wynaléztj powinowan byl.

W. 214. *Čich lwice pádjej.* Způsob, kterým lwowé na afrikanských pauštěch swau kořist lowj, gest tento: nayprw vycházegje nočňjho času welikým hlasem zarwau, a potom posluchagj hřmotu od zwěřj w gegich úteku učiněného, honjee ge po sluchu a ne po čichu (wonnějj). K prawdě se podobá, že k historyi hoňby jakalowy pro lwa příležitost zawdal nedostatek čichu při tomto strašliewém zwjřeti. P.

W. 225. *Wždycky gsa rozdělené etc.* Bljzko pro podobnost působenjj; rozděleny skrze nesmjrný rozdjł w přirozenj těchto mocj.

W. 227. *Gak tenkau hradbau etc.* Tak *tenkau*, že neznabožstj mudrci jako Protagoras *myšlénj gen za cit* držěli, odtud zawjragjee, že každá fantazie aneb domnjnka každého člověka gesti prawda: *πασα φαντασια εσιν αληθης*. Ale básňj náš filozofněgi určil, že gsau w samé věci a podstatně rozdjlné, byť i gak tenka hradba byla, kterau gsau rozdělený. Tak (abychom wyswětlili prawdu tohoto poznamenánj) když zeměmeřic troghranjka powážuge, chtě dokázati, že geho tri uhly gsau dvěma přjmým rownj, má obraz citedlného troghranjka w swé mysli, totě *cit*; nic méne však předce musj i pochop (ideu, pogem) umného troghranjka mjtj, totě *myšlénka*: z té gasné přjčiny, že každý obraz aneb malowánj troghranjka musj býti budže tupouhelný, aneb přjmouhelný, aneb ostrouhelný; to ale, což w geho mysli gest podmětem této průpowědi, gest *přjčina* troghranjka, nepřirčená některé z těchto třj pokolenj. Na toto wyprawowanj gest založeno, což Aristoteles řekl: *Νοηματα τινη διοισει, τε μη φαντασ-*

Gimž wšak z wyznačené meze naskrz nelze wygiti.
Zdaž pak bez slušné poslaupnoty, mohlyby těmto 230
Podmaněné onynot být, pak poddáno tobě wše?

Když gen twým rozumem wšeckých moci podmaněny gsau,
Zdaž negsau moci, ty wšecky w gediném rozumě twém?

VIII. Prohlédniž powětrj, široké moře, též i celau zem, 235
Každý hmot hýbá se žiwě, pracuget, porodit chtě.

Wzhůru, gak vysoko! wznášj se žiwot do powětrj,

Wúkol gak široko! gdeť gak dolu do hlubokosti!

Zpaustný bytnostj řetěz! od Boha genž se počjná,

Bytnosti wyššj, wzdušné, lidské, člověk, anděl,

Pak howado, pták, čerw, ryba, hmiz, čeho zrak nedosáhno, 240

Ni sklá newystihnau; od nesmjrného počátkem

Až k tobě, od tebe pak k ničemuť. — Kdybychom bytů
wyššjch

Žádali dostihnaut, nižšjby chwátali zas k nám:

W tworbě gináčby celé, přehrozná zůstala prázdnot,

Kdež gediným zlomeným stupnem pokazj se celý schod, 245

Z přjrody pak řetěze zlomiž ohniwo, gakž se ti ljbj,

Gedno, deset, či tisjců deset, předce láme řetěz se.

Pakliť saustawa se wšeliká w postaupnotě krautj,

Geštotě podstatnj w přepodiwné spaustě celosti,

Naymenšjm zmatenjm w gediné, ne onat gediné gen, 250

Než celoty wšeka spausta w mžiku tomby padla w rum,

Nech' zemi bez rowné wáhy z kola někdy wyběhnaut,

Slunce, planěty nebem poletj bez zákona bludně;

Nechť kralugcej z swých kol zmrštěni andělowé gsau,

Bytnost ať na giné, swět na swět nechť urazj se, 255

ματα εἶναι, ἢ ἔδε ταῦτα φαντασματα ἀλλ' ἐκ ἄνευ φαντασμάτων
„Pochopy (pogemowé) myslj rozděluj se w něčem od čitedlných obra-
zů, oni negsau čitedlné obrazy, ale wšuk předce negsau z cela swo-
bodné aneb z cela oddělené od smyslých obrazůw.

W. 238. *Zpaustný bytnostj řetěz.* Kdožby tedy neuznal, že tak har-
monické (snášenliwé) spogenj w usporádánj všech wěcj, gakž tu gest
opsáno, gest nesmjrně (transcendently) krásné? Ale osudnjci (fata-
listowé) takowé napředkladau — Proč tedy? geli Prwnj, swobodný či-
nitel, geli weliká přjčina všech wěcj wytwěrená od tak wyhledaného
složenj, poněwádž některj lidé swau modlu, náhodu (fatum) posta-
witi chtěgjec, ohawně ho představugj, gakožto předsedcjho nad tau-
to saustawau?

W. 241. *W tworbě gináčby celé etc.* Toto gest pauhé genom wyswět-
lenj, narážgjcý na peripatetické plenum a vacuum; plné a prázdne
zde rozumené, wztažené ne na látku (materii) ale na žiwobyťj.

W. 248. *Pakliť saustawa se — k r a u t j.* Slovo toto narážj na pohybo-
wánj planetnjch hmot každé saustawy, a na obrazce (figury) které
tjnto swým pohybowánjm opisugj.

W. 252. *Nech' zemi bez rowné wáhy etc.* T. Kdyby déle w swém kole
nebyla držena skrze rozličná řjzenj swých dále postupugjcjch a při-
tahugjcjch pohybowánj (progressive and attractive motions) které,
gako rowné záwažj při wáze, w rowné wáze gi držj.

Wšecky nebes ģrunty k swému středu berzo se pohnau,
 Přjroda trást se budet až k trůnu samému božjmu,
 Krásný řád zahyneť wšecken — pro koho? pro tebeť gen?
 Bjdný čerwe! o bláznowstwj! zlobiwosti a pýcho!

IX. Což kdyby má noha, gžž ge powinnost, po prachu
 kráčet, 260

Neb ruka, ku práci stwořená, chtěla mjt hlawy poctu,
 Má hlawa, mé oči, mé uši, což kdyby liknowalit se
 Pauze co nástroge stát k službám mé mysli panowné,
 Tak, gakž nesmyslnost pro gedinкау částku bylaťby
 Žádati býti ginau, w swěta saustawě té wšeobecné, 265
 Tak gest nesmyslně na práce a tjže narjkat,
 Gež weliká *mysl wše zprawugjcy* wytkla tě nám všem,
 Wšecko, co gest, gedné gsau částky celosti užasné,
 Přjroda gesti gegj tělo, Bůh duše gesti gegj sám;

W. 254. *Nechť kralugjcy z swých kol andělowé etc.* Básnjř w této básni s welikým uměnjm užjwá toho pohodlj, kterého mu užjwánj platonického základy k ustanowenj swé zkaušky podává, a to gest, wygadřenj sebe (gako zde) w platonických pochopjch, které, w ohledu na cjl neb směr geho, wysoce poetické gsau, a při tom gednostegnosti geho rozumowánj milosti podáwagj.

W. 260. *Což kdyby má noha etc.* Toto zwláštjnj wyswětlenj wzato gest ze *Sw. Pawla*, který ho w obraňowánj swé *saustawy o milosti božj* užil.

W. 264. *Tak, gakž nesmyslnost etc.* Wiz pokračowánj a k užitku obracenj tohoto přednešenj w epišt. IV. P.

W. 267. *Weliká Mysl wše zprawugjcy etc.* „Veneramus autem et colimus ob dominium. Deus enim sine dominio prouidentia et causis finalibus, nihil aliud est, quam Fatum et Natura.“ *Newtoni Princip. schol. gener. sub finem.*

W. 269. *Přjroda gesti gegj tělo etc.* Gistý rozsuzowatel poznamenal při tomto werši: „Spinozista by se na tento spůsob wygadřil“ wěřjm, žeby se, a práwě tak wjme, žeby se i Sw. Pawel též wyslowil, kdyby o gednom a témž podmětu, o wšudypřjtomnosti božj, w opatrowánj geho, a w geho podstatě psal. „*W něm žiwi gsme, i hýbáme se, i trwáme*“ t. gsme geho částky, geho *odrážky*, gakž řecký básnjř, mnohoboh (pantheista) gegž Apoštol přiwarzj, poznamenal: čehož tatě přjčina, že i nábožný gednoboh (theista, gednoho Boha weřitel) i bezbožný mnohoboh (pantheista, mnohých Bohů weřitel) oba wyznáwagj, že wšudypřjtomnosti božj wěřj. Než zdaližby Spinoza, gakž Pope činj, gmenowal Boha *wše zprawugjcy mysly*, genž schwálně neb mjnliwě (intentionally) tuto dokonalan wšechnotu (weškeren swět) stwořil? aneb zdaliby Spinozista řekl:

Od swého stwořenj Stwořitel byl gasně rozeznán Ep. III. w. 229; werš, kterýžto wšecken Spinozismus práwě až z ģruntu wywřácj. Než toto wznesené opsánj, negen *božstwj* Sw. Pawla obsahuge; než gestli to lidem proti nimž pje, dosti nečinj, rovně *i mudrectwj* lzáka Newtona

Básnjř řjká:

Wšecko, co gest, gedné gsau částky Celosti užasné,
 Přjroda gesti gegj tělo, Bůh duše gesti gegj sám,

Genž změněný skrz wše, wšak předc we wšem wždy ge tentýž 270
 Tak weliký na zemi, w wzdušné gako saustawě gesti,
 W slunci hřegeť horkém w zefiru mne očerstwuge mjle,
 W gasné hwězdě řeřá, kwete we stromě krásně, pochotně,
 Žiw we wšem žiwotě, w wšj prostoře roztahugeť se,
 Střeť se nerozdělený, účiňkuge nestrowitelně, 275
 W lidské dýše duši, smrtelnau obžiwugeť čast,
 Gest dokonále plný i we serdci, i we wlasu gednom,

Genž změněný skrz wše, wšak předc *we wšem wždy ge tentýž* ;
 Tak weliký na zemi, w wzdušné gako saustawě gesti,
 W slunci hřegeť horkém, w zefiru mne očerstwuge mjle,
 W gasné hwězdě řeřá, kwete we stromě krásně, pochotně,
 Žiw we wšem žiwotě, w wšj prostoře roztahugeť se,
 Střeť se nerozdělený, účiňkuge nestrowitelně.

Mudřec : „In ipso continentur et momentur uniuersa, sed absque
 „mutua passione. Deus nihil patitur ex corporum motibus: illa nun-
 „quam sentiunt resistantiam ex omnipraesentia Dei — Corpore omni
 „et figura corporea destituitur — omnia regit, et omnia cognoscit —
 „Cum unaquaeque Spatii particula sit semper ; et unumquodque Du-
 „rationis indivisibile monumentum, ubique certe rerum omnium Fa-
 „bricator ac Dominus non erit nunquam, nusquam.“

Pope : W lidské dýše duši smrtelnau obžiwugeť čast,
 Gest dokonále plný i we srdci, i we wlasu gednom,
 We čłowěku podlém, genž w hořké bjdě nařjká,
 Tak dokonálý, gakž w Serafjnu w wraucnoty ohni,
 Nic weliké, ni malé gemu, nič njzké, vysoké nic,
 Genžto plnj, spoguge, swazugeť, on wšcko-wyrowná.

Izak Newton : „An non ex phoenomenis constat esse incorporeum, vi-
 „uentem, intelligentem, omnipraesentem, qui in spatio infinito, tan-
 „quam sensorio suo, res ipsas intime cernat, penitusque perspiciat,
 totasque intra se praesens praesentes complectatur.“

Ale nynj deymež tomu, že gest tu dwoysmyslnost w těchto wyslowe-
 njch, tak weliká, žeby Spinozista mohl gich užjwati k wyslowenj
 swých častečnych základů; a to by dobře bylo proto, že Spinozisté
 k ukrytj bezbožnosti swého základu, wšudypřjtomnost božj tako-
 wými slowy wygadřiti zwykli, gakowýchby každý nábožný Theista užj-
 wal. W tomto přjpadě, prawjm, kterak budeme sauditi o mjněnj bás-
 njřowě? Gistě podle celého obsahu geho důkazu. Nynj wezměmež
 slowa w ténž smylu, w kterém Spinozisté, a tento smysl, w zawjrece
 epištoly, podwrácj wšcko což mu skrz celau geho hmotu slaužilo.
 Poněwadž Spinozismus gest skaženj weškerého swěta (wšechnoty) kde
 každá wěc skrze předwidené spolusloženj we wšech geho částkách,
 k dokonálosti Celka směřuge. Ale dowolmež mu užjti té řeči w smy-
 slu Pawlowa, že *my a wšcka stwořenj žiwi gsme, a hýbame se, a*
našj bytnost w Bohu máme, a potom se okáže, že w tom nawjwice lo-
 gického potwrzenj gest, wšeho toho, což předcházelo. Nebo básnjř,
 gakž řečeno, w celé této epištole snažowal se dokázati, že každá
 wěc we weškerém swětě (wšechnotě) skrze předwidené gegj složenj
 (contrivance) a přjtomně řjzenj wšech gegich částek, k dokonálosti
 Celka směřuge. Mohloby se namjrtati, že takowéto wěcj řjzenj, Boha
 do obtjžného, nesnadného a nepochopitedlného rozšřřenj opatrowánj
 zapletá, a že se nemůže tomu mjsta dáti, žeby se takowá péče na

W smertedlnjku podlém, genž w hořké bjdě naŕjká,
 Tak dokonály, gakž w Serafjnu we wraucnoty ohni,
 Nic weliké, ni malé gemu, nic njzké, vysoké nic; 280
 Genžto plnj, spogugeť, swazuget, on wšeccko wyrowná.

X. Nu! přestaň reptat, a pořádku chybau nenařekniž,
 Smertedlných blaženost se na tom, co hanjme zakládá,
 Zneyž swůg vlastnj los: tau přjslušnau tobě mjrau,
 Gak mdloby, tak slepoty štědré nebe obdařiloť tě. 285
 Poddeyž se — w tétoť zemské neb vlasti giné tě
 Tak blaženým učinj, gakž schopnost twá bude móc snést:
 Gsa w moci bezpečný prawice wšeccko spravugjej;

wšeccky rozširowala; ale že gest gen na některé znamenitějšj částky tvorby obmezena. Tento weliký pogem (conception) Prwnj přjčiny básnjř wykládá, ukazowánjm, že Bůh gest každé hmotu částce rownostegně a naywnitřněgi (intimatelly) přjtomen, každého pokolenj podstatě, a w každém okamženj bytnostj (instant of Being).

W. 279. *Gakž w Serafjnu we wraucnoty ohni etc.* Narážj na gméno *Seraphim*; které *hořjcy* znamená.

W. 282. *Nu! přestaň — a pořádku chybau nenařekniž.* Aby čtenář náležitost methodu básnjrowa, tak dobře, gako i moc gehu důkazů spatřil, chci zde kratičký obsah této epištoly odreysowati. Básnjř začjná s tjm přednešenjm, že gehu podmět (sujet) gest *zkaužka o čłowěku*, a psánj gehu směr (cjl) že gest obrana opatrowánj božjho. Ze mjnj swé důkazi z widitedlných wěcj božjch, které se w této saustawě spatřugj, dowěstí. Tuto přípowěd klade: *že ze wšech možných saustaw nekonečná maudrost božj naylepší sformowala.* Odtud dwogj dowodj consequencj 1. *že tu býti dlužno někde takowému tworů, gako gest čłowěk*; 2. *že mrawnj zlé, kterého on gest půwod, gest pramen Dobra w Celku.* Totě gehu wšecobecné položenj (thesis) z kteréhož tento závěrek formuge: *Že čłowěk má býti pokorně spokogen, a přestáwati na swém losu, a uaděgj budaucnosti se posilowati; ale ne při tomto utrpenj se powyšowati, což gest přjčina gehu bezbožných hořekowánj.*

On postupuge k potvrzenj swé polohy — předkem se snažuge umenšiti naše podiwenj nad ukazem *mrawnjho zlého*; ukazuge nayprw gehu užitek k dokonalosti Celka, obdobnostj (by analogy) z užitku *fyzického zlého* w této částečné saustawě — Za druhé, *geho užitek w této saustawě*, kde se obracj opatrowně (providentially) od přirozených cest k napomoženj cnosti. Zatjm pokračuge k obraně opatrowánj božjho před přičtenjm gemu některých *domnělých přirozených zlých wěcj*, gakž ge nayprw osprawedlnil pro dopuštěnj *skutečného mrawného zlého*; ukázaw, že ačkoli neznabozi žalugj na opatrowánj božj z zámyslu *skutečného mrawného zlého*, ale opravdowá přjčina gest gegich netrpěliwost pod *domnělým přirozeným zlým*, pramen *skažené chuti, či žádosti fantastických* (nesmyslných) pohodlj, která, kdyby dosažena byla, stala by se *neúžitečná a twrdá* čłowěku, a zohawugjej a kazjej wšechnotu, wpadánjm swým do pořádku, kterýmž zdržowána býwá. Opisuge dále tento *pořádek, snešenj, tuhé spogenj částek*, a ukazowánjm naywnitřnějšj (naybližšj, intimate) přjtomnosti božj, celé swé tvorbě, podává přjčiny sausledné pro wšechnotu, tak přepodiwně krásnau a dokonalau. Z tohoto wšeho přiwázj wšecobecnau swau zawnjřku, že přjhoda negsauc ani slepý řetěz přjčin

Bud' w hodinu swéhoť početj, anebo w dokonánj.
 Wšecka přjroda gest uměnj gen, než tobě tagné; 290
 Každá náhoda gest zpráwa, však nespátřitelná,
 Každá zlezwučnost, snešenj gest nespýtatelné,
 Každé částečné zlé, gest Dobro všeobecné,
 Na vzdory pak hrdobě, bludné též na vzdory myslj,
 Gasná prawda ge: což gestiť, to wšecko ge dobré. 295

E p i š t o l a II.

Uč se znát sebe sám, nepokus se hlaubati božstwj,
 Což člověku dlužnoť se učít, gest vlastně člověk sám.
 Od Boha postawený na střednjho stawu Istmu,
 Maudrá temně bytost, weliká přjliš, neforemně,
 Přjširokau má však známost pro Skeptiků sektu, 5
 Pro Stoiků hrdobu mnohonásobné mdlobě poddán,
 W prostřed obau wise, gest w pochybě pracowatli, či
 má stát;

a účinků, ale ani náhodné resultatum putugjcejch prwek (atomů), ale přediwné uměnj a řizenj gedné všemaudré, wsedobré a swobodné bytnosti; cožkoli gest, gest dobré, w ohledu na ustanowenj božj, a gehu poslednj směřowánj, což když se gednau uzná, wšeliké žaloby proti opatrowánj božjmu swého konce docházegj.

- W. 295. *Gasná prawda ge: což gestiť, to wšecko ge dobré.* Což skrze tato slowa rozumjme? Twrdjli básnjř, že gest dobré w ohledu na člověka, či w ohledu na Boha; dobré w ohledu na samo sebe, aneb w ohledu na gehu poslednj směřowánj? gisté w ohledu na Boha: nebo on nám prawj, že gehu nawřzenj gest: *obraniti cesty božj při člověku.* Gisté w ohledu na gegich poslednj směřowánj (tendencj), poněwadž opět nám prawj: *každé částečné zlé gest všeobecné dobré* w. 293.
- W. 2. *Což člověku dlužnoť se učít.* Básnjř ukázaw w prwnj epištole, že *cesty božj* schopnost našj welice přewyšugj, právě tuto zawjrk u odtud táhne, a zpráwně (methodně) činj to podmětem swého uwede-nj k druhé epištole, která přirozenj člověka wyobrazuge.
- W. 3. *Od Boha postawený na Istmu.* Podaw nám básnjř takowéhoto člověka opsánj, tjm samým odporugicjm směrem (cilem), ku kterému *Skeptikowé* takowýchto maleb užjwati zwykli, totiž, ne k odstrašenj gegich od *hledánj*, ale k probuzenj gich k *wynalezenj* prawdy; s welikým rozsaukcm předstawuge nám člověka, gako pochybugjicjho a klátjicjho se mezi *prawým* a *neprawým* předmětem; z kterého stawu že pečliwým a rozwážliwým užjwájum rozumu, gakž welikau naděgi máme, oswohozen bude. Naproti tomu kdyby člověka za tak slepého držel žeby s wolenjm snažně se zanášege, na rozpaku byl, kterýby ze dwau *rowně zlych* předmětů swolitj měl, tedy tento přjpad bylby se zdál k saufalstwj wedaucjnř býti, tak že člověku od *učenj sebe samého se poznati* byloby srdce opadlo.

W rozpaku rovně, držet za zwjřeli má se, či božstw;
 W rozpaku, zdaž se tělu přednost má dáti, či mysl;
 Gen by zemřel narozen, spytuget gen pauze by blaudil; 10
 Gednostegný wždy w neznámotě um geho gestiř,
 Bud' myslj přjliř mnoho, neb gen welmi maličko,
 Wášnj myšlének směsice hrozná, w zmatěnj wše;
 Sám wždy sebau swedený; i z osjdel zlých wymotán gsa;
 K pozdwiženj se polau stwořený, a k padu polau zas; — 15
 Pán weliký na zemi, přede wšak každé věci laupež;
 Sám saudce prawdy, w bludy přede gsa wržen nekonečné
 On gest sláwa i žert, i smjeh swěta, hřička, pohádka!
 Gdiž twořediwný! wstup kam gen wěda wěsti tě žádá,
 Gdi změř zem, zwaž wzduch, stauow odtok, přjtok i morský; 20
 Zákony wyswětliž gakowým hwězdy se řjdi,
 Počty zpraw minulých let, sluncjm wytčni gegich běh:

-
- W. 10. *Gen by zemřel narozeně etc.* Domněnj spisowatelowo gest, že gako gsme narozeni, bychom zemřeli, a předce abychom některé malé částky žiwota užili; tak ačkoli rozumugeme, bychom blaudili, ale wšak předce některé nemnohé prawdy chápáme. Toto gest ten mdly staw rozumu, w kterémž se blud mjsj se wšemi swými zawěrky, stawu přirozenj člowěka se týkagjećmi.
- W. 11. *Gednostegný wždy w neznámotě etc.* T. Wlastnj wiňkolj rozumu gest tak úzké, a geho cwičenj (třebowánj) tak subtýlné, že geho nemjrné cwičenj neb třebowánj, tauž neumělost wywodj, která pocházj od geho konečného neužjwánj. Než ačkoli w obau těchto přjpadech sebau samým gest zle užjwán, předce wždy gest to w geho moci, tohoto zlého užjwánj se sprostiti (disabuse himself) skrze podmaněnj náruživostj w službu rozumu, a skrze zřjzenj swého ruzumu podle směru (cjle) žiwota.
- W. 12. *Bud' myslj přjliř mnoho, neb gen welmi maličko.* Toto tak gest prawdiwé, že newědomost negen odtud pocházj, že se we zpytowánj wěcj přjdalece pauřtjme, ale i odtud, že dosti daleko w něm negdeme, takže to můžeme znamenati, když špekulácie i w samých wědách za gistý puňkt přeneseny gsau, za onen puňkt, kdež se rozumně napředklade, že se užjwánj koncuge, a sama drzost (wšetečnost) se začjná; ony zawěrky činj w přepatých přes přjliř a nesmyslných wněšenjch (inferencij) gako gsau: bezwěčnost hmoty (unreality of matter), wěčnost prostory, služebnost wíle etc. Přjčina tohoto náhlého upadnutj z plného swětla do nawětšj mrákoty zdá se nepocházeti z přirozeného wěcj stawu, ale zdá se býti swobodné ustanowenj maudrosti a debrotj božj, kterážto meze wytkla wystupowánjm z cesty swému zawratně bezzákonnému stwořenj, wždycky nákloněnému méně důležitých prawd daleko prosledowati, a zanedbati oněchno wjce potřebných k geho zlepšowánj na zemském tomto stogiřti.
- W. 20. *Gdi změř zem etc.* Narážj na ono wznešené a přenzitečné narwrženj tehdejších mathematyků, aby geden stupeň u rownjka (aequator) a uhlůw země (polárnjho) kola změřen byl, by tak opravdowý obraz (řigura) země určen byl, djlo welmi důležité pro hwězdstwj a plawbu.
- W. 22. *Počty zpraw minulých let etc.* Toto narážj na Izaka Newtona řeckau chronologii, kterau naprawil w těchto dwau wznešených pogemjch (conceptions), w rozdřlu mezi kralowánjm králů a rodmi lidj a z položenj Colúrůw rownonocj, a rownodennosti za času argonautického taženj.

Gdiž k nayvyššjmu, gako Plato, okřešleku se wznes,
 K dobrotě nayvyššj, k dokonálotě, werchu i kráši.
 Neb w labirynta kolo wkroč nástupcůw geho pilných, 25
 Wýhost dey rozumu, rei: božj totě následowánj;
 Tak gakž w zawatrnjm kolu wýchodnj se točj kněz,
 Diwně wywrácj wáz, žádá tudy slunci se rownat.
 Gdiž, wěcnau maudrost naučiz gak swět spravowat má —
 Kwapně potom do sebe vstup sám, a zblázni se posléz! 30

W. 29. 50. *Gdiž wěcnau maudrost naučiz etc.* Tito dwa werše gsau záwěrek ze wšeho toho, což z wrchu od werše 18. tjmto směrem (cjem) řečeno bylo: gdi nynj, marný člověče, nadutý nadobitau známstj we *wěčnjch* wědách, a domnělým, důwěrnyým obchodem s Bohem, gdi, a prchni na wšecká ta rozcestj, kteráž gsem w prwnj epistole zniwočil (exploded, wstřelil), kdež sobě osobugeš, že naučjš opatrowánj božj, gak má swět spravowati; potom pak padniž do mrákot twého wlastnjho přirozenj, a tudy zgew swau neumělost a swé bláznowstwj.

W. 31. *Wyššj bytnosti etc.* W těchto weršjch tjmto směrem mluj: ale aby se těžkost tohoto učenj (studium) cele a plně cjtila, ukáži to w příkladu samého welikého Newtona, kterého shledše wyššj bytnosti, geště ne od dáwna, widěli schopného k rozwinutj celého přirozenj zákona, w pochybnosti byli, zdaliby wlastnjk takowéto podiwné rozumu pronikawosti (sagacity) k gegich wlastnjmu pořádku neměl počten býti, tak gako lidé, když spatřugj užasné znaky rozumu w opici, welmi pokušení býwagj, gi do gednoho řádu se sebau počjsti. A předce tento podiwný muž, nemohl dále w známosti sebe samého giti, než wšeobecnost geho pokolenj. Odkud widjme, že umysl Popůw nebyl některau ginau opičj wlastnost, krom gegj zwědawosti (sagacity) k zrownánj přiwěsti. Než mohly se někdo ptáti: proč raděgi zwědawost některého slušnegšjho zwjřete, gmenowitě *polau-rozumného slona*, gako ho básnjř gmenuge, nepřiwázj? gešto slon, negen podle zpráwy o této geho přednosti, ale i proto, že při něm žádné smjšné strany, gako při opici nenj, na kterau by se ukazowati mohlo, lépe, gakž se zdá, bylby se k této cti hodil? Odpowjdám: poněwadž žádné zwjře tak, gako opice, pro swau formu lidské podobnau, a s welikau zwědawostj sprowázjnanu, nemohlo přjležitost dáti té pochybnosti, takěli tento žiwočich k řádu člověka přináležj? žádné giné zwjře se k tomuto srownánj nehodilo. A na tomto základu tohoto ohledu wšecká krása myšlénky záwisj; Newton a onino wyššj duchowé gsau rowně k nesmrtedlnosti sformowáni, ačkoli z roličnjch řádů gsau. A zde ohledněmež nowé pokolenj toho, což *wznešeného* gest, kterého náš básnjř sprawedliwě twůrcem řečen býti může, totě tak nowé pokolenj, že proň žádného gména nemáme, ačkoli rozdljného gest přirozenj od každé giné poetické wznešenosti. Dwe weliké dokonalosti djl mužůw welikých darů, gsau wtip a wznešenost. Mnozj spisowatelé byli wtipnj, rozliční byli wznešeněmyslnj, některj nemnozj wládli těmito oběma wlastnostmi saukromě; ale žádný, pokud mi známo, mimo našeho básnjře, neměl toho uměnj, obě wtěliti (telesně wyobraziti), čehož on wjce příkladů dal, gak w této, tak i w ostatnjch swých básněch, z kterých gedem nayznamenitějšj gest tento příklad, o němž gest řeč. Zdá se toto poslednj býti napnutj

Wyššj bytnosti když gednoho zazřeli onďy,
Zemčana rozwinowat přjrodstwj zákony wěčné,
Nad tau maudrostj diwiliť se w formě pozemské,
Newtona šetrjce, s nim činiliť tak, gakž s opiej my.

Mohlli ten, genž hwězd swázal točenj se prawidly, 35
Opsati neb stanowit, hýbánj mysli gedinké.

Ten, genž hwězdy widel, wstáwat w noci, ráno zapádat,
Můželi swé vlastnj wyložiti početj a konec swůg?

Ay, gakowý zázrak! že zláštněšj naše částka,
Wzněsti se může, a od uměnj k uměnjm se powýšit: 40

Než když djlo naše vlastnj weliké začaloť se,
Což rozum osnowal, ay! hle, to wášnj roztrženo wše.

Ohlédeyz tedy wěd, než krotkost at tě wodj wždy;
Nayprw zwleč wšak z nj wšecken průwod nadutosti;

Ztáhni co gesti genom marnost aneb okrasa pauze; 45
Neb zpupnost učených, anebo snad pauze lenostwj;

Blesk k poukázánj lidského prostory mozku,
Neb derzj ljbost, anebo wtipná genom auzkost,

Wšeko wymaž, neb uřež wšeliké tyto částky wyrostlé,
Pády lidj wšeliké, gakowé uměnj wynalezli; 50

Pak wiz sak přemalý, tobě wýnos ze wšeho zůstal,
Genžto časům předešlým slaužille, musj i budaucjm!

mysli obrazotworné k počtické dokonalosti, a w této složené wzneše-
nosti wtip od wznešeného hodnosti, a to, což wznešeného gest,
blesku od wtipu dosáhuge, což gim w gegich rozdělené bytnosti, obě-
ma scházj.

W. 37. *Ten, genž hwězdy widěl etc.* Izak Newton počituge prudkost
pohybowánj komety a cestu, kteraú opisugj, když se stává widitedl-
nau w gegjm wstupowánj k slunci, a gegjm odstupowánj od slunce,
s naywěšj k prawdě podobnostj zawjral, že se komety ustawičně wů-
kol slunce točj, we spaustně excentrických (z kola wystupugjejch)
eclipsech, welmi bljzko se k parabolám bljžje. W čem welmi byl
potwrzen, znamenage mezi dvěma komety sgednostegněnj gegich pe-
rihelij, a dokonále sgednocenj se w gegich spēšnosti.

W. 45. *Ztáhni co gesti genom marnost, neb okrasa pauze.* Toto gsau
prwnj z těch wěej, které básnjř w předchazegejjm werši gmcnuge
průwodem pýchy. Skrze *marnost* rozumj se zpupnost myšlěny, a wy-
słowenj, w kterých spisowatel sám si osobuge užitečnost swé fantazie,
aneb swého wynalezenj ukázati. Skrze *okrasu* rozumj se wyššj stu-
peň tohoto konánj, rozšjřenj myšlěny a okrasného wysłowenj, k po-
twrzenj toho, což spisowatel žádal dowěsti: ale i toto básnjř w přjjsněm
hledánj prawdy, hanj a odsuzuge, a sice s welikým rozsaudkem; krát-
kost myšlěny a sprotnostu wysłowěnj gsau negen naylepšj *nástroge*,
ale i naylepšj *wozidlo* (vehiculum) prawdy. *Shakespear* dotýká se toho-
to poslednjho puňktu s welikau sjlau a žertem. Pochlebnjk řjká k *Ti-*
monowi w nešťěstj „nemohu ukryt potworného býka gegich newdč-
nosti některými *slony*.“ Druhý odpowj: nechtě at *nah* gde, by lépe
od lidj widjtu byl.

W. 46. *Neb zpupnost učených etc.* Zpupnost učenosti záležj w okráš-
lenj, a přeoděnj starých pochopů na nowé cestě, tak že se stáwagj ljb-
něšj a přjgemněšj, na mjsto aby gegich prawdu zpytowali a skau-

II. W přírodě Smertelných kralugj gen základowé dwa.
 Nás samoláska pudj, a rozum stahugeť gi a' bránj, 55
 Tentoť dobrým, zlau onano gmenowat se nemůže,
 Swúg oba cjl wywodj w puzenj všeho a sprawowánj,
 Těch dwau působenj vlastnjmu wždy připisugmež,
 Wšeco, co dobré gest, newlastnjmu vše, co gest zlé:
 Duch samoláskau se pramenem hýbá puzenj všech,
 Srownáwá rozum a swau wáhou vše sprawugeť sám; 60
 Než pro samý tentoť zádny z nás nic nekonalby,
 A pro saňau onunoť ode djlaby nikdy nepřestal:
 K swému zvláštňjmu stebłu připogen gsa, co rosty,
 Ssál aby žiwnost swau, pak rozmnožowal se a tak shnil;
 Neb co swětloňoše w prostranstwj nepravidelně, 65
 K skáže giných by hořel, posléz skažený i sebau sám.
 Podnětný k skutkům základ wjc potřebugeť sil,
 Znik činu dáwá, geg spěšnj, i pudj, i nadýše.
 Mjrný gesti rozum, sedlý, poněwadž věci rowná,
 Určent k skaumánj, k raděnj, i k rozwažowánj. 70
 Tjm silněšj gest onanoť, čjm k předmětu bližšj;
 Tentoť we vzdálce a w výhledu předmět ohlédá,
 Přjtomné spatrugeť w okusu štěstj samoláska;
 Dobra budaucjhoť rozum i s následky ohlédá.
 Gsau wnady silněšj, než důwody odporugjcj, 75
 Gen bedliwěšj gsau tyto, tamto ty působliwěšj.
 Působenj protrhels aby silněšj samolásky,
 Maudře užj rozumu, wždy geho hlasu pilně poslaucheg.
 Zwyklost, i skušenost mnoho prospěti můž s bedliwostj;
 Každíčká posilj rozumu, swjžet samolásku. 80
 Subtýlnj at učj školnjci, přátely ty dwa

mali. Když se to začasťe gen k nádheře a widěnj od giných děge, tedy se gmenuge zpupnost (luxury); když se ale děge k ugjtj práce a obtížnosti, gmenuge se lenostwj (pohodlnost).

- W. 47. *Blesk k proukázánj lidského prostory mozku.* Gako gsau matematické důkazi o malé kolikosti hmotu, o nekonečné geho děljtedlnosti etc.
- W. 48. *Neb derzj libost, anež wtipná auzkost.* Totě když užasnutj mysl o skálu urážj.
- W. 49. *Wšeco vymaž, neb uřež wšeliké tyto částky wyrostlé.* To gest: onyno částky přirozeného libo — mudrectwj, logiku, retoriku, básnictwj etc. které slaužj k zpupnosti, nadutosti, klamlivosti, ženilosti etc.
- W. 74. *Dobra budaucjho rozum i s následky ohlédá.* To gest: *Skausenostj* rozum sbjrá to, což *budaucjho* gest; a rozsuzowánjm *následky*.
- W. 81. *Subtýlnj at učj školnjci etc.* Toto poznamenánj nesmyslnosti školnjch mužů, kterj rozum a náruživosti, gako dwa sobě odporugjcj zákony powažugj, geden totiž *dobrý* a druhý *zlý*, gest pochopitedlné a saudné: nebo tato nesmyslnost welice potwrzuge blud Manychaeický a Zoroastrický, gichžto poražený byl geden z hlawnjch cjlů spisowatelowých. Nebo gestli *dwa* gsau w člověku *základowé*, *dobrý* a *zlý*, přirozené gest, raděgj tak geho powažowati, gako twor dwau Manychaeických božstwj (z nichž prwnj wywedlo geho rozum, druhé pak

Bog wést, k rozdělenj pilněgšj, než k spogowáuj:
 Cnost i milost, smyslnost i rozum rozwěsti na rúžno,
 S wšj upřjmnostj ostrowtipnosti obratné.
 Mudroni, co blázni, pro gméno pauze wadj se, 85
 Častokrát němyslje ničehož, než gednu a tauž wěc.
 K gednomu cjlj rozum směřuge s láskau samowlastnj,
 Oškliwugj si bolest wšelikau a po ljbotě taužj;
 Než tato pahlná swůg předmět *sežrati žádá*,
 Tam ten okašeti měd, nerait kwětu roztomilého, 90
Ljbst bud' dobřeť pogatá, či nedobře, ge weždy
 Předc naywětšj zlé, neb naywyššj naše Dobro.

III. Špůsobj lásky k nám gmenowat nám wášněmi wolno,
 Budže prawé aneb zdálé Dobro wšemi hýbá,
 Než poněwáďz s každým se nemůžem sdjleti Dobrom, 95
 Káže rozum, by se sám každý obzwláštne opatřil,
 Wášně soběcné sic, gsauliř prostředky gegich ctné,
 Náležegj rozumu, snažných hodné geho pěj,
 Tak hle ty, genž se děl, zwláštnešj cjlč magjce,
 Oslawugj rod swůg, pod gménem cnosti welebné. 100

Nechť w leniwém necitu Štoa marná pochlužeť se,
 Utwrzenau cnostj swau, co w mraze utwrzenať gest,
 Do hromady stažena zpět k srdei se nawracugjč,
 Mocnost wšak myslj cwičenj ge, ne odpočinek sil:
 K účinku wzniklá duše bauř nás mocně ponauká, 105
 Byť částkám škodila, wšak předc Celost zachowáwá.

Na zdeyšjho bytj moři rozdjlněť se plawjme,
 Mağnet gesti rozum, než náružiwosti wětri gsau.
 Gen pauze w tišinách ni Bohať nám nelze nalězti,
 W bauřjch wznášiť se, w wětrjch pak wykračeť si. 110

Wášně, podobné gsauc žiwlům, ač k pautce rodj se,
 W smjchánj skrocené swém, k swým djlům spogugj se,
 Dostiť gesti tyto skrotiti, k djlům pak užjwat;
 Než, co činj člowěka člowěkem zdaž můž pokazit ho?
 Dostiť gest, že rozum deržj se přjrody cesty, 115
 Náružiwosti skroť, podmaň, šetře přjrody pána.

geho *náružiwosti*), nežli gako stwořenj gedné obzwláštnej přjčiny. Totoč byl Plutarchůw pochop (pogem) a, gako w něm widjme, giných wjce starých Manychaeůw. Mnoho tedy na tom záleželo, shaniti pochop, který k potwrzenj tak nebezpečného bludu slaužil.

W. 109. *Gen pauze w tišinách etc.* Tato slowa gsau toliko prosté twerzenj w poetickém oděwu, podobenstw j k tomuto cjlj: Dobro ne gen tudy wywedeno býwá, že gsme poddáni wášněm, ale i skrze prudkost, s kterau se tyto wygewugj. Tato prawda se prowázj naywznečenejšjmi obrazi, které básujřstw mohlo pochopiti, aneb wymalowati. Nebo spisowatel ukazuge tu gediné následky a konec náružiwostj pod opatrowánjm božjm, které milostiwým božjm řjzenjm od swých přjrozečných cest k rozšřřenj blaženosti lidského pokolenj obraceny býwagj.

Láska, radost s nadějí, pochlebné rozkoše sestřij,
 Zášť, strach i žalost, přesmtné djtky bolesti,
 Genžto w smjchánj s uměnjm pogaté w meze slušné,
 Mysli spůsobugj rownau wáhu, zdržugjc gi: 120
 Swětla a stjny, gegichž spogenjm dobře swedený bog
 Lidskémuž žiwotu wšecku přege sjlu i barwu,
 Rozkoše přjtomné wždy gsau w oku, neb ruce lidské;
 Když pak w skutku se nám stratily, w wyhljdcce rodj se;
 Gjmát přjtomné, wždy budaucj znát wynalézti, 125
 To hle celé gestit' těla djlo, to práce, i mysli.
 Wšecky magj wnady sic, než ne wšecky wnady rowné;
 Smyslůw rozdjlých, rozdjlné předměty se tknau,
 Odtud rozdjlné, wjc neb méň nárúžiwosti
 Rozpalugj, gakž mdlé, neb silné gsau stroge formy; 130
 Odtud nárúžiwost hlawnj w persjch panugjcj,
 Tak gako had Aronůw, ostatnj wšecky požjrá.
 Tak gakž smertelnjk snad gak mile dýchati počne,
 Neznale dostává smrti základu přeschowwaného,
 Posléz dostává přemladá ho nemoc pode vládu, 135
 S zrůstem roste geho, s geho sjlau sjly nabýwá,
 Tak whozená, a gako wmjcháná do stroge téhož
 Mysli nemoc stává se zatjm *wášnj panugjcj*;
 Štáwa žiwotnj, gjž dlužnotby Celost bylo kermit,
 Hned k této w těle, i w mysli plyne částce nemocné, 140
 Cožkoli bud' sardce shrjwá, bud' nám hlawu pelnj,
 Gakž mysel otwjrá se, a rozwiňuje swogé djlo
 Kunštů nebezpečných pilná moc obrazotworná,

Co se dotýče spůsobu, dle kterého se spravowati magj od člověka, w němž nalezeny býwagj, wšecko, o čemž přjziniwě k nim se hádá, gestit' toliko to, že nemagj konečně býti wykořeněny a zkaženy, gako Štoici, a gegich následownjci we wšech náboženstwjch usilowali. Ostatně stále tu radu opakuge:

Přisobenj protrhels aby silněgšj samolásky,
 Maudře užj rozumu, wždy geho hlasu pilně poslauchey.
 Ep. II. w. 77. 78.

W. 127. *Wšecky magj wnady sic etc.* Ačkoli wšecky nárúžiwosti pannonně se magj při stanowenjch (determinations) mysli; nic méně wšak předce každý člověk má panugjcj nárúžiwost (master passion), která na dlanze wšecky ostatnj udusuge a požjrá. Tento účinek gegj obšjrně wyswětluge w swém listě k Lordowi Cobhamowi. Zde (od w. 126 -- 149) přjčinu nám toho ukazuge. Onyno rozkoše, neb Dobra, která gsau předměty nárúžiwosti, dorážegj na mysl, na smysli wpadagjc: než pončwadž při formowánj strogůw (organs) našeho pokolenj, každý člověk některý smysl silněgšj a ostřegšj má, než ostatnj; tedy ten předmět, který na ten silněgšj a ostřegšj smysl dorážj, býť kterýkoli byl, bude předmětem naywjce požadowáným; následowně žádost toho předmětu a geho hledánj bude *panugjcj nárúžiwostj*. Ač pak rozdjl w sjle této panugjcj nárúžiwosti býwá z počátku snad

Swé gedy rozmanité lege wesměs k částce nemocné.
 Přjroda máť gegj, zwyklost pak chůwa gegj gest, 145
 Wtip a žiwost ducha, gi s schopnostmi shoršuge wjee,
 Sám i rozum moci gj, spolu též ostrosti podává,
 Gakž blažený pablesk nebe octý činj kyselgšj.
 My wrhlj mani, ač přjliš zákonně se řjdjm,
 W mdlé králowny hlasu přjtelkyně stále slyšjme, 150
 Ach! když nepřege nám zbroge, tak gako přjkazi dobré,
 Což můž wje učinit, než řjet nám, že gsme nemaudřj?
 Nás naučit litowat, ne zlepšit, přjrodu lidskau,
 Přepřjnsný půwod, než přjtel welmi newládny!
 Neb saudce změněny s zástupcem genžby namlauwal. 155
 Což bys měl woliti, swé gak wolenj by obránil,
 Pyšný wšak pro kořist, dobyťau bez práce přetěžké,
 Mdlé genom odstraňugeť pro presilné náruživosti:
 Tak gakž, když lehké wlhkosti se sebraly we dnu,
 Lékár domnjwá se, že ge z těla giž cele wyhnal. 160
 Owšem cesta musj wždy přjrody wážena být wje,
 Wuđce nenj tu rozum, než strážce ge náruživosti,
 Genž má napravowat wášeň, než skáceti nikdá,
 K nj, co k přjтели wje, než co k nepřjтели, mjť se:
 Mocnost silněgšj tuto silnau zpráwu posjlá, 165
 K rozdjluým cjlům rozdjlné lidstwo ponauká:
 Wášně giné semotam ge točj, gako wětry mēnjcej,
 Gešto k gistémuť takowé břehu weždy zahájj.
 Necht moc, neb známost, zlato, necht i sláwa se ljbj,

přjliš malý, aneb práwě známenati se nemohaucej; než ale přirozenj, zwyk, obrazotworná moc (obraznost), wtip, nikoli pak sám rozum, gegjmu zrůstu napomáhaj, dokawadž naposledy každau ginau sama k sobě neobráť a nepotáhne. Což wšeccko přednešeno gest w letu básnjewj tak wznešěného, že za chwjlj panugjcej náruživost w každém čtenaři proťrhuge, a cele geho užasnutj zweličuge.

Toto basnjře přirozeně wede k nařjkánj na mdlou a nedostatečnost lidského rozumu, a cjl, který při tom měl, byl pauze ukázati potřebu mnohem dokonálegšjho stawu lidského pokolenj.

- W. 153. *Tak gakž smrtelnjk snad etc.* „Antipater Sidonius počta omni-, bus annis uno die tantum corripiebatur febre, et eo consumtus est satis longa senecta.“ Plin. N. H. L. VII. Tento Antipater byl žiw za času Crassowých, a byl pro obratnost swých údůw od Cicerona chwálen.
- W. 147. *Sám i rozum etc.* Básnjř w některé giné epištrole dáwa přjkklady swého učenj, a přjkazů zde přednešěných. Tak w oně *o užjwánj bohactwj* wyswětlil tuto prawdu různými Cottowými vlastnostmi.
- W. 149. *My wrhlj mani etc.* S. Pawel nezwolil giných důkazů, chtěge nám nayvyššjho pochopu (idei) o welikém užitku křestanstwa podati (k Rjm. VII.). Ale mohloby býti, že básnjř w přirozeném náboženstwě prostředek nacházj! Odstup to. Zde rozum nechává bez pomoci. Což gest to giného, než upomenutj, abychom léku hledali w tom náboženstwě, které gedině smj wyznáwati, že ho uđeluge.

- Neb wolnost (mnohokrát wje, nežli všeco pohodlj) 170
 Až k hrobu následuget nás, k smerti také napomáhá;
 Kupce snažnéhož dělnost, maudrých nečitelnost,
 Mjchowa též pokora, slawného i herdiny pýcha,
 Wšecky, wšecky rozum nachodj při swém boku rovně.
 Wěčná ze zlého maudrost dobré wywodj 175
 W náružiwost takowau wštěpuget základ blaženosti:
 Gestli tomuž tak, rtuž lidská tjm spewněna gesti,
 Pjroda mjchána s cnostj gsauc, gj moci dáwa
 Trusky to zatwerdj, což snad sezwláštěnělo pjiš,
 K gednomu takto tělo s myslj účiňkuge cjlj. 180
 Tak gako newděčnj štěpowé k štěpárowé péči,
 Zaštěpenj w diwoké kmeny nésti užitku zučj se;
 Naybezpečnějšj plyne tak cnost z náružiwosti,
 Až k kořenu proniká diwoké moc pjirody činná.
 Ay! gakowá hognost wtipu, též i milosti wyplýwá 185
 Ze žluče a z záštj, též z zatwrdilosti a bázně!
 Hněw zmužilosti, také snažnosti wypelňuge mjsto,
 Lénost mudrcwj a skaupost ctné šetrnosti,
 Rozkoš obmezenjm gistým sezwláštěněnaliž gest,
 Lásku činj ljbau, lidské syny wšecky okauzlj; 190
 Záštj, gjmžto podlá duše podmaněnatě w otroctwj,
 Gestit gen sokyně při bogownjceh a mudercjeh,
 Cnosti ni žen, ni mužůw 'žádné nám nelze naléztj,
 Leč té, genž rostež na hrđosti, a roste na hanbě.

W. 163. *Genž má napravowat etc.* Tohoto pjiřkazu gest tento smysl: že gako panugjcnj náružiwost gest do pjiřrozenj wštjpena, tak powinnost rozumu gest gi zprawowati, řjđiti a obmeziti, a ne zkáceti, n. pr. náružiwost skauposti zřjđiti k schranliwému šaffárenj s obecnými diuchodky; náružiwost lásky obrátiti k pjiředmětům hodným a krásným. K naywyššjmu dobru, k naywyššj dokonalosti, k naywyššj kráse τὸ καλὸν αγαθόν, gako geho mistr Plato radj, a hněw obmeziti na potupowánj a nenáwidenj neprawosti. Totě, co básnjř smýšlj, a co každý muž bez pjiřstředku widj, že rozuměti musj skrze naprawenj panugicj náružiwosti, ačkoli on nás k tomuto smyslu neobmezil, w tom rozumu, w kterémž toto pjiřkazanj dáwa w těchto wersjch:

Mocnost silnějšj tuto silnau zpráwu posjlá,
 K rozđjlným cjlům rozđjlné lidstwo ponauká;

nebo gakowj cjlowé mohau to býti, k nimž Bůh ponauká, než cje cnosti?

W. 175. *Wěčná ze zlého maudrost etc.* Spisowatel w těchto epistolách wyložil, že geho domněnj gest, že hřjch podlé swého pjiřrozenj gest naywětšj zlé; a zlým užjwánjm swobodné wůle wywedené.

Což wše fizické zlé anebo mrawné tu činj nám?
 Pjiřroda wystupuget tam z česty a wůle tu blaudj:

Bůh wšak podle swé newystihlé dobroty, po rozcestj obracj pjiřrozené cesty od gegich škodliwosti k rozhogněnj lidského štěstj, učenj roz-

- Taktoť přjroda nám (ač skerze to pýchá se njžj) 195
 Naybljž spráтеленau cnost dáwá s hrjchy našjmi,
 Pak rozum od zlého k dobrémuť cesty zatáčj,
 Nero mohel panowat, gako *Titus*, bylliby gen chtěl.
 Nám diwokyý přjliš w *Catilině* se zoškliwuget duch,
Déciusůw ljbj se, a *Curciusůw* ge božj duch, 200
 Gedna a táž herdost zachowat muž, neb skaziti vše,
 Wlastencůw wywodj, učinj též gindy i zrádce.
 Swětlo a temnost tak spogenau w lidské směsici zde.
 Rozděliti kdož má? Ten Bůh we wnitřku myslí.
 Končiny rowné wždyť wywodj we přjrodě cjele 205
 K tagnému w člowěkuť něgakému pogj se užitku,
 Ačkoli gedna druhé meze w obratu tagně napádá,
 Tak, gakž stjn s swětlem směsugj se w obrazu krásném,
 Při smjchánj tom subtýlnj často ge rozdjl,
 Kdež se skoncuje hrjch a kde cnost béře počátek. 210
 Gestíť bláznowstwj, odtud dowodit tu zawjrkuj,
 Hrjchu ani cnosti žeby nikde nalézt se nemohlo,
 Když bjlé s černým temnj, swětlnj a pogj se
 W stých cestách, zdaž giž bjlé stratilo se i černé?
 Swého se sardce ptey, pak gasněgšjho nenj nic, 215
 Ač.k bludu poznánj ge přiwést času, práce se žádá.
 Hrjch takowéhoť gest wzhledu potwora hrůzi plného,
 Žeť ku nenáwiděnj geho, geg toliko třeba uzřjt,
 Často widauce geho sdowěrjmeť se s geho ljcem,

djlné od *bácky o wčelách*, která bezbožně a blázniwě to náwěštj dáwá, že to z přjrozené klonnosti pocházj.

W. 197. *Pak rozum od zlého etc.* Ať žádny nenamjtá, že tato zpráwa přjzníwá gest učenj o nucenosti (of necessity), a že náwěštjm gest toho, že lidé gen nástroge gsau wywedenj dobrého ze zlého; básnjř učj, že člowěk swobodnyý gest činitel, a w swé moci wlastnj má, obraceti přjrozené náružiwosti w cnosti anebo w neprawosti, takže se wlastně řjká:

Pak rozum od zlého k dobrému cesty zatáčj,
 Nero mohel panowat, gako *Titus*, bylliby gen chtěl.

W. 204. *Bůh we wnitřku myslí etc.* Platonická mluwa swědomj znamenagcj, kterau zde básnjř s welikým rozsaudkem třebuge. Swědomj zagisté budže znamená, špekulatýwně, ten usudek, který o wčecch wynášjme, byťbychom sobě gakowěkoli zákklady byli zwolili, a tehdaž ono gest genom domněnj, geden welmi newládnyý saudec a dělitel. Aneb znamená, praktičně, přjrownánj wčěného prawidla prawosti (kterěž sme přjgali gakožto zákon božj) k řjzenj našjch skutků, a tehdaž ono gest wlastně swědomj, *Bůh* (aneb zákon božj) we wnitřku myslí, gehož mocj rozdělugeme swětlo ode tmy w tom smjženj náružiwostj.

W. 205. *Končiny rowné wždy wywodj we přjrodě cjele etc.* Básnjř zde k tomuto účinku rozumuge, že ačkoli hrjch a cnost tak meze geden druhého napádagj, že někdy sotwa můžeme řjci: kde se gedna koncuje, a kde druhá se začjná, předce wšak k welikým to slaužj cj-

- Snášjm geg, pak naň žalugem, posléz ho objmám. 220
 Kde však naydalšj meze má, toho nikdo neuznal:
 Ptey se: kdež půnoc gest? tam u Twjdu ge w Yorku;
 W Šotlandské zemi gest wúkol Orkádů; a tamto
 W Ğrenlandské a Nowé zemi, neb Bůh wj kde ge dále.
 Žádný w naywětšjm stupni hrjšným se neuzná, 225
 Než myslj: že gehoť saused wjc hrjchů, než on má;
 Sám ten, genž bydlj pod pásem hrjcha horaucjm,
 Budže necjtj snad geho wedra, neb uznati nechce.
 Nad čjm šťastněgšj duše bázeň a hrůza pogjmá,
 Zatwrzený bydlitel we zlém řjká: že ge dobré. 230
 Každíčký cnostný, i hrjšný býti musjme,
 Málo w naywyššjm stupni, však všickni we mjře,
 Zlostnjk někdy dobrý gest, blázen někdy ge maudrý,
 Naylepšj pak muž to činj, což někdy hanj sám,
 Zlého i dobréhoť gen z částky lidé libugj si, 235
 Gak neprawost, tak cnost, genom on weždy sprawugeť sám;
 Rozdjlný cjl z nás každíčký předstawený má;
 Než Bůh gen gediný má, tentě pak cjl ge celosti,
 Ten všem naproti gest bláznowstwjm, swémyslnostem,
 Ten gedu působenj všelikého hrjcha ugjmá, 240
 K každému stawu ten šťastné připogil mdloby rovně,
 Stud přemilý pannám, a panjm dal herdobu wážnau,
 Bázeň zemnostám, prudkost smužilým generálům,
 Králům traufalstwjm, pak půwěru pospolitosti:
 Tentě cje cnosti z marnostj může wywěsti, 245
 Žádnéhoť nehledá, ni užitku, ni odplaty, gen eti;
 Postawugeť na chyby smrtelnjků a na mdloby myslj,
 Lidstwa celého radost, i pokog, téz na swětě sláwu.

lům, ne méně i k dokonalosti Celka, gako swětla a stjny, které w dobře udělaném obraze gedno w druhé wtekagjce činj srownalost (harmonii) a ducha takowého složenj. Než ale řjkati proto, zde nenj hrjchu, ani cností, gakž básnjř ukazuge, bylo by práwě tak maudré, gako kdyby řekli, zde nenj ani bjlého, ani černého, poněwadž stjn tohoto, a swětlo onoho často w gedno se stekagj:

Swého se serdce ptey, však gasněgšjho nenj nic;
 Ač k bludu poznánj ge přiwést, času, práce se žádá.

W. 231. *Každíčký cnostný i hrjšnj býti musjme - Málo w naywětšjm stupni, však všickni we mjře.* Příčinu toho básnjř s přepodiwnau ostrowtipnostj ukazuge w následujcjm werši:

Gak neprawost, tak cnost genom on weždy sprawugeť sám.

Tam směruge gedna okoličnost, neb ohled, tentě w smyslu swěta, we vlastnjm člověka užitku, genžto končinu (extrem) bud w neprawosti, neb w cnosti wětšjm djlem nemožnau činj. Geho účinek w zdržowánj dobrého člověka od nayzazšj končiny (extrem) cnosti, nepotřebuge wyswětlenj; a we zlém člověku vlastnj užitek ukazuge potřebu některé poctiwosti a wážnosti, kterážto k tomu napomáha, že se od nayzazšj končiny neprawosti zadržj.

Nás nebesa stwořilať w obapolné odwiselosti,
 Pána i slauhu také, aupřjmné přátele wesměs, 250
 Gednomu rozkazugj na pomoe přiwolat si druhého,
 Wždy mdloba gedněch z nás, oštatnjch zwětsuge sju.
 Wášně, nedostatky, mdloby aužegi nás spolu wjžj,
 K všechněch užitku, aneb aspoň swazky zdražugj nám.
 Za přátelstwo prawé gjm též i za lásku upřjmau. 255
 Mám děkowat za radost, gjžto w žiwotě zde okausjm;
 Než od nich se učjm, když tento ke konci se chýlj,
 Té se radosti, i té odrjci zwůle, i lásky,
 Gsem poučen djlem rozumem, djlem hynutjm mým,
 Wjtat smrt gistau a pokogně se odstěhowat přeč. 260

Bud' wášnj gsi weden známosti, statku, nebo cti,
 Swého ni gedna přede losu nesměnilaťby se žádnau.
 Mudřec gest šťastný w zpytowánj přjrody tagné,
 Blázen gest šťastný, že nedáno mu poznati wjce,

W. 249: *Nás nebesa stwořilať w obapolné odwiselosti.* Až posawád se básnjř zanašel předkládánjm užitku náružiwoستj w ohledu na towarystwj wůbec, a obranau swého učenj proti odporům. Totě prwnj hlawnj částka podmětu (sujět) této epištoly.

Nynj přístupuge k ukázánj užitku náružiwoستj w ohledu na wjce obmezeně spogenj s našjmi přáteli, přjbužnými a známými, a totě druhá hlawnj částka.

W. 253. *Wášně, nedostatky, mdloby aužegi nás spolu wjžj, k všechněch užitku.* Poněwadž tito werše zle rozumeny byly, ukáži čtenáři gegich prawý a gasný smysl: Těmto mdlobám, řjká, podlužnj sme wšecy swazky saukromněho žiwota mezi přáteli; než když přicházjme k tomu wěku, který wůbec schopněho činj ělowěka k důležitějšjmu powáženj opravdowě platnosti wěcj, následowně k myslenj o opatrněm řjzenj pro budaucj staw, to powáženj, že základowě těchto radostj, lásěk a přátelstwj gsau nedostatky, mdloby a wášně, schwaluge nalyepšj prostředek (the best expedient) w odlaučenj se od swěta; rozpogenj tak přátelské, k tomu opatřenj, které nynj pro druhého činjme. Toto poznamenánj gest nowé, a byloťby na kterémkoli mjstě nad njru krásné, ale zde stkwěge se nekonečnau milostj a vlastnostj, gelikož přjkladem tak welmi wážuým, tak znamenitě tu hlawnj sadu potwrzuge: *Bůh ze zlého, na každěm stupni Dobro wywázj.*

W. 261. *Bud' wášnj gsi weden známosti, statku nebo etc.* Ukázaw básnjř užitek wášnj we spoľčnosti a w domácejm žiwotu, nynj přístupuge w poslednjm mjstě k ukázánj gegich užitku gednotliwým osobám i w samjch mámenjch; to domuělé štěstj, které představugj, napomáhá k tomu, že opravdowě bjly žiwota stáwagj se nám sněsitedlnějšj. A toto gest III. hlawnj částka:

Až dosawad domujka zlatj měnnými papresky
 Oblaky, genž zlejšj dny naše krásj malowánjm etc.
 Za zmařenau naděgi vždy druhá zase obdržuget se;
 Z marnostj ani gen gediná z Bůh darma nedána.

Což naše smyšlenj o božj dobrotiwosti musj newyhnutedlně welmi zwelčowati, gešto ne gen wje učinil, než aby se opravdowě štěstj

- Možný ge šťastný we bohactwj, genž mu ge dáno. 265
 Též i chndý spokogen ge, že Bůh sám pěči o něg má.
 Ay! tu kriwý žebrák zpjwá, tam tancuge temný,
 Sprosták mnj že ge řek, a měsčnjk mnj že ge Čjsař,
 Bjdně hladem mraucj we zlaté wyhljdce chymista,
 W swé múze přemilé básnjř gest nayblaženěgsj. 270
 Ayta! cizj potěchy staw každičký očekáwá,
 Přjtele žádost cti všeobecněhoť dala lidstwu,
 Každý wěk se kochá přjslušnau naružiwostj,
 Čáka prowázj nás, ani při smrti nás neopauštj. 275
 Pozři na djtě, ano skrz zákon přjrody djtek
 S herkawkau se těšj, i slámka ge mjle polektá,
 Hřička mladost weselj geho, gestlitě něco žiwěgsj,
 Máloť čerstwěgsj, než pauhý odpočinek gest.
 Karkule, podwazky, staršj zlato wěk mu wyrážj,
 Pátryky, perličky gsau zešlegšjeh roků práce, 280
 S tauto gsa spokogen bublinkau, tak gako předtim,
 Až zaspj zunawen, žiwota hru skoncuge bjdnau.

s bjdami lidskými wyrownalo, ale nad to geště podle nesmjrného milosrdenstwj swého těm lidem, kteříby tak bláznijw byli, žeby se domnjwali, že Bůh bjdy s šťastjm tak nesměřil, geště domnělé štěstj daruge, žeby nebyli spokogeni, kdyby se s břemenem lidských bjdn znowu narodili (overborne). Toto gest básnjřowo weliké a znamenité myšlenj, tak silné a důkladné, gako i nowé a wtipné, kteréžto učj: že tato mámenj gsau blázniwosti lidj, kteří dobrowolně a swým vlastnjm omylem w ně upadagj, tudy o mnohé štěstj se pripravugj, a rowné bjdě se wystawugj; ale že Bůh wždycky (we srownalosti s swau všeobecnau působenj cestau) tyto nesmyslnosti k dobrému swých bjdných tworů tak dalece milostiwě obracj, aby byly přjtomným potěšenjm a podporau w gegich nešťestj.

„Ač ge čłowěk blázen, wšak Bůh gest weždy přemaudrý.

- W. 270. *W swé múze přemilé etc.* Spisowatel ukázaw, žeby zádny swau professj, neb swé ohledy za cizj zařagmaciti nechtěl, nynj w tomto powáženj wždy dále pokračuge, a ukazuge, žeby lidé nerádi zařagmacili swé vlastnj nábytky, třeba i za nábytky téhož pokolenj (druhu, brahu) byt i uznale wětšj a nekonečně wzáčněgsj byli w giném čłowěku. K tomu cjlj psal:

Což částečně těšj, w Cele častokráte porážj:

Zdažby Toland chtěl byt Lockem, weliká ge otázka;

ale nemage giného slušného přjkladu této prawdy, když poslednj wydánj swé zkaušky opatřil, tyto wš napsané wersjky pro následugjej wydánj zadržel.

- W. 280. *Pátryky, perličky etc.* Satyra na to, což se w kněžstwj gmenuge opus operatum. Gelikož toto gest opsánj kola lidského žiwota, které se samo w sebe skrze druhé dětinstwj wracuge, básnjř s welikau pěknotau swé opsánj tjm obrazem, s kterým byl začal, zawjrá.

Až dosawád domnjnka zlatj měnnými pablesky
 Oblaky genž zdeyšj dny naše krášlj malowánjm :
 Což štěstj scházj, naděgj nám nahrazugeť se, 285
 Smyslu prázdnotj herdost Wypelňuge mjsto,
 Tak pewně stawěgj tyto, gak známosti bořit lze ;
 W bláznowswj kalichu směge se wždy bublinka radosti ;
 Za zmařenau naděgi wždy druhá zase obdrzugeť se ;
 Z marnostj ani gen gedináť nám zdarma nedána ; 290
 Mocnostj božskau býwá i podlá samoláska
 Mjrau k odměrenj dle našjch chyb, též i cizjch wad.
 Wiz to, a wyznáwey, gediná potěcha plyne odtud :
 Ač ge člověk blázen ; ale *Bůh gest wždycky přemaudrý.*

E p i š t o l a III.

Tuť se tedy stawme : wšeobecná přjčina weždy
 Z gednoho cjele koná, než zákony rozmanitými.
 We wšem bláznowstwj, když zbytně zdráw gsa kochám se
 W nádhery ljbostech, při bohactwj nestydatosti,
 Prawda budiz tato nám přjtomná denně i nočně, 5

W. 286. *Smyslu prázdnotj herdost wypelňuge mjsto.* Geden weliký Casuista P. Peter Garasse w swé *summé Teologické* z tohoto základu, welmi láskawý závěrek potáhl : Dle sprawedlnosti (řjká tento slušný bohomluwec) každé statečné djlo má odměněno býti schwálenjm anebo dostiučinenjm. Když dobrj muži (dobré duše, bons esprits) znamenité djlo učinj, hlasy weřegnosti znamenitě odměněny býwagj. Když chudý duchem muž (pauvre esprit) mnoho pracuge, aby některé zlé djlo wykonal, nenj sprawedliwá, ani rozumná wěc, aby weřegného schwálenj očekáwal, kterého mu weřegnost nenj dlužna ; aby ale geho práce nezůstaly bez odměny, Bůh mu dáwá osobného zaljbenj w swé práci, kterého mu žádný bez nesprawedlnosti, nad barbarskau wětšj, záwiděti nemůže, - práwě tak sprawedliwý Bůh udělugre Grenouillium zaljbenj w gegich zpěwě. Gináče weřegně potupenj, spongené s gegich wlastnjm pohaněnjm, byloby dostatečné ge k zaufalstwj přiwěsti.

Ep. III. Nynj přístupugeme k třetj epištole zkaušky o člověku. Když w 2. epištole ukázauo gest skrze wyloženj původu, užitku a cjele nárůžiwosti, že člověk negen towaryské, ale i soběcné má nárůžiwosti, tedy toto učenj přjležitost k 3. epištole zawdalo, která o člověku, gako o towaryském ziwočichu gedná, a s druhau gi spoguge, která geg gako gednotliwého (individual) powažowala. Gako pak ze zawjrkj podmětu 1. epištole, uwedenj k druhé učinil, tak tu zase zawjrká 2. epištole

(Mocnostj božskau býwá i podlá samoláska

Mjrau k odměrenj nedostatku cizjch dle našjch chyb)

činj uwedenj k třetj epištole.

Zvlášť pak přítomná, když kážeme, neb se modljme.
 Patří na svět wúkol, na řetjzck lásky popatří,
 Wšeco co gest na nebi swazuge s tjm, což dole gesti,
 Přírody plastické wiz působenj k tomu cjlí,
 Naymenšj prášek se hnáti k prášku ginému,
 Naybližšj tahnaut k sobě, gešto giným potažen gest,
 W formu a hýbánj pogatého i sauseda obgat.
 Wiz hmotu naybližšj wšelikým žiwotem příodjnu,

10

W. 1. *Tuť se tedy stawme: wšeobecná příčina weždy*
Z gedneho cjle koná, než zákony rozmanitými.

Příčina rozličnosti w těchto zákonech, která k gednomu a témuž cjlí směřuge, gest Dobro celosti wúbec, poněwadž gednotliwé Dobro rovně njm opatřjno býti má, která obe Dobra spolu činj Dobro celosti *wšeobecné*. A tatě příčina, pro kterau básnjř ginde řjká:

Wšak gednotnjk cjl rozdljný předstawený má.

k předgjtj ale toho, bychom tu nezastáli, Bůh to tak zpořádal, že každý pomoci druhého potřebuge, a tak

Na spolnjch potřebách stanovil spolné tworů Dobro. Bylot toho potřebj, wyswětliti tyto dwa prwnj werše k lepšjmu spatřenj, kam to, což následuge, přináležj, a gaktě weliká geho moc gest, kde básnjř wystřjhá takowých před poznánjm této prawdy, kterýchž okoličnosti, položiwše ge na domnělau štacj neodwiselosti, a na gausi oprawdownu štacj nečitedlnosti společnjch potřeb (odkud wšeobecné štěstj se prýštj) činj ge přewelmi schopné k přehlednutj oprawdowé saustawy wěcj totiž: Lidj w plnosti zdrawj a bohactwj. Tato wýstraha byla potřebná w ohledu na towarystwj, ale mnohem potřebněgšj w ohledu na náboženstwj. Odkudž obzwlášťe poraučj zachowanj toho i knězstwu, i leikům, když kážj, aneb se modlj: poněwadž kazatel, který nepowažuge prwnj příčiny w tomto ohledu, gakožto Bytnosti o Dobré celosti pečugj, musj neomylně welmi nehodné o nj myšlenj wzbuditi, a ten prositel, genžto se modlj, budže gako takowý, gešto se k celosti nepočituge, aneb bez ohledu na gegj štěstj se modlj, ne gen se marně (nadarmo) modlj, ale i swého stwořitele, skrze bezbožné se pokušenj geho řjženj se na odpor postawiti, obražuge.

W. 5. *Zbytně zdráv gsa*. Nemjrná práce a učenj (studowanj) gsau welicj kazitelé zdrawj: ti, které gegich štacj (staw) nad oboge postawuge (t. že ani pracowati nemusegj, ani se neučj) musegj owšem plnost zdrawj mjtí, které když se k obecným službam newynakládá, ale we zpupnosti (luxury) mrhá, básnjř zbytkem gmenuge.

W. 4. — *Při bohactwj nestydatosti*. Poněwadž bohactwj osobuge si umělost, wtip, statečnost, a w summě wšecy enosti.

W. 12. *W formu a hýbánj* etc. K takowému spořádánj látky (materie) by se tak spoludržela, aby k tomu užitku, který stwořitel obmyšlel, schopná a spůsobná se stala, wlastnj stuženj (stwarenj, či raděgi snad swařenj, configuration) gegich nečitedlných částek, gesti tak potřebné, gako ta wlastnost, která k tomu též rovně a wšeobecně napomohla, přitahowanj (attraction) gmenowaná. K wyslowenj prwnj částky této myšlěnkj, spisowatel prawj *w formu*, a k wygadřenj druhé částky slowa *hýbánj* užjwa.

- K. gednomu se středu hnát, a to gest Dobro všeobecné.
 Wiz mraucj zeliny zdržowat žiwoty mnoho rostů, 15
 Wiz žiwot, an se tratj, gak opět znouwu růsti začjná:
 Tak twary, genž zhynulyt zase nahrazugj se ginými,
 (Obratem od smerti k žiwotu gdau, pak zase umrau)
 Tak gako bublinky zrozené na moři hmotu welkém,
 Znik bérauc, pukagj se, a zas w moře nawraucugj se. 20
 Nic tu cizjho nenj; k Celku směřugj geho částky,
 Rozširugjej duch gediný wše, wše zdržugjej,
 Wšecky bytosti pogj naywětšj wjže malými;
 Zwjře k dobrému člověka stwořil, a zwěri geg zas;
 Wše slaužj, wšemu se slaužj, netrywá samo nic zde! 25
 Wše spolu wjže řetěz, kde se koncuge, nám ge tagemstwj.
 Zdaž Bůh, o blázne, wše činj gen k twému dobrému,
 Bys se ty sám radowal, sám pásl, i krásil, i sit byl?
 Ten, genžto pro stůl twůg kernj srnce mladého,
 Proň též tráwnjky kwětlé tak rozmile krásj: 30
 Zdaž pro tě gen zpjwá a wzlétá wzhůru kriwánek?
 Rozkoš nastroguget geho hlas, zdwjhá geho křjdl.
 Zdaž tobě roztómile šwěholj pěkný konopásek?
 W wlastnjm wytrzenj geho pjsně mu láska nadýmá.
 Herdý kůň gezdeem stkwostnostj ozdobený swým, 35
 Pána swého činj učastna w rozkoši a w eti.
 Zdaž gen twé osenj ononoť gest, genž pole krásj?
 Částku zrn wlastnj sobě slušně ptactwo nebeské.
 Twáli genom gestit hogná žeň léta zlatého
 Djl se, a to slušněs, plácj wolu, genž tobě slaužj: 40
 A swině, genž nedělá, ni hlasu twého neposlauchá,
 Gen z mozolůw žiwa gest pana téhož, genžto gi karmj.
 Zueyž to, že se sdělugj s péčj děti přjrody wesměs,
 Kůže tá, genž shrjwá tělo králowo, medwěda hrála.

W. 22. *Rozširugjej duch gediný wše, wše zdržugjej.* Což w řeči Izaka Newtona gest: Deus omnipraesens est, non per virtutem solam, sed etiam per substantiam: nam virtus sine substantia subsistere non potest. Newt. Princ. schol. gen. sub fin.

W. 23. *Naywětšj wjže malými.* Gelikož silněgi a bezprostředěně působj w zwjratech, gegichžto puzenj gest úplný zewnitřnj rozum, což geden ze starých školských učitelů (školáků) welmi utěšeně (with great elegance) powěděl: Deus est anima brutorum —

W těchto Bůh gest, genž řjdgj.

W. 45. *Ay! wšeckoť gest k mému užitku.* Naproti tomu maudrý muž powěděl: Hospodin wšecko učinil pro sebe samého. Prjsl. XVI. 14.

W. 50. *Že člověk i wtip sám gediný, i celosti tyran gest.* Narážj na tau wtipnau saustawu onoho mudrce, který ze žiwočichů same stroge (mašiny) buď rozkošj neb bolestj nečitedlně učinil, a takto lidem chuti dodal k wykonáwánj tyranstwj nad swými spolutwory, sausledný w swém základu.

Předce wolá čłowěk: „ay! wšecoť gest k mému užitku!“ 45
 Krmná hus mu wecet: „tys žiw gen k mému pohodlj:“
 Krátký, wšak dobrý saud, rowný saudu našemu,
 Když wše pro gednoho být saudjme, ne gednoho pro wše.
 Deyme, že silnějšj mdlejšjmu wždycky poraučj,
 Že čłowěk i wtip sám gediný, i celosti tyran gest: 50
 Příroda dobře umj skrocowat geg, onat gediné zná,
 Též i hogj stwořenj wšechněch nedostatky i bůle.
 Rečj, zdaž z hůry sokol zstupugjčj ptáka ušetřj,
 Pohnut gsa krásau přemilau gehu rozmanitých per?
 Zdaž straka pozlacené bruka obdiwowat bude křjdlá? 55
 Neb když sláwjček zpjwá, gestrabli poslauchá?
 O wše čłowěk pečuge: ptáčkům štěpuget sady pěkné,
 Pastwu dobytku dělj, a rybám rybnjky zakládá;
 Péči o gedny ho wést užitek gehu vlastně ponauka,
 Rozkoše o množšj, o množšj nádhera lidská: 60
 Wšecy chowá marnost gediného włádaře wesměš,
 Nádhernosti gehu blaženostj wšickni žiwj gsau.
 Těch žiwočjchů žiwot, gichž hlad učený gehu žádá,
 Od hladu, od diwoké zwěři útoku sám zachowáwá,
 Nastroguget žiwokům hody, njmiž sám chce se hostit, 65
 Až dokawadž bytu gjm neskončj, stále blažj ge.
 Genž newidauce swé wjc rány, ni wjc se netrápj,
 Nežli hromem zabity smrtelnjk z přjzně nebeské.

W. 51. *Příroda dobře umj skrocowat.* Dopauštjm, opravdu, že čłowěk tak činj (affects), gakoby on byl wtipem a tyranem celosti, a dychtiwěby žádal zlomiti

— lásky řetjek,

wšeco, co gest na nebi, spogugjčj s tjm, co dolet gest;

ale nátura práwě týmž darem rozumu tohoto tyrana skrocuge. Nebo rozum čłowěka schopna činj k srownánj památky předešlých wěčj s očekáwánjm budaucjch, a předešla neštěstj činj ho bázwlewejšjho před přigiti magicjmi, to geg k milosrdenstwj nakloňuge a giných w trápenj postawených posiluge. Náružiwost pak zrůstem w zwyk přišla, swá působenj na wšecy čitedlnost magjčj (genž mohau odpornosti ejtit) rozšiřuge. Poněwadž tedy nerozumné žiwočichy, ani rozum čłowěka, ani gehu neporádné samolásky nemagj, žby se saustawě dobřepřegnosti utáhli; tedy nepotřebuj, a tak ani nemagj této lidské čitedlnosti cuzjch hjd. Kteraužto náružiwostj, gakž widjme, onyno wlastnosti w čłowěku wespolek se wyrownáwagj (gedna druhé wáhu držj, balance one another), a tady ho zdržugj w tom wšeobecném porádku, do kterého opatrowánj božj wšekeren stwořený swět uwedlo. Než toto geště nenj wšeco: čłowěka užitek, wyraženj (amusement), márnost a zpupnost wždy se saustawau přegnosti tauže swazugj, skrze to, že geg i o zderžowánj giných žiwočichů pečowati zawazugj. Ačkoli pak to se děge wětšjm djlem gen proto, aby s tjm wětšj chutj sežránj byli, ate toto neumenšuge wlastnjho, tak ohrazeného štěstj těchto žiwočichů, kterým opatrowánj božj neužitečné známosti gegich cje neudělilo.

W. 68. *Nežli hromem zabity smrtelnjk z přjzně nebeské.* Rozličnj ze

Zwjřata ples měli těž perwě, neŹ přestali Źjti,
ZdaŹ nemusjŹ zahynaut těž, kdyŹ ples twřig dokonat se. 70

Zwjřata bez rozumu chtěge Břh přatelsky opřjznit,
Gjm známosti nedal bez užitku o konci bytj gich:
GjŹ udělil ělowěku, s promyslem wŹak tjm uŹiteěným,
Źe kdyŹ smrt ho děsj, naděgj ho těŹj, Źe budeŹ Źiw.
Smerti ukryl hodinu, vzdalil bazeň tudy od nās, 75
K nām se wŹdy bljŹje bljzkau bŹt nikdy se nezdā.
O nesmjrnŹ diw! nebe gen bytnosti mysljej
PopřāloŹ takowě znāmosti a podpory myslj.

II. CoŹkoli bud' rozumem, nebo liŹ puzenjm zblaŹe-
no gest,

ZneyŹ, Źe wladne mocj, k dobrěmu ge nakloňugjej, 80
TauŹ wedeno k ŹtěŹtj kaŹdě gen swěmu ěelj wŹdy,
ProŹtředky k swěmu směřeně wynalězage ějli.

Rei, kde plně puzenj neomylnŹm gest tobě wřidcem,
Tamli P...., neb sněm tobě nad to ge předce potřebnŹ?
GakŹkoli gesti rozum schopnŹ, předceŹ studenŹ gest, 85

K sluŹbě netiskne se, neŹ slauŹj gen kdyŹ přinucen gest,
Nehne se, kŹm newolāŹ, wolanŹ pak těž se okaunj;
NeŹ puzenj k nām gdeŹ dobrowolně a bez powolanj,
Gisto, Źe nezblaudj, neŹ k ějli swěmu treŹj wŹdy,
GeŹto wtip lidskŹ ŹirokŹ gest stāle neb ŹzkŹ; 90

Gisto, Źe přjroda muŹ ěerstwā k blaŹenosti pomŹŹe,
GeŹtoŹ zasmuŹilŹ rozum gj gen z darma nabŹwā.
K sluŹbě onoŹ gest wŹdy, krātkā rozumu wŹdy ge sluŹba,
Prāwě musj ono gjt; tentoŹ pak zblauditi mŹŹe.

Wiz tedy, moc konawau a ginau moc, genŹ wěci rownā, 95
Zwjřata gednu magj, nām gsau obě od Boha dāny;

Tak tedy nad puzenj zwelebugŹ mŹŹeŹli rozum nāŹ,
Břh ononoŹ zprawuget, nad tjmto zprāwu ělowěk mā.

Nārody rozmanitě kdo polj nauěil, nebo hāgřw
Wystřjhat se gedu, swolowat sobě kermi potřebnau? 100

Odporowat bauřkām i tokřm předzwjdwawě mořskŹm,
W pjsku dělat klenutj, na wlnāch pak baŹty zaklādat?

Přjmky pawauka kdoŹ nauěil psat rownoběŹjej,
Na wlas, gakŹ de Moivre *), a to bez linyālu a Źnřury? 105

Kdo skaumat poruěil ěāpřm ponebj cizozemskě,
A swěty neznāmě předitm, co Kolumb wynalězat?

Kdo k sněmu gich powolal, ěas a den gjm ustawě gistŹ,
Kdo sŹikowal heyno w powětřj, kdoŹ cestu mu wytknul?

starŹch a mnozj z wŹchodnjch spisowatelř od tě doby, takowŹch
lidj, genŹ hromem zabij byli, gako swatŹch osob, a gako zwlāŹt-
njch nebes milāěkř powāŹowali.

*) *Abraham de Moivre*, rodem Francauz, pro swau hlubokau znāmost ma-
thematiky a algebry w anĹlickě a francauskě zemi na slovo wzatŹ, a

- III. W přírodě každého bytu Bůh vlastnj geho Dobro
 Zakládá, vlastnj klade mez každého pohodlj: 110
 Než hned, gakž učinil všecko k dobrému celosti,
 Na spolných potřebách stanovil spolné tworů Dobro.
 Od prwa ay takový plyne věčný twůrce pořádek,
 Genž člověka k člověku stwořenj každé k tworů wjže,
 Cožkoli gen táhne w sebe wzduch tělo obziwugjce, 115
 Což dýše w powětřj, anebo w hlubinách plowe wodných,
 Neb co se rozširugeť na zemi, všeho příroda gedna
 Rozpalugeť žiwota plamen, a zdwjhá geho sjmě.
 I člověk, i vše, co bud' po lesjch semotam se probjhá,
 Neb wzduch rozrážj, anebo w hlubinách toků pljwá, 120
 Wše k sobě má lásku, však ne k sobě pauze samému,
 Rownéhoť pohlawj sobě žádá, až dwa pogj se
 W gedno, aniz rozkoš s obgjmánjm dokonát se;
 Až we třetjm koleně w rodu geště swém milugj se.
 Tak zwěři i ptactwo spolné konagj powolánj, 125
 Matky plod chowagj, ocové sami obraňugj ho;
 Plod po zemi k wandru, w powětřj též se sproposjlá,
 Tuť puzenj stawugeť se, i péče tu konce docházj;
 Wazba se roztrhugěť, pak každé chceť se pogjmat,
 Láska giná se gewj, a nowý rod zas se začjna. 130
 Delšj mjt péče chceť djtě, pomoct si ne wládne;
 Péče taká delšj mocněgšj swazky wywázj:
 Rozwaha, též i rozum tuzegi swazugj swazy lidské:
 Gak užitek w týž čas, tak i láska rozširugeť se;
 Wjzeme se s wolenjm; a hořjme s gednocitem dwa, 135
 Každá náruziwost se měnj w swém obratu we cnost:
 Tak wždy nowé potreby, s pomocj s zwyklostmi nowými
 Znik bérau, wštěpugj přegnost na kmen milowánj.
 Plod se gedem narodilť, a giný zas bére počátek,
 W přírodné tento, w zwyklé onen octna se lásce: 140
 Sotwa se poslednj člověkem spēge stal dokonálým,
 Bez pomoci spatřil toho, genžto žiwot darowal mu;
 Předzweđenj a pamět skrže návraty zasnubugj se,
 Zešlý wěk si onoť, tato mladšj si připomjná,
 Pak rozkoš, wděčnost s naděgj se sgednocugjce 145
 Rozširugj pohodly zdrzugjce dělátko maličké.
- IV. Nemniž, zeť se žilo w stawu přírody, gen gako we tmě
 Prwnj přírody staw byl králowstwj Boha otce:
 Wlastnj, i spolná vznikla w početj geho láska,
 Sgednocenj wšecky spogiloť wěci, lidstwo podobně. 150
 Pýchy člověk neznal, ani kunštů gi podporugjce,

od powěstného Newtona wysoce wážený: Od něho mezi ginými zůstal spis: The doctrine of chartes; or a method of calculating probabily of events in play. London, 1718. w 4.

S zwjřaty weřdy chodil, s nimi tēž i w stjnu bawil se ;
 Gedna wšech tabule, wšech gednař rowně i postel,
 Wrařda nekermila gich, wrařdař neodjwala řadnā.
 W gednom a tēž chřamě, w lese gemně se ohlašugcejm, 155
 Bytnosti zpěwné wesměs Boha slāwili rowně:
 Neřkwrnila swatyně křew, aniř zlato krásilo geřtě,
 W njřto se neskařený, čist od krwe postawowal kněz:
 Tehdāř wlastnostj bořskau byla pēč wšeobecnā,
 Přednost pak ělowěka kralowat a ne potlačowat lid. 160
 Ach ! gak rozdjlný tento ělowěk od ěasu přjřtjch !

W. 152. *S zwjřaty weřdy chodil, s nimi tēž i w stjnu bawil se.* Bās-
 njř swě obrazi stāle z platonických pochopů (idej) běře, z přjčiny
 swrchu ukāzané. Plato ze staré poslaupnosti (tradicij) wyprawowal,
 že za ěasu zlatého wěku, a pod panowānjm Saturnowým přiwodnj
 gazik, genř tehdy w užitku byl, lidem i zwjřatům společný byl.
 Mrawnj učitelowé prostonārodnjho smyslu této poslaupnosti, ěi tradicij,
 uřili k předkladānj swých naučenj pod těmito bāgkami, které celému
 nerozumných zwjřat stwořenj, řeči dāwagj. Naturalisté tuto tradicij
 tak rozuměli, že w prwnjch ěasjch; lidé neělankowaných (inarti-
 culate) zwuků uřjwali k wygadřenj swých nedostatků a swých ětenj; a
 že geu po malých stupnjch přiřli do užitku řeči. Toto bylo zatjm
 domněnj Lucrecyowo, Diodora Sicilského a Rehoře Nazianského.

W. 156. *Bytnosti zpěwné etc.* Toto se můř pěkně wyswětłiti gednjm
 wzneřeným mjstem spisowatele řalmů, kdeř rozpomjnage se na wěk
 newinnosti a pln welikých pochopůw o něm,

— těch lāskey retjzků

Wšecko, co gest na nebi, spogugjch s tjm, co doleř gest,
 Njmjřto spogené k středu gednomu weřdy ženau se
 Zwjřata, i ělowěk sám, angel, pan, slauha aneb kral;

wypādā w tento wytrřný a bořský apostrof k přiwolānj rozcestných
 twořů k gegich přeěleř prawosti (kterýřto staw nāř spisowatel wyře
 wypisuge): „Chwalte Hospodina stwořenj nebeské, chwalteř ho na
 „wýsostěch; chwalteř ho wšickni angelé geho, chwalteř geg wšickni
 „zástupowé geho. Chwalte geg slunce i mēsjc, chwalte geg
 „wšecky gasné hwězdy. Chwalte gméno Hospodinowo wšecky wěci,
 „kterēř, gakř on řekl, pogednau stwořeny gsau. Chwalte Hospo-
 „dina twořowé zemřtj, welrybowé a wšecky propasti: oheň a kru-
 „pobitj, snih i para, wjtr bauřliwý wykonāwagjczj rozkaz geho: i
 „hory, a wšickni pahrbkowé, stromowj owoce nesauj, i wšickni ěe-
 „drowé: *zwěř* diwoka i wšelika *howada*, zeměplazowé, i ptactwo
 „létawé: *křalowé* zemřtj, i wšickni národowé; *knjžata* i wšickni
 „saudcowé země. Chwalte gméno Hospodinowo: nebo wywýřeno gest
 „gméno geho samého, a slāwa geho nade wšecku zemi i nebe.“
 řalm CXLVIII.

W. 158. *W njřto se neskařený čist od krwe postawowal kněz.* T. Ten
 staw, genř se od w. 261. až do 269. opisuge, geřtě nebył přiřel.
 Nebo tehdy, kdyř přiwěřiwost tak wzrostla, že bohy lidskými oběť-
 mi pořkwrnila (wiz w. 267), tyranstwj bylo přinucené knězj o přj-
 zniwau odpowěď řadati:

Bůh gemu za strog byl, njmř w swě nepřātelé hāřel.

W. 159. *Tehdāř wlastnostj bořskau etc.* Bās njř napředklade prawdu

Půle žitj tohotoť katowánj gesti a pohřeb;
 Přírody nepřitel slýchá upěnj všeobecné,
 Swých bližnjch lege krew, zradcem sebe gesti samého.
 Od Boha odměřená choroba zpupného prowázj, 165
 Každá smrt mstitele swého vlastnjho chowá si.
 Wztekľé wášně rodj takowáto krew zabitého,
 Tiť proti morděři wzbuzugj wraha pyšně diwého.
 Wiz ode přírody geg wznášet sebe lezmo ke kunštu!
 Následowat puzej rozumu w ten čas bylo djlo; 170
 Tehdáž w tento rozum k člověku hlas přírody řjkal:

zpráwy pjsma swat., že člověk byl stwořen pánem tohoto zemského světa (ep. I. w. 230);

— těmto

Podmaněné onynoť byt, pak poddáno tobě wše.

Což některé k tomu swedlo, že se domnjwali, že zde spisowatel samému sobě odporuge, býlat, gakž se domnjwám, takowá mjsta, gako gest toto:

Ptey se, gaký gasně swjtjcjch těl ge nebeských
 Cil — etc.

A opět:

Zdaž Bůh, o blázne, wše činj gen k twému dobrému? etc.

Než opravdu toto, což zdě o přednosti člověka gest řečeno, negen wzdáleno gest od odporowánj, ale gi i welmi potwzuge, i zpráwy pjsma s. kteréž se týká! A poněwadž tato materie byla pogata w pochybowánj o básnjřowých domněnjch we wěcech nábožentswj od čtenářů, které průwod gistých swobodněgšjch spisowatelů, tuto materii neprawau a zle užjwanau cestau přednásegjch, rewniwými a nedowěrnými učinil, z té příčiny pokusjm se toto učenj wyložiti. Pjsmo dj, že člověk panem gest wácho učiněn. Ale tento Pan nakazil se pýchau, kteréž obecným gest panowánj učiněm, a gako něgaký častěčný monarch, w tyrana se powyšowal. A gako tyranstwj w tom záležj, když se domnjwáme, že wšěcko k užitku gednoho toliko gest stwořeno, tak on onyno swobody se wšěmi těmi wzal, které z tohoto základu následugj, aněb s nim sausledně gsau. On brzo wěškerau žiwočišnau stwořenost začal wjee gako swých otrokůw, než gako poddaných powažowati, gakoby k žádnému swému vlastnjmu užitku stwořena nebyla, ale gen k tomuto, a z té příčiny s nim s naywětšj ukrutnostj nakládal. A tak nepřestawage na tom, aby k ukrutnosti posměchu přidat; on se usilowal swým mudřectwjm do toho domněnj se wprawiti (wrozmowati), žeby žiwočichowé sami toliko strogowé (mašiny) byli, bolesti aněb rozkoši nečitedluj. Tak člověk sobě osobowal, žeby on byl *Wtip* a tyran (ukrutnjk) celosti, a bylot slušné, tomu, genž se zpráwy pjsma s. o panowánj člověka držel, zlě užjwánj tohoto přednešenj naprawiti, a ukázati, že:

Tehdáž vlastnostj božskau byla péč wšěobecná,
 Přednost pak člověka kralowat, a ne potlačowat lid.

W. 171. *Tehdáž w tento rozum*, etc. Básnjř předstawuge wynalezenj kunštu, či uměnj, gakožto paulau nauku, od nerozumných zwjřat

- „Gdiž k žiwokům, wšeliké od nich maudrosti nauč se,
 „Od ptákůw se nauč, gakowau haušť potrawu dáwá,
 „Od zwěři pak polnj přjrodnjewj naučiž se,
 „Kunštu domy stawěti přjgmiž od wčel medonosných, 175
 „Krt tě orat naučj, a pawauk tkáckému řemeslu,
 „Pak weslowat na wodách ode Nautila uč se malého.
 „Nastawowat tenké ucho, gjmati wjtr honcej.
 „Gsau k tomu tu, wšeliké towaryské gednoty formy,
 „Odtud nechť krátký maudrosti rozum naučj se 180
 „Podzemnj tu widět stawenj a spatřiti města;
 „Na stromowj tamtoť wysokém gestiť widěti wsi.
 „Národů naymenšjeh mrawy poznat i zákony uč se,
 „Králowstwj wčeliček pilných, též obce mrawenců,
 „Gak tito do spolku swau wšecku špjzi nesauce, 185
 „Ačť i w anarchyi, než wšak přede bez zmatku žiwi gsau.
 „Tam ty w každý čas, ačť králownau sprawowány,
 „Budkami vlastnjmi wládnu, stateček schraňugj swůg.
 „Zákony nezměnné, gak řjši gegich zdržugj, waž,
 „Přjrodě maudrostj, osudu w stálosti podobné. 190
 „Subtýlnějšj tkáť darmoť rozum osnovy žádá,
 „By wpletl sprawedlnost do gegjho zákona sji.
 „Práwo přjprjnsné zatwerdit w nesprawedelnost,
 „Silným welmi slabé gestiť, mdlým welmi ge přjnsné.
 „Než gdi! a nad wšelikým stwořenjm swěta měgž pa-
 nowánj, 195
 „Maudřegšjmu přjwest dey ostatnj k poslušenstwj,

puzenjm wedených wzatan, tjm cjlem, aby tudy lidskau pýchu ponížil, a náš pochop (ideu) o nekonečné maudrosti božj zweličil. Toto on činj w prosopopeii a sice tak wznešené, gak gen kdy w lidské obrazotworné moci powstati mohla:

Tehdáž w tento rozum k člověku hlas přjrody řjkal:
 „Gdiž k žiwokům, od nich wšeliké maudrosti nauč se,
 „A pro ty kunšty k nimž pawhé puzenj tě přjwedlo,
 „Bud' skrašlen gako král kōrunau, a co Bůh něgaký ctěn.

- W. 173. *Od ptákůw se nauč* etc. Gestíť to opatrnost, které wůbec lodnjci užjwagj, když na některé pusté nábrežj zahozenj, nemagjce čjn se občerstwiti, pozoruj, kterého owoce ptactwo se dotýká, a opowažujj se takowé bez dalšjho rozpaku gjsti.
- W. 174. *Od zwěři pak* etc. Wiz Plinia Nat. Hist. L. VIII. c. 27. kde mnoho přjkladů zwjrat se přjwázj, které užitek bylin tudy dokázali, že gich sami užjwali, a wyzuamenali ge k gistým operacjm w ranhogictwj, skrze vlastnj gegich třebowánj.
- W. 177. *Pak weslowat na wodách ode Nautila* etc. Oppian Halcent. l. 1. na tento spůsob tu rybu opisuge: „ony na swrechku moře plowagj na hřbete swých škorepin, genž dokonále se spodku lodj (the hull of a ship) podobá, swé nohy na způsob stežně wzħurn wysterkúgj, blanku mezi nimi roztahugjce, která mjsto plachet slaužj, a dwau ostatnjeh noh mjsto wesel na boku užjwagjce. Býwagj obyčegně wydjui w středozejnjm moři. P.

„A pro ty kunšty, k nimž pauhé puzej tě přiwedlo,
„Bud' skrášlen jako král korunau, a co Bůh něgaký ctěn.

V. Příroda řeklať tak; poslechnul gi smrteelnjk, 200
Města byla stawená, wzniklať wšeliká towarystwa,
Tamto obec skrowná wstálať, tu giná, obě rostly
Gedněmi prostředky, spogilať gich láska i bázeň.
Gestli se pod břemenem shybowal strom tamto milegšjm,
Z čistěgšjch pramenůw hrčeli zde řeky zlatonosné?
W wogně co uchwátit lze byloť, dáť mohlo kupectwj, 205
Přjtel se wracowal ten, gešto došel co nepřjtel.
Obchod a láska tuze přjliš pogili spolu lidstwo,
Když láska swoboda, když zákony přjroda slauli.
Takt obce wznikly, swět wšak newěděl, coby král byl,
Wládu až obce celé užitek gedinému odewzdal. 210
Pauhá cnost byla gen (w uměnjch anebo w zbrogi tehdaž
Šjřjcy blaženost neb swjzel odwracugjcy)
Ta cnost, gjž wděčnj synowé poslauchali w otcí,
Spůsobilať, že kněz otcem se celého lidu stal.

VI. Přírody až korunau zšlechtěn každý patriarch gsa, 215
I knězem, i králem byl i otcem řjše domácj,

W. 199. — *Poslechnul gi smrteelnjk etc.* Poslechnul i šetřenjm hlasu přírody, i bedliwostj na nauku w zwjřatech stwořených nám danau.

W. 208. *Když láska swoboda, etc.* T. g. když lidé nepotřebowali, obecnými smlauwami swau přirozenau swobodu před zpráwceři zastáwati; láska, kterau každý čelednj otec k těm měl, genž na swé péči měl, byla gegich naylepší bezpečnost.

W. 209. *Také obce wznikly etc.* Toto gest řečeno k wywraćenj té marné domnjky, která si osobuge, že Bůh králowského titulu čelednjm otcům udělil, odkudž lidé učiniwše, prý, towarystw, zpráwce sobě předstawili. Naproti tomu náš spisowatel ukazuge, že král byl neznám, až dokawadž obecný užitek, genž lidi k zřjzenj zpráwceři přiwedl. Gináče gest prawda, že tatáž maudrost aneb sja, která otcům od djtek králowskau poslušnost zjškala, králům otcowskau wážnost spůsobila, učiniwši to, že gako otcowé swého lidu powažowáni byli. Což k prawdě podobně bylo půwodem (a gelikož neprávě rozumeno, i nynj nepřestalo býti hlawnj podporau) toho otrockého bludu. Starožitnost předstawowala swé naystaršj samopanownjky (samowládce, samodržitelé, monarchy) pod pochopem obecného otce *πατὴρ ἀνδρῶν*. Za tjm opravdu stáli se gakowýsi poručnjci (Foster fathers), *ποιμνα λαῶν*, gako Homer gednoho z nich gmenuge; až naposledy začali sežjрати to stádo, s kterým se tak dlauho saúčastnowati zwykli, a gako Plutarch řjká o Cecropsowi, *ἐκ χρηστῆ βασιλείου ἀγριον καὶ δρακοντιῶδη γενομενον* *ΤΡΑΝΝΟΝ*.

W. 211. *Pauhá cnost byla gen etc.* Náš spisowatel měl dobré swědectwj pro swau zpráwu o půwodu králowské hodnosti. Aristoteles nás ugíštuje, že půwod gegj byl samá cnost, bud' w uměnj, neb we zbrogi: *καθιζαται βασιλευς ἐκ τῶν ἐπιεικῶν καθ' ὑπεροχην ἀρετῆς, ἢ πράξεων τῶν ἀπο τῆς ἀρετῆς, ἢ καθ' ὑπεροχην τοιαυτου γενεῆς.*

Od něho záwiseli, po Bohu, své prozřetelnosti,
 Zrak geho zákonům, geho řečím orakulum slaula.
 On přivolal hogné krmě obci z brázdy užaslé,
 Ohněm rozkazovat naučil ge a tok vody řjdit, 220
 Potvory mořských vod wyvolát wen z hloubi propastné,
 Z wysostj wzdušnych k njzké zemi orla přiwésti.
 Až dokowadž bjda, nemocj, smerti stlačeného,
 Gegž co Boha ctili, co člověka plakali všeci hořce:
 Wzhůru potom patřje od gednoho k otcí druhému, 225
 Wyhledagje praoce prwnjho wzywáli gsau geg.
 Gasná poslaupnost, že všecko mělo zde počátek,
 Z otce nepřetrženě k djtkám doprowázela wjru;
 Od swého stwořenj stwořitel byl gasně rozeznán,
 Nikdy rozum prostý neznał wje, než gediného: 230
 Než wtip nakloněný pozatemnil přjrody swětlo,
 Tak gako Bůh, i člověk spatřil, že *wšět bylo Dobré*;
 Po cnosti šlepěgých kráčeltě po cestě radosti,
 K otcí se přiznáwal, když znał se k gednomu pánu.
Láska bylat geho wjra a wůbec všecka powinnost; 235
 Přjroda božského w člověčenstwí neznała práwa,
 Zlého se báti neměl člověk od Boha, gešto dobře znał,
 Naywyššj bytnost naywyššj žeť ge i Dobro.
 Wjra prawá se prawým panowáním kráčela rowně,
 Láska onat k Bohu gen, tato ke člověku gmenowána. 240
 Kdož duše otrocké, skažené naučil kraginy kdo
 Té hrozně wjre: množstwí že pro gednoho gest gen?

W. 219. *Z brázdy užaslé* etc. T. on podmanil nepoddanost wšech čtyř ziwůw, a spůsobil, že k užitku člověka slaužili.

W. 225. *Wzhůru potom patřje* etc. Básnjř předstawuge tu, že wětšj gegich pozornost na náboženstwí, ne tak z wděčnosti u prostřed hognosti powstala, gako z nedostatečnosti sobě w neštěstj spomoci, což tudy dokazuje, že za času prwnjho stawu zůstali při *druhých* přjčinách, bezprostředěčných půwodech swého štěstj, *které gako Boha ctili*; w druhém pak stawu, že wzhůru k *prwnj* přjčině rozumugje se pozdwihowali.

Wzhůru potom patřje od gednoho k otcí druhému etc.

Toto, ač se hrozjm, gest welmi prawdowé předstawenj lidského přjrozenj.

W. 231. *Wtip nakloněný* (oblique) etc. Welmi pěkně naráženj na účinky prizmatického ekla na pablesky swětelnj.

W. 241. *Kdož duše otrocké naučil* etc. Básnjř poučuge nás podle swé náležitě známosti starožitnosti, že to byl politik, a ne kněz (gako naše neučená třjda swobodně — mysljcech žádá, abyhom tomu wěřili), genž ponayprw náboženstwí skazil. Za druhé, že půwěřiwost do něho wnesená, nebyla od něho wymyšlena, gakožto nástrog k účinkowánj na giné (gakž snowé neznabohůw wymýšlegj, kterjby tuto mjzernau spráwu za půwod náboženstwí mjtí chtěli), ale byla past, w njžto z počátku sám upadl.

W. 242. *Té hrozně wjre* etc. Aristoteles w tom pokládá rozdjł mezi králem a tyranem, že onen muj sebe býti pro lid; tento pak muj lid

Pyšně wymjñět se z všech zákonů přírody věčných,
 Přewrátet swět a odbogným geho příčině býti?
 Sjla spůsobilať nayprw dobytj, toto zákon; 245
 Půwera až zučilať lidi ukrutnjkowi čest dát,
 Pak se s nim sdělilať we tyranstwj, dawši pomoc mu,
 Wjtěze přetwořila w Bohy, poddanstwo w many bjdné:
 Prostředkem plamene w bljskanj, a hromu prasku,
 Když vysoké hory rozsedali se, a ģrunty se trásli, 250
 Mdlé učilať se kořit, naduté předkládati prosby,
 Mocnotě nespatriené silněgšj, než sami gsauj:
 Z přewracené země, a z propuklého nebe spatřilať gest
 Božské bytnosti zstupowat, wstáwat duchy černé;
 Příjbytek zřjдила tu strašný, tam w hůře radostný; 255
 Strach učinil dáby, mdlá čáka bohy splodilať ģj,
 Stranné, proměnné; klamawé, též náruživostné,
 Gichžto vlastnosti wzteklost, chlipnost, nebo pomsta;
 Bázliwcůw duše gen gakowýchž si wymysliti mohli,
 Na spůsob tyranůw, tyranům wěřiti chtěli rowně. 260
 Wůdce gegich horliwá hněwivost, a ne láska dowěrnost;
 Základ pekla byloť záštj, základ nebe pýcha.

pro sebe býti: Βλεπεται δ' ο βασιλευς ειναι φυλαξ, οπως οι
 μεν κεντημενοι τας εβσιας μηθεν αδικον πασχωσιν ο δε δημος μη
 υβριζηται μηθεν, η δε τυραννις προς εδεν αποβλεπει κοινον; ει μη
 της ιδίας ωφελειας χάριν. Pol. lib. V. cap. 10.

W. 245. *Sjla spůsobilať nayprw dobytj* etc. Wše se to s děgem
 (skutkem) srownává, a ukazuge na spisowatele našeho náležitau zná-
 most lidského přirozenj. Ta zagisté myslí newláda (impotentia), ga-
 ko ģi latinštj spisowatelé gmenugj, která ty hrozné neprawosti,
 které k utwrzenj tyranstwj potřebné gsau, rodj, všechněm vlast-
 njm, gak ničemným, tak i důwodným wýčitkám swědomj přiroze-
 něgi podrobuge. Odtud celé strogstwj půwěřčiwosti (machinery of
 superstition).

Prawda gest, poznamenává básnjř, že pozatjm když hrůza
 tyrana pominula, on ze skušenosti účinku půwěřčiwosti na sobě sa-
 mém dosti známosti měl, k obracenj ģj pomoci kněze (genž k swé
 odplatě podjlu s nim w tyranstwj dostál), gakožto swé nejlepší
 obrany proti podaným. Poněwadž tyran přirozeně a rozumně wše-
 cky swé poddané za swé nepřátele držj.

W. 257. *Stranné, proměnné* etc. Stařj pohanštj bohové gsau zde wel-
 mi náležitě opsáni. Tento děg (čin) gasně přeswědčuge o prawdě to-
 ho půwodu, z něhož básnjř půwěřčiwost dowodj: nebo gestli tyto
 fantazie nayprw w obrazotworné myslí tyranů powstáli, tedy ne-
 omylně museli ty vlastnosti mjtí, které se ģim tuto přiwlastnjugj.
 Nebo sjla gsauc ukrutnjkowa tyranowa cnost, a zpupnost geho bla-
 ženost, tedy vlastnosti geho bylyby zágemná žádost pomsty a roz-
 koš (libost), slowem obraz gemu protiwný. Ale zde byla ģiná a pod-
 statněgšj příčina podobnosti mezi tyranem a pohanským bohem, a tať
 byla, že *bohy z dobywatelů učinili*, gako básnjř prawj, a tak ty-
 rana hřjchy s geho osobau poswětili (canonisowali).

W. 262. *Základ nebe pýcha*. Toto mohlo welmi dobře o těch časjch

Tak klenutj wzdušné nezdálo se býť swatynj wje.
 Oltáři stawené z mramoru kerwj sbrocceny gsau :
 Tehdy ponayprw žrec okusil gest massa žiwého ; 265
 Pak lidskau pomazal kerwj swau modlu ohawnau,
 Wlastnjmi střelami hromu zemský přeštrašowal swět,
 Bůh gemu za strog byl, njmž w swé nepřátele házel.
 Tak samoláska pudj, gak práwně, tak beze práwa,
 K gednoho włádarstwj, i k pyše, i rozkoši, zisku : 270
 Táž samoláska wšech se držcej, přjčinu dáwá,
 Ke swým obmezenjm zpráwau, též zákony vlasti ;
 Neb kdy si wěc libugeš, libugjli si též i ginj gi,
 Což ge na plat gediná wůle, když wje protiwj se
 Wůlj? gak zadržjm, utraťit co mohau bdě, aneb spē, 275
 Ukradnauti co muž mdleyšj, neb odňati mocný?
 Lásce musj k swobodě klást bezpečnost meze slušné :
 Wšickni to obraňuj, čeho každý zjskati žádá.
 Tak nuceni k cnosti vlastnjm sebe obraňowánjm,
 Králi se pocwičili slawnj w krotkosti a prawdě : 280
 Pak samoláska swé nechalat drahy, njž gela nayprw,
 Dobro nalezla swé saukromnj w Dobru obecném.
 Byl tedy důwtipné hlawy, neb weliké mysli muž, neb
 Ctný přjtel lidský nebo swerchowanáho sledownjk,
 Wlasti milownjk neb básnjř, genž k obnowenj gen 285
 Wjry a mrawnjch prawd, podaných od přjrody předtjm ;
 Dřewnj swětlo gegich rozžal, genž swjtilo někdy ;
 Gestli ne Hospodinůw obraz, geho reysuge prede stjn :
 Lidstwa i krále mocj naučiltě užjwati slušně ;
 Autlé úzdy gegich táhnaut, ani silně ani mdle, 290
 Wětšj s menšjmi spolčit tak práwě a maudře,
 Že kdo se gednoho tek, tentýž i druhého urážj ;
 Až pak užitky gegich stwořilt sobě odporugcej
 Dobře snášeliwých zwuků hudbu zpráwy obecné,
 Ay! takowé weliké snešenj swěta gesti plynaucej 295

řečeno býti, w nichžtoby žádný nebyl spokogen kdyby w nebe byl
 wešel prw, než wně u podnože některého Boha zde přigat byl.

W. 285. *Byl tedy důwtipné hlawy* etc. Zdá se, že tu básnjř vypule-
 rowaný a kwetancj wěk řecké zeně rozumj, a ti dobrodincowé lid-
 ského pokolenj, které tu obzwlště před očima měl, byli Socrates
 a Aristoteles, který gediný z celého pohanského swěta nalype o
 Bohu mluwili, a nalype o zpíawě zemské psali.

W. 295. *Ay! takowé weliké snešenj swěta* etc. Snešenj (harmonie) we
 mnohu rozdjlné od předustanoweného snešenj (harmonia praestabilita)
 slawného Leibnice, který nás wrhl (fixeth us) do osudstw, každé
 náboženstw a mrawnost kazjelo. Předce byl básnjř obwiňowán, že
 s tauto bezbožnau newěstau se sesdal. Předustawené snešenj bylo
 wstaweno na pogem (conceptio) Platona, gehožto ono nesmyslné gest
 rozšjřenj. Plato odpory neznaohůw ze strany půwodu zlého porá-
 žege, tohoto důwodu k obraní opatrowánj božjho užjwá : „že mezi
 „nesčislným počtem možných swětů w božjm pochopu (pogemu, idei)

Z gednoty, auplné stegnosti, pořádku wěcj wšech:
 Kdež weliký i malý, mocný i mdlý učiněn gest,
 By slaužil, ne trpěl, sjlil, na giné nepřipádal;
 Čjm něco silnějšj, potřebnějšj i giným gest,
 Tjm blaženějšj gest, čjm bližnj wjce blažj swé, 300
 K gednomu puňktu gdau, k středu gednomu též wede-
 ny gsauc,
 Zwěr, člowěk, angel, též wládař, pan, slauha nebo král.
 Pro twary rozličné zemských zpraw blázni se wadte,
 Tať gest. naylepšj, gestoť naylépe se řjdj;

„tento kterýž stworil, a genuž gestoty dal, a který dopauštj
 „smjšenj zlého, gest naylepšj. Ale gestli gest naylepšj, tedy zle
 „sausledně (consequently) gest částečné, w srownánj malé, a k wětšj
 „dokonalosti Celka směruge.“ Tento základ si Pope přiwlastnil (za-
 snaubil, esponsored) a geg se wšj mocj rozumu a básnjřstw upewnil.
 Ale ani Plato nebyl osudnj (fatalista), ani zde w tomto důkazu
 žádného osudstw neuj. Co se dotýká prawdy pochopu, totě giná
 otázka, a pokud ona tauž težkau rozepři ze strany půwodu zlého
 wyswětluje, gest wždy giná. Žeby to auplné rozhodnutj wšech tež-
 kostj bylo, mysliti nemohu, z přjčin předawnu na tomto mjstě při-
 wedených. Snad nikdy nebudeme mji auplného swětla w této wěci
 w tomto swětě, anižby byla wětšj materie, ačkoli gj nemáme, ge-
 likož gsme skrz důkazi ugištění o mrawnjch wlastnostech božských.
 Gakžkoli tomu gest, Pope můž býti osprawedlněn, že tohoto Plato-
 nického pochopu přigal, a geg upewnil, gelikož přigat gest od mno-
 ha slawných a prawě wěřjcej bohomluwciw (teologů) gak staré,
 tak i uynějšj cjrkwě.

W. 303. *Pro twary rozličné zemských zpraw blázni se wadte.* Po-
 chopitedlnost tohoto neschwálenj těm se dosti gasně zgewj, kteřj
 wědj, že nesmyslné hádky o swobodu a přednost ondy o málo,
 žeby našj zemskau zpráwu byly podwratily; giné pak hádky o ta-
 gemstwjch wjry a důstognosti cjrkwě prawého ducha náboženstw
 téměř porušily.

W. 303. *Pro twary zemských zpraw etc.* Tyto obzwláštj weršjky
 byly welmi zle rozumeny. Spisowatel proti swým wlastnjm zřetedl-
 ným slowům, a proti gasnému smyslu swé saustawy, tak rozumen
 byl, gakoby byl myslil, že wšecky zpráwy zemské, i wšecká nábo-
 žentswa z ohledu na swé formy a předměty gsau gednosteyná. Než
 poněwadž tento neprawý saud pocházj z neznámosti přjčiny této do-
 mluwy, gakž swrchu gest wyložena; toto wyswětlenj samo gest dosta-
 tečné k naprawenj tohoto nesrozumenj. Ale čtenárowi snad nebude
 se neljbiti samého básnjře wlastnj obranu čjsti, tak, gakž geho wlast-
 nj rukau r. 1740. na kragi knihy napsána gest, kde tyto dwa schwa-
 lowané werše takto wyswětlené nalezne: „Spisowatel těchto řádků
 „byl dalece wzdálen od toho domněnj, žeby žádná zemská zpráwa
 „sama w sobě lepšj, než giná některá nebyla, n. př. žeby mišené,
 „neb obmezené samodržitelstw, nemělo se neobmezené samowládě
 „předčiti; ale že žádná forma zpráwy zemské a sama w sebe pře-
 „dek zasluhugjej, nenj k tomu dostatečná, aby lid šťastnj učinila,
 „gestliže sprawedliwě řjzena nábýwá. Naproti tomu naylepšj spů-
 „sob zpráwy zemské, když forma geho gest určena, ale řjzenj gegj
 „gest porušené, gest welice nebezpečná.“

Pro twary wjry swé horliwci bogugte ukrutně, 305
 Wjra nemůž být zlá, genž etným žiwotem se pronášj:
 W naděgi a w wjře chce swět byt w roztržitosti,

W. 305. *Pro twary wjry* etc. To smýšleti, že básnjř wšecká náboženstwa za gednostegna držj, gest práwě tak neprawé, gako i nelaskawé podezřenj. Pope, ačkoli tento podmět w této *zkaužice o cłowěku* k přirozenému náboženstwju geg obmezuge (poněwadž geho předsewzetj bylo, božj ustanowenj pri lidech z přirozenj proti neznabohům obrániti), ale wšak častěgšj dáwá poučenj o znamenitěgšjm ustanowenj (dispensation) anobrž i o potřebě geho, gmenowitě we swé 2. epištole (w. 149 a t. d.), kde mlloba a nedostatečnost lidského rozumu uznáwá.

We swé pak 4. epištole, mluwě o dobrém cłowěku, gakožto miláčku božjm, řjká:

Sám roweden býwá nadegj od ejle ku ejli,
 Čáka ta otwjrá wždy a otwjrá duši lidskau,
 Až dokawadž spogená s wjrau a sgednocena gsauc
 Rozléwá blaženost, genž peľnj mysl celičkau.

Přirozené wšak náboženstwju nikdy naděgi neprotáhlo na wjru, aniž které náboženstwju, kromě křesťanského, toho kdy pochopiti mohlo, žeby wjra mysl štěstjnm naplniti mohla.

Naposledy w této epištole, na tomto samém mjstě, mluwě o welikých napraviteljch *přirozeného náboženstwju*, na wědomj nám dáwá, že toliko *stjn* božj, a ne geho obraz reysowati mohli:

Dřewnj swětlo gegich rozžál, genž swjtilo někdy,
 Gestli ne Hospodinůw obraz, geho reysuge přede stjn.
 Epišt. III. w. 287.

Z hluboké wážnosti té prawdy, která nám řjká: že toto wynalezenj zachowáno bylo *slawnému ewangelium Krysta Gežjše*, genž gest obraz *božj*. 2. Cor. IV. ř. 4.

W. 305. *Pro twary wjry* etc. Tyto posledněgšj časowě spatřili tak mnohé pohoršitedlné hádky pro spůsobj wjry (modes of Faith) k urážce lásky křesťanské a k neuctě pjsma s., že nám naskrz nenj diwno, že tyto hádky stali se předmětem neljbsti tak dobrotiwého a maudrého spisowatele.

To wšak, což on zde zdal se obzwláště před očima mjti, bylo to dlauhé a z nesrozuměj pošlé lermo mezi *W-d* a *Jacksonem* o puňktn takowém, který zgewně přewyšuge rozum, a gest gedno z tagemstwju wjwati se magjech, a totě čest našeho náboženstwju, že ho od osudu newisjcjm (unfathomable) býti nalézá. W této wěci za záwážjm odpowědj a replik, které sobe zágemně bez djkcíněnj zdwognásobnili, tak welice prospjwali, že geden dokázal, že nic w přjrodě nepřekážj tomu, aby syn nebyl otcem, a druhý, že nic nepřekážj milosti (in grace) aby syn pauhým toliko stworenjm nebyl. Než kdyby na mjsto uraženj tak mnohých řeckých otcůw gednoho o druhého hlawu, byli gen zwolili powážiti smyslu gedinkého řeckého slowa *απειρια*, že ono obě *nesmjrnost* (infinity) a newědomost (ignorance) znamená, tato gedinká dwogsmyslnot bylaby gim deset tisjce giných uspořila, kterýchž dohadugjce se powážili. Gakžkoli pak onino mistři, genžto diwadlo oslawili, zweličili ráz bogownjků: a žádný neočekáwal zdrawého rozumu, při podmětu, kde žádných pochopůw nemáme, nedostatky tuposti zmiznuli, a gegi přednosti (nebo přednosti má) wšecky se dobře opatřili.

Láska se rozširujeť na celé zemské člověčenstvo ;
 Wšecko falešné gest, což gest tomu cji na odpor,
 Od Boha pak wše gdeť co blažj, neb zlepšuge lidstvo. 310
 Tak, gako wjno dobré, i člověk žige podporovánjm,
 Sja ta, giž zjská, z obgjmánj plyne, gež dal,
 Tak, gako wúkol osi vlastnj se planéta otáčj,

Nayhoršj gest to, že takowéhoto dra spisowatele zřjodka wědj, kdy co činiti magj. Poněwadž wpjšjce se do téhož mámenj s swými čtenáři, býwajj schopni opowážiti se do otewrenějšjch literatury stězek, kde gegich wážnost, wydawšjch se w tuto materii, což Lucian *Ἐκ τῶς ὀλοχρούς* gmenuge, w tom okamženj od nich padá, a gegich nahota se zgewuge. A tak se swedlo našjm dvěmu Ctihodným. Tento swět, který wždycky musj něco k swé zábawě mjeti, byl už od drahného času wyspěw, zunowal swé tjtěrky, a po nowém predmětu sáhl, který mu wjce přjgemného zaměstnanj slibowal. Tindal, tento spankhartilý Socrates, naše špekulacj z nebe na zem donosl, a pod zámyslem prospěchu starožitnosti křestanstwj, na podkopánj geho půwodu pracowal. Gasný smysl, přjsné rozsuzovánj, dokonalá známost swaté i neswaté starožitnosti, a důwěrné se s lidským přirozenjm seznamenj, byli vlastnosti, které se pro ty, gešto se tohoto predmětu ugali, hodili, gedna nemnoho slibugcj přjhoda pro tyto metafizické schowance, pod stjnem chymer byla schowána. Než předce dlužnoť gim bylo se osměliti. Což tjm získali, byloť to, že gednauc hodné gsau, wysmáti, a potom zapomenúti. Než gedna nerowná okoličnost zasluge připomenutj. Ačkoli nepsalj, gakž o tom ubezpečeni býti můžeme, we společném snešenj, než předce každý w geden a w týž čas na swého protiwnjka utok učiniw, s nim na gednom a témž mjstě se srazil, a mumlal mu s tautěž bezzubaw wzteklostj. Než ale nezdařenj gegich útěku brzo ge k upamatovánj se přiwedlo. Geden bez užitku se namáhal obnowiti starau hru w pogednánj *o wážnosti učenj o trógici*, druhý pak byl, od toho času až do onehdejška w prostranstwj walem obkljčen.

Tato historie, gakžkoli nepatrná, gako podmětowé gegj byli, nemá z cela bez užitku pro potomstwo zůstati. Bohomluwci mohau se z těchto přjkladů naučiti stjrci se přehmatnutj učiněného w náboženstwj a literature, skrze stawenj se, že gsau nad to, což psáno gest, maudrý, a nadto, což pochopeno býti může, umělý.

- W. 307. *W naděgi a w wjře* etc. Nynj pak zůstává wjra, naděge, láska, to tré, ale naywětšj z nich gest láska. 1 Cor. XIII. w. 13.
- W. 311. *Tak gako wjno dobré* etc. Powážiw básnjř tak obšjrně člověka w geho towaryské schopnosti k upewněnj welmi wážné prawdy w mysli čtenáře, zawjrá epištolu opakovánim těch dwau základů, které napomáhagj k potwrzenj této částky, a gegjho rázu, gmenowitě *lásky k sobě a towaryské*, a ukazuge, že gen dvě gsau rozdjlné pohnútky (pohybugcj přjčiny) chuti k Dobrému, kterými půwodec přjrody, chtěl člověka spůsobna učiniti k hledánj w štěstj celosti swého vlastnjho štěstj. Toto wyswětluge myšlenjm tak wznešenjm, gako gesti to wšobecné snešenj (harmonie), které opisuge: on zagisté unj počtické okrasj we filosofické rozumovánj obrátiti, a podobenstwj w analogický důkaz rozšjřeti;

Tak, gako wúkol osi vlastnj se planéta otáčj,
 Než wúkol slunce w týž čas spolu rovně objhá,

Než wúkol slunce w týž čas spolu rowně objhá,
 Tak dwoge hýbánj duši lidskau wždycky namjtá; 315
 Gedno patřj na sebeť samo, pak to druhé na celý swět.
 Přírody tak sám Bůh wšobecnau saustawu setkal,
 On samo - lásku pogj w gedno s láskau towaryskau.

E p i š t o l a IV.

O blaženosti milá! konec, aučel gestoty lidské,
 Dobro, radost, rozkoš, pohodlj! třeba gak se ti řjká,

Tak dwoge hýbánj duši lidskau weždy namjtá,
 Gedno patřj na sebeť samo, pak to druhé na celý swět.
 Přírody tak sám Bůh wšobecnau saustawu setkal,
 On samolásku pogj w gedno s láskau towaryskau.

Epišt. IV. Dwě předcházejcjej epištoly powázily člowěka w ohledu na prostředky we všech geho potazenjch, budže gako gednotliwau osobu, anebo gako úd společnosti, tato poslednj ho považuge w ohledu na aučel, neb cjl, to gest štěstj.

Otwjrá se s wzjwánjm štěstj na spůsob starých básnjřů, kterjžto nemagjce patrona Boha, k múze se obrátili a gestli tato zaměstnána byla, pogali některau prostau naybližšj enost k nadšenj swému, a k udařenj swého předsewzetj. Toto bylo staré wzjwánj (invocatio), kterého málo kterj z dnešnjch básnjřů s některým stupněm budže ducha (dušnosti, spirit), aneb přjslušnostj (decorum) následowali; ale náš spisowatel k mjstu ge přiwedl, aby mu k geho přednešenj spůsobu a rozumowánj w geho mudreckém složenj poslaužilo.

Znamenáno gest, že pohanštj bohové wšickni swá rozličná gména a mjsta na wýsosti měli, z nichžto w některých podlé obecného domučnj wětšj zaljbenj, než w giných měli, následowně, že tehdáž naypřjzuiwějšj byli, když zamilowaným swým gménem a mjstem wzjwáni byli. Odtud nalezáme, že pjsně Homerowy, Orfcowy a Kallimachowy zwláště se zanášegj wypočjtánjm rozličných gmén a mjst na wýsosti, kterými přjzuiwec Bůh (patron god) byl rozeznán. Náš básnjř užil těchto dwau okoličnostj k uведенj swého podmětu. Geho předsewzetj gest psáti o štěstj, pročž spůsob přednešenj wyhledáwal, by nayprw wyswětlil (obmezil, definirowal), což lidé skrz štěstj rozuměgj, a toto on činj w okrase poetického wzjwánj, w kterém rozličná gména, která se blaženosti dáwagj, wypočjtána gsau.

O blaženosti milá! konec, aučel (záměř) gestoty lidské,
 Dobro, radost, rozkoš, pohodlj! třeba gak se ti řjká.

Po tomto obmezenj (definicj) což naybljž následuge gest předloženj, které gest: *lidské štěstj záležj ne w zewnitřnjch přednostech, ale w cnosti.* Podmět zagistě této epištoly gest wynalezenj *neprawých*

Wždyť něco, což člověka lkánj poochotňuje věčné,
 Proň žigemet rádi, proň zas zemřiti woljme,
 Což vždy blízko ge nás, ale předce stále za námi, 5
 Což přehlédá, zřj dwognásob i mudřec, i blázen.
 Z sýmě nebeského bylino, spadlasli dolu snad,
 Rciž, w gakowé ráčjš smrtelné zrůstati púdě?
 Zdaž dwora přjgemný blesk snad twüg rozwiňuje kwět,
 Neb hluboko schowanás w dyamantowe báni plamenné? 10
 W wěncjchli z bobků wrchu parnasského witas snad
 Neb we železných žnech na bogišti zralosti docházjš?
 Kdež rosteš, kde ne? pak gestliť naše práce daremná,
 Půdy dělánj nám haniti dlužnoť ge, ne půdu.
 Úprjmná blaženost se newjže k gednomu mjstu; 15
 Nikde se neshlédá anebo všudy mjstě na každém:
 Nelze wykaupiti gi gdeť po swobodě všudy weždy,
 Před mocnáři prchá, u tebeť, Jene můg, rada bydlj.
 Ptey se o cestu k nj učěných, učěnj newidě gsau,
 Tento welj slaužit, tam ten se wyhýbati lidstwu; 20
 Gedni kladau blaženost w činnosti, ginj w nedělánj,
 Toť sluge rozkoš oněm, těmtoť toto zwůle pokogná,

šťastj pochopůw (pogemů), a ustanowenj a wysvětlenj *právěho* pochopu, a toto básnjř w naybližjšch šestj weršjch skládá. Nynj wypočítánj rozličných položenj, w nichžto že blaženost záležj lidé se domnjwaj, gest summa *neprávě* (falešné) blaženosti w zewnitrostech položené:

Z sýmě nebeského bylino spadlasli dolů snad,
 Rciž, w gakowé ráčjš smrtelné zrůstati púdě,
 Zdaž dwora přjgemný blesk snad twüg rozwiňuje kwět,
 Neb hluboko schowanás w diamantowe báni plamenné,
 W wěncjchli z bobků wrchu parnasského witas snad,
 Neb we železných žnech na bogišti zralosti docházjš?

Ostatnjch šest weršů stanowujj opravdowý pochop blaženosti, genžto we cnosti záležj; což w těchto dwau weršjch sumowně gest obsazeno:

Úprjmná blaženost se newjže k gednomu mjstu,
 Nikde se neshlédá, anebo všudy mjstě na každém.

Tak básnjř obmezjw swé slowesa; a položiw swau sadu (proposicj), pokračuge k dokázánj swého předloženj (thesj), kteréhož rozličnj důkazowé hmotu této epištoły činj.

- W. 6. *Což přehlédá, zřj dwognásob* etc. *Přehlédá* ten, genž blaženost klade w někeré věci cnost wytwjragjcj; dwakrát neb *dwognásobně widj* ten, který něco giněho připauštj, což podjl má w nadobýwánj blaženosti; toto gest dwogé všeobecně přehmatnutj (mistake) gehožto wywrácenjm tato epištole se zanášj.
- W. 21 — 25. *Gedni kladau blaženost w činnosti, ginj w nedělánj*. 1. Ti, kteřj blaženost, aneb nayvyššj dobro (summum bonum) kladau w libosti (zwůli, rozkoši, ἡδονή), gako ti z Cyrenaické sekty, podle této spráwy Hedonici gmenowáni; 2. Ti, gešto gi w gistěm mjře aneb

Až k howadům padlj, cjl rozkoše naši we būlech,
Cnost i samau; nadutj w bohy, byt wyznáwagj marnau,
Neb nečitedlni gsauc w nayzazšj končiny padli, 25
Budže wěrjc všemu, neb we pochybnost všeco berauce.

Tiž, genž obmezuj tak gi, zdaž wjce neb méně
Řkau, než gen toliko: blaženost že genom blaženost gest?
Cestu si přjrody wol, domjnuky bláznů opusti;
Každý staw gi dogjt můžet, každá hlawa chápat: 30
Statky gegj všudy zřeš, w koncjch nayzáze nebydlj;
Zde třeba mysli genom bystré, k tomu wůli upřjmé;
Na blaha rozličnau, gakž gen chceš, mjru nařjkey,
Smysl obecný gest rowný, gako Dobro obecné.

O člowěče, wzpomeniž „wšeobecná přjčina wedlé 35
Zákonů částečných nekoná, než dle wšeobecných.“
Tať to činj, že to, což sluge práwěť nám blaženostj,
Wšecko ležj w Dobru wšechněch, ne w gednoho Dobru.

Saukromné tu nenj blaženosti giné, gediné té,
Gešto swau stezkau k rodu nakloňugeť se celému, 40
Žádný wrah, diwoký, ni tyran opilý nadutostj,
Ni w swé paustennjk gest geskyni sám sobě dosti:
Genž se lidj naywjce štjtj, ge nenáwiděti zdá,
Předc si diwáka hledá, nebo přjtele si chce nagjti :
Stáhnemliť co ginj o giných mysli, nebo cjtj, 45
Wšecka radost zemdlj a wšecka zmizne i sláwa:
Každý má swůg djl, ten, geštoby wjce nabyt chtěl,
Shlédne že nesplácj rozkoš ani bjd polowičky.

Božských zákonů wrch ge pořádek, pak stanowjc to,
Gsaut, musegj gednj silnějšj býti giných všech, 50

w spokojenosti mysli kladau, *εὐθymia* gi gmenugjce, gako sekta Demokratská; 3. Epicuregštj; 4. Štoici; 5. Protağoregštj, kterj člowěka za *παντων χρηματων μέτρον*, mjru všech wěcj pokládali: nebo že wšecky wěci, které se mu zgewugj, *gsau*, a ty wěci, které se žádnému nezgewugj, *negsau*, takže každá fantazie, aneb domjnuka každého člowěka gestiť prawdiwá; 6. Škeptikowé, gegichž neobmezené (absolutiy) pochybowánj, se snažným rozmyslem řečeno, byloť účinek necitedlnosti (indolence) práwě tak, gako neobmezená wjra (absolut trust) Protağoregských: nebo táž obtžnost práce gjžto hledánj prawdy wyhledáwá, pro kterau Protağoregštj pokládagj, že wždy gest při rukách, to působj, že Škeptikowé, žeby nikde k nalezenj nebyla, odtud zawjraj. Ten gediný gest rozdjl, že leniwost gedné sekty gest sporážegj (mysl opadlau činjcj, *desponding*), druhé pak leniwost gest srdnatá (sanguine, vlastně krewnata), ale obogj může gj dobré gméno dáti, a gmenuge to *blaženosti*.

W. 23. *Až k howadům padlj* etc. Tito čtyři werše w poslednjm wydánj přidány gsau, gakožto potřebné k doplněnj sumy těch falešných následkůw blaženosti, mezi řeckými mudrci.

W. 49. *Božských zákonů wrch*. T. naypřednějšj zákon od Boha wydaný pořádku se týká; což gest krási plně narázenj na hystoryi pjsna s.

Rowně i maudřegšj ostatnjch, též bohatěgšj,
 Odtud však že gsau šťastněgšj, kdožby zawjral,
 Tenby rozum wšecken zwrácel, wšj prawdě na odpor.
 Wyznemež, žež Bůh nestranný gest k člověčenstwu,
 Gestli všickni lidé gsau rownj w swé blaženosti: 55
 Tu blaženost wšechnech potřeby zwyżuj wšeobecné;
 Přírody rozdijem zdržugeť se přírody mjr též.
 Staw, okoličnosti případné, wěc sama negsau;
 Gedna a taž blaženost gestiť w sedláku i králi,
 Gak w tom, genž bránj, tak w tom, genž gesti obráněn 60
 W tom genž přjtel gest, neb w tom, genž přjtele zjskal,
 Skrz každau weliký Bůh wdýchá částku Celosti,
 Gak ducha gednoho, tak rowně blaho gedno obecné;
 Než zemským statkem kdyby všickni vládnuli rowně,
 Zdažby nepowstál z wšech rownosti swár wšeobecný? 65
 Když tedy Bůh štěstj lidstwu wšemu dáti umjml,
 W případných nemohel položit wěcech uspokogenstwj.
 Ačkoli pak štěstj dary nám rozdijné udjly,
 Takže tito šťastnj, oni nešťastnj gmenugj se,
 Wáha prawá nebe se předc rowna spatřuge weždy, 70
 Neb tyto čáka těšj, a oněm strach sjly ugjmá:
 Ne přjtomné zlé, nebo dobro činj hoře; rozkoš,
 Než gen čáka wěcj horšjch, lepšjch u wyhljdee.
 O synowé země! což hory na wrchy stawěgje
 Zkaušku činjte wždyť, gakby ste dosáhli nebes wýš 75
 S ausměškem však Bůh předařemnau práci ohlédá
 Pohrbugeť blázny w hromadách, gjmizto wylezli.
 Zney, že statky, nimiž člověku zde wlásti ge dáno,
 Gežto s přjrodau Bůh priwlastnili lidstwu samému,
 Wšecky radosti ducha, wšeckat též smyslů kochánj, 80
 Trj slowa obsahuj: čerstwost, pokog a k tomu žiwnost.
 Než čerstwost toliko mjrnostj obdržeti lze;
 Mysli pokog o cnosti! genom twůg gesti samé dar.
 Statků pozemských muž gak dobrý, dostati tak zlý,
 Než čjm horšj gich dostál, tjm meň gich užjwá. 85

o stwořenj, když Bůh nayprw utišil nepořádky měsice (chaos) a od-
 dělil swětlo ode tmy.

W. 80. *Wšecky radosti ducha* etc. Totě překrásné opsánj (periphrasis)
 blaženosti: nebo wše, cožkoli dobrého cjtjme, buď skrze smyslnost
 aneb rozwalu cjtjme.

W. 83. *Mysli pokog o cnosti* etc. Powědomá čili swědomá newinnost
 (řjká básnjř) gest gediný pramen *wnitřnjho* pokoge, a známá ne-
 winnost *zewnitřnjho* pokoge; za tau příčinau pokog gest gediničký
 následek cnosti, aneb w gadrné básnjře řeči: *pokog twůg vlastnj*
gest wšecken (all thy own), při kterémž důkazu záwěrek znamenati
 lze, genž takto stogj: Práwěli se blaženost w zewnitřnjch wěcech
 zakládá? Nikoli: nebo záležj w zdrawj, w pokogi, žiwnosti. Zdra-
 wj a žiwnost gsau následky mjrnosti, a pokog dokonale newinnosti.

Kdo w šanc sázj wje, chtě peněz neb rozkoše dostat?

Tenli kdož dobrých, či kdo prostředků užil zlých?

Kdož potká s potupau se a kdo s lidským miloserdjm,

Hřjchemli prokletý, či cnostj oblažený muž?

Spočtíž šťastnějšjch zlostnjků všeccko pohodlj,

90

Gen totě, gešto hanj cnost a před nimžto utjká,

Deyž zlému štěstj gakowéhoť gen sobě žádá,

Gednoho mjt nebudeť, totě za ctného by držán byl.

O prawdyť newidě, ani zemské saustawy božské,

Mysljej, že hřjch štěstj, cnost bjdy rodj nám,

95

Kdo zná a sledugeť naylépe pořádku božjho,

Naylép zná štěstj, a budeť též nayblaženejšj:

Blázni cnostného gmenugj nešťastna samého,

Pro přjpadné zlé, genž muž se všechněm udjti.

Wiz, gak *Falkland* mřeť, ten cnostný prawdy milownjk! 100

Wiz nadzemnjho, w prachu rozwaleného *Turena*!

W. 94. *O prawdyť newidě etc.* Wyvrátiw tak spisowatel dostatečně zlerozumeně štěstj w zewnitřnostech záležegjej, pokračuge u wyložej hroznych závěrek z takowého domněnj, na smyšlenj a činěnj spůsob všelikého dra lidj, gelikož Rozpustilých bezbožnými neznabohy činj; nábožliwych (the religions) nelaskawými a nesnášeliwými, Dobrych nepokognými a na swém losu nepřestáwagjejni. Poněwadž gestli se to za přípuštěné přjme, že blaženost w zewnitřnostech (w zewnitřnjch věcech) záležj, hned gest zgewné, že zlj lidé častokrátě šťastnějšj gsau, nežli dobrj, což vsechněm stawím námitkau gest proti cestám opatrowánj božjho, a působj, že se někteřj o naprawenj božjch ustanowenj kwapně pokušugj, všecky božské i lidské zákony přestupugje.

W. 100. *Wiz gak Falkland etc.* Hrabě *Falkland* byl krále Karla I zemnostenský (šstatský) tagemnj. W bitvě u Newbury proti Powstalcům (rebellantům) w 57. roku swého věku padl. On wždy u dwora býwal. Všeccko, což před se bral se zwlaštňj pobožnostj a spravedlnostj konal. Takowého srdce, gakowé gěho bylo, nic sklátiti nemohlo. Wěrnost, kterau králi byl podlužen, všelikému zisku, cti a lakomstwj předstawowal. Listů, které od podezřelých osob přicházeli, neotwjrjal, aby o škodě králowstwj giným dopisowati nemusel, a takowých falešnych uměnj (kunštů) gakowě zemnostám někdy vlastnj gsau, nikdy neužjwal, aniž gim napomáhal. Wspisjch Rekůw a Řjmanůw welmi byl zběhlý. Umřel, řjká Clarendon we mrawnj newinosti, gakowáž gináč gen w prwnj mladosti se nalézá, a takowau známstj a cnostj ozdobený, která obyčegně následek a owoce dospělejšjho věku bywá. Clarendon 2. part of the historie of the rebellion.

W. 101. *Wiz nadzemnjho* (w anğlickém gazyku god-like bohurowného) *Turena etc.* Toto přjslowce s obzwlaštňj spravedlnostj tu stogj. Tento weliký muž, genuž se ono přiwlastňuge, od giných wudeů se ne tak znamenitějšjmi a vyššjmi dary rozeznáwal, gako raděgi opatruau pečj o ty, které do wogny wedl, kterážto pečce tak neobyčegná byla, že gěho hlawnj předsewzetj, když zpráwu wogsk na se wzal, zdálo se býti zachowánj lidského pokolenj. Tauto pečj božské ná-

Wiz též wálečných we ranách *Sidneyho* krvácet!
 Cnostli bylať to gegich, či žitjm pauhé pohrdánj?
 Rci, zdaž cnost, ač gj nebe nikdy lidem nedaloť wje,
 Oplakaný *Diğby!* w smutnau tě spustila kryptu? 105
 Řekni mi, gestli synu k smrti časné cnost dopomohlať,
 Proč žiw gestit otec, cti sitý a dlawhowěkostj?
 W Marseli proč biskup čistěgšjm žiltě powětrjm,
 Kdyžt onemocněla příroda, každý smrt nesl wětřjk!
 Neb proč tak dlawhoť (gestli zde dlawho ge možno) 110
 Bůh přege matce chudých, též mé, žiwota w staroběctně?
 Což wše fyzické zlé, anebo mrawné tu činj nám?
 Příroda wystupugeť tam z cesty a wůle tu blaudj,
 Zlého nesjlá Bůh, gestliť rozumjm wěci dobře,
 Bud' částečné zlé, gestit dobro wšeoobecné, 115
 Bud' z proměny gdeť gen, bud' přírody moc ge dopaušťj;
 Krátce a zřjodka genom, člověk až přede napravugeť wše.
 Tak neslušněbychom na Boha stjžnost- proto wedli,
 Že zlým gest *Kainem* zabit *Abel* bratr newinný,
 Gakž že cnostný syn gestit na swém těle nezdráw, 120
 Z přjčiny té, že otec wýstupný krew nakazil mu.

podobnau přes celý čas toho wogenského taženj, w kterémž swiğ žiwot stratil, wýtečně se zanašel.

W. 102. *Filip Sidney*. Tento muž se pro swé znamenité cnosti, swau welikau učenost, a pro swé wogenské činy, počtjal mezi naywětšj muže, které Anğlická země zrodila. W swé mladosti sepsal známý spis *Arcadia*, kniha, kterau sobě Anğličané tohoto wěku libowali, a za naylepšj drželi, která w tomto slohu u nich toho času sepsána byla. Gestl pak geho sestře *Hraběnce Pembrowě* připsána, tištěná i w němčině u *Janssona* w *Amstrdamě* r. 1658. W přjpisu, který knjžeti z *Oranien* gest zde učiněn, nacházegj se mnohé oko ličnosti žiwota *Sidneyho* se týkagj. Mimo giná přeloženj magj Anğličané i knihu *Mornaowu o prawdě křestianského náboženstwj* od něho přeloženau. Když k cjs. dworu byl poslán, gako i k obci sponených nýdrlandských zemj, kdež i geden pluk woyska, které Alžběta Anğlická králowna *Hollandánům* na pomoc poslala, wedl, lasky a wážnosti wšech si nabył, takže *Poláci* při swém tehdejšjm krále wolenj obzwlašťě na něho směrowali. Ale králowna nechtěla přiwoliti, než zpráwcem (gubernatorem) nad *Flišingen* a *Ramekj* geg ustanowila. Umřel r. 1586 we weliké nábožnosti a tichosti na ránu, kterau w bitwě u *Zutphena* proti Španyelům dostál. Geho tělo gest do *Londýna* přiwěženo, a tam slawně pochowáno. Wiz *Just. Lips. epist. II. Cent. ad famil.*

W. 105. *Diğby*. Syn *Mylorda Diğbyho* w stoletj XVIII. žiwšjho, genž we welikém byl důstogenstwj, ačkoli žádného úradu a služby u dwora nekonal.

W. 111. *Bůh přege matce chudých, též mé* etc. Tento přjklad básnjrů k wyswětlenj cest opatrowánj božjho, gakž čtenář widj, obzwlašťně utěšený gest, gelikož tu, daň pobožnosti na důkaz synowské wděčnosti se splácj, a spolu slaužj k obraně dárce a otce wšech wěcj. Matka básnjře našeho, osoba welmi pobožná a bohabogná tēhož roku, kteréhož tato básně gest dokonána, totiž r. 1755 w *Londýně* skonala.

Myslímliť, že jako mdlé knjže: i přjčina wěčná
K wůli miláčků swých swrátj swé zákony wěčné?

Etnali soptjej, kdyby mudřee gj o to žádal,
Hřjmánj wynechat, ohňůw swých zpět powolat má? 125

Do wzduchu, neb do moře wložiti tlak máli nowý se

K snadnějšmu dechu twých enostný Bételi! prsau?

Když hora rozsedlá se potřásá w swé vysokosti,

Zdaž zákon tjže pro mimo gdaucj zrušiti lze?

Málič dáwný chrám, gešto gest k pádu nachýlen, 130

Pro hlavu Šartra samau zadržet swau nakloněnou zed?

Wždy přede tento swět, (tak whodný pro zlobiwého).

Nám se neljbj; než lepsihoť rádibychem mjt?

Deyme však, aby byl králowstwjm pauze pobožných:

Ona zvláště swau dobročinnostj k chudým slowautnau se stala. Póp wýslovně o tom w řeči wázané k P. Dokt. Arbuthnotowi pjše. Toto psánj obsahuge spolu obranu geho osoby, mrawnjho učenj, spisu a pokolenj. Wiz djl II. geho spisů w Lond. 1755.

W. 122. *Myslímliť, že jako mdlé knjže* etc. Srownale s tjmto, celé pjsmo s. w swé zprávě o wěcech pod obecným opatrowánjm nebes postawených, nikdy nepředstawuge zázraky, gakoby pro toho samého byly činěni, gešto gest předmětem gegich, ale gen proto, aby některým božským ustanowenjm při lidském pokolenj uwěřeno bylo.

W. 124. *Etnali soptjej* etc. Narážj na osud těch dwau welikých přjrody zpytatelů *Empedokla* a *Plinius*a, kteřížto oba skrz wětšj k Etně se zbljženj, chtěgje přjčinu gegjho ohně soptěnj wyzwědětj, zahynuli.

W. 127. *Bételi*. Byltě to rytjř anřlický, w předešlém stoletj žiwý, pro swau enost a statečnost welmi na slowo wzatý. Byl pak welmi mdlého těla složenj. Póp geg w gednom z swých mrawných listů proto schwaluge: že wždy to mluwil, co myslel, a nikdy nic giného nemyslel, než co mysletj měl.

W. 131. *Pro hlavu Šartra* etc. František Šartres byl snad tengedinký člowěk, který to tagemstwjm wynalezl oklamati giné bez zástery cti a poctiwosti. Wymemeli marnotratnost a přetwářenj (licoměrnost), tedy nalezáme, že wšelikými hřjchy ohawně se poškwrnil. Před onau geho wýtečná skaupost ho ohradila, geho pak nestaudnost, která sobě rovné neměla, přetwářiti se mu nedopustila! Byw praporečnjkem we Flandrsku, od swého pluku byl odehnán, a potom za přjčinau rozličných krádežj z Bryslu a Gentu do wyhnánstwjm poslán. Mnoho peněz swými klamy we hře zjškaw, začal penje z nesmjrných auroku ročných pŭgčowati, kterých s welikau přjsnostj wyhledáwal. Geho dŭm byl gedem z těch domů, gichžto samé gměno potupau se stalo. Summau, tento člowěk swým ustawičným usilowánjm nedostatek, bláznowstwjm a hřjchy bližnjch k swému užitku obrátiti weliké poklady (pro saukromného člowěka) nashromáždil. Dwa-krát, byw z nečiněného ženám násilj obwiňowan, do rukau saudece se dostal; ale geho bohactwj geg před přjsnostj zákonů ohradilo, takže wězenjm za některý čas, ušel pokuty. Umřel w Šotlandu r. 1731 w 62. roce swého wěku. Geho porušené mrawy tak ho byli lidu zohawili, že se lid na geho pohřebě zbauřil, geho rakwi polámal, mrtwinu pak geho na zdechlinišťe wrci chtěl. Wiz Pópa 13. mrawnj epistolu.

Než to považ nuyprw, zdaž snést se ge možno pobožným? 135
 Dobřj obzwláštnj božské gsau hodni milosti;
 Než kdo krom Boha nám můž řjci: kdož ti dobřj gsau?
 Tento na Kalwjna, mnj, duch že božj posadil se,
 Kdežto giný za to má, Kalwjn že ge wůdce pekelný;
 Gestli wzal Kalwjn z nebe bud' blaženost, anebò trest, 140
 Tehdy onen prowolá: Bůh gesti! a tento nenjť ho.
 Což stranu gednu ránj, to giné straně gest užitečné,
 Saustawa gedna a táž nečinj blažené lidi wesměs
 Na strany rozmanité i ta naylepší skloňugeť se,
 Pak to co odměňugeť twau cnost, mé cnosti ge potrest. 145
 „Cožkoli gest, gestiť Dobré“ Swět tento, ge prawda,
 Césarowi k dobrému stál, než i Týtowi rovně:
 Kdo šťastnějšj byl, zdaž onen, vlast swau co opautal,
 Či snad tento, gehož wzdychala cnost pro stracený den?
 Než někdy cnost mře, když hrjch mezi tim se wypásá, 150
 Což pak tjm dowedeš? zdaž cnostj odměna gest chléb?
 Že hrjch zaslaužit chleba může, to gest cena práce,
 Zlostnjk když železem oře úhor, zasluhugeť ho,
 Týž ho, když vysoké moře krágj, zasluhugeť též,
 Kdežto bláznowstwj bogugeť pro tyranna i pro mzdu, 155
 Muž dobřj můžeť mdlý býti, aneb nečitelný;
 Hognosti wšeho mjť nechceť, gen uspokogenstwj.
 Deyž mu bohactwj wšak, zdaž se twá skončila žádost?
 „Ne — zdali býti nemá dobřj zdráw, mjti i moc též?“
 Deyž zdráwj mu i moc, k tomu též každé wěci zemské 160
 Obmezenau proč moc? proč obecný? pročže nenj král.
 Proč pak zewnitřnj tyto, ne statky wnitřnj mu?
 Proč ne Bohem ge člověk, zemi proč ne dlužno nebem býť?
 Kdož tak ptá se, činj záwěrky, z těžka to pozná,
 Bůh že mu dost dáwá, když můž udělit gemu wjce, 165
 Nesmjrnáť geho moc, twá žádost gestli taká gest,
 Rci, w gakowé částce skoněj se přjrody gednau.
 Což nic dáti nemůž na zemi Smrtelnjku též odnjt
 Swětla pokognéhoť duše blesk, a radosti srdečné
 Cnosti cena gsau; ty snad lepší ustanowit chceš? 170
 Deyž tedy wůz bohatý pokoře ctné s šesti konjmi,
 Biskupskau čepici prawdě, sprawelnosti rekůw meč,
 Wlastenstwj geho péče říděl koruny zlatokrásné.
 Mdly člověče, blázne! zdali nám Bůh odplacowat má
 Marnými bláznůw zemských žádostmi pro zem gen? 175
 Chlapček a muž učinj osobu gednotliwě gednu,
 Než taužjšli nuyj po hrkalce, koláčech a gabkách?
 Gdiž gako Indák tam, odsud w lepší žiwot odšel,

W. 178. Gdiž gako Indák tam etc. Narážj na ten přjklad o Indiánowi w ep. l. w. 99. a ukazuge, že ten přjklad nebyl dán k spů-

Wěrného psa čekey swého, dčbeři, též i ženy swé.
 Tak, co sny, trebněi takowé gsau určeny lantky, 180
 Sláwa a králowstwj pro mysl enostnau, bohu rownau.
 Odplaty newděčné nenesaucj enosti radosti,
 Neb i samau krásnau enost škodliwě podwraucugjoj:
 Gak často skazilit takowé šedesatiletou enost,
 Genž se w dwadcatém stkwěla létu k obdiwowánj! 185
 Krom dobrých a ctyných komu Bůh můž dáti bohaetwj,
 Důwěrnosti giných, se sebau pak uspokogenstwj?
 Radni páni byli saudcem kupowáni peněžmi,
 Lásku a wážnost wšak, zdaž možno bylo kdy si kaupit?
 Bláznowstwj gakowé mysleť nemilj že Bohu gsau 190
 Wšickni ti, genž milugj lid a láska gsau člowěčenstwj.
 Gichžto žiwot blaha gesti plnost, čisté swědomj gich;
 Gen proto, žeť nemagj ročnyých šterlinků tisjce.
 Žádná hanba, ni čest neležj ani na stawu gednom,
 Plň ctně powinnost swau, w plněnj tom wšecku ležj enost. 195
 Štěstj spůsobugeť přemalý rozdjl mezi lidmi,
 Tento se hadrau dmeť, na onom zlatohlaw se opálá,
 Swec se hrdj kůžj, pláštěm pak přistrogený kněz,
 Mnich černau kuklaw, mocnář korunau nebo berlau.
 „Což wje, než koruna, zkřikneš, ode kukly děl j se?“ 200
 Přjteli, gá ti powjm na to: nic gen mudřec a blázen,
 Seznáš to, když se král we mnicha prezleče někdy,
 Neb když kněz oločet se swinsky, co zasmolený šwec,
 Zásluha gest co činj muže, oplana této nemjti,
 Wšecku pak ostatnj gest kůže genom, nebo gen plášť. 205
 Okrášlěn s tituly též s stužkami být owešen chceš?
 Od Králůw a k-r-w to gegich tobě obdržeti lze.
 Nechť twá krew nadutá dlawho, třeba let na tisjce,

sobenj nedowěrnosti některé rozumné naděgi o budaucý blaženosti,
 ale k pohaněnj toho bláznowstwj, které ge od lásky wytwjrá gako
 by byla:

Wůdce gegich horliwá hněwiwost a ne láska dowěrnost,
 Peklo na záštj se stawělo, a na pýše nebes wýš.

W. 194. *Žádná hanba, ni čest, neležj ani na stawu gednom.* Gakowau-
 že moc má štěstj nad člowěkem? žádnau. Nebo gako geho přjzeň,
 ani prawé hodnosti a ceny, ani známosti dáti nemůže; tak geho
 neprjzeň z žádné bláznivosti geho, wyhogiti ho nemůže. Na geho
 žiwnost w některé malé částce působj, ale geho srdce weždy gedno
 a totěž zůstává:

Štěstj spůsobugeť přemalý rozdjl mezi lidmi,
 Tento se hadrau dmeť, na onom zlatohlaw se opálá.

Ale tento rozdjl newztahugeť se dále, než na rauchu toliko, pýcha
 srdce gest gedna a táž, we dmutj a opálánj, gako i cjl básnjřů
 byl to těmito slowy oznámiti.

Z čisté Lukrécý teče zas w Lukrécii čistau :
 Gestli cenu však swau se cenau otcůw sweličit chceš, 210
 Gen ty počjteyž nám, geštoť welicj byli, dobřj.
 Gdiž! krewli twá gest starožitná však přeničemná,
 Bytby se od potopy swěta w žjách ljlá holomků,
 Gdiž, řjkey, že twůg rod geště wždycky nowý gest;
 Dlahé bláznowstwj otcůw swých maudřegi zamlč. 215
 Bláznj co muž a many šlechtit co ctjti padauchy?
 Ach! ni Howardůw wšech, wšeka krew gakžkoli slawná.
 Wiz *welikost* naybljž, rciz wčemť akdež se nacházj?
 Kde? prostřed reků genť a mudercůw gj lze naléztj.
 Zdaž rekové negsau tjž wždycky? dlužno to uznat 220
 Od Macedónye až do Šwécie nesmyslného.
 Přjsný cjl žiwota wšecken reků gesti, naléztj
 Lidstwa nepřátelstwj, nebo býti nepřátely lidstwa!
 Zpět ni gedem nehledj, k předu každý stále ženě se,
 Před nim však což gest newidj, leda nos gediné swůg. 225
 Zemnosta s mudrcem negsau hrdinám nepodobnj,
 S rozmyslem klamawým prozřetedlně na wše hledjce,
 Bezpečné lapagj w ljných hodinách nenadále,
 Ne proto, žeť maudřj sami než gen mdlj že ginj gsau.
 Deyme wšakť, oninot že mohau wydobit, tito gjmat; 230
 Než špatná řeč gest welikým gmenowat powrhelce:
 Zlostně kdož maudřý, nebo blázniwě gesti udatný,
 Wětšj gen blázen gestiť, powrhel mana wětšj.
 Kdož cjl ctného ctnými prostředky docházj,
 Neb nedošed směge se w vyhnanstwj, snad nebo pautach, 235
 Byť co ctný Aurel kralowal, nebo pjti musil ged,
 Co cnostný Socrates, ten opravdiwě gest weliký muž.
 Cožtě *powěst*? ge žitj w fantázyi, pára cizých ust,
 Sláwa tě wěc mimo nás až práwě i před smrti časnau,
 Práwě to mámeť gen co slyšjme, a co kdy newjme, 240
 Gednoť, Lorde milý, gest, Tulliowoťli ge, neb twě.
 Wšeko co cjtjme z něho, gak početj, tak i konce
 W skrowném nepřátel neb přátel spolku docházj;
 Stáhnauce wše nenjt wje, než marný toliko stjn,
 Eugenius w žiwotě, práwěť mrtwý gako César: 245
 Tot gedno, kdy, nebo kde stkwj se, a neb stkwěli se kde,
 Bud' při wodách reynských, anebo při tocjch Rubiconských.

W. 217. *Howard*. Gest gméno gednoho z nayslawněgšjch anřlických rodů, z něhožto Grafton, i Hr. Shrewsbury pocházegj.

W. 247. *Při tocjch Rubiconských*. Řeka Rubicon, za našjch času Pisatello řečená, teče w Romanii. W děgopisjch tjm se powěstná stala, že César tudy domácj wognu začal, a proti Pompejowi; aneb raděgi proti republice se prohlásil, že swě pluky přes tuto řeku

Wtip gest péro genom, ale wůdce ge kyg welikanský,
 Cnostny muž wznešené gest djlo Swerchowananého,
 Od smrti může powěst zachowat též gméno padaucha, 250
 Tak gako saudce gehu z hrobu wychwacugeť tělo hrjšné;
 Kdyžť čeho lépby wytřet z lidské bylo mysli památku,
 Wzhůru powýšeno gest k morowé lidu nákaže merchau.
 Wšecká powěst gestit mimo nás, krom z zásluhy pošlá:
 Hrá okolo hlavy gen, wnitřnosti lidj neprorážj, 255
 Gedna hodinka genom se sebau pokoge, mnohoročnj
 Obdiwy nadwazuget hlaupé též hurra! wolánj
 Wjce radosti prawé cjtj Marcell w Mitilénách,
 Než César s raddau řjmskau skloněnanu ku patám swým.
 A w rozumu wzdělaném gakowá přednost složenat gest, 260
 Reiz (ty zagisté řjet můžeš) což býti ge maudrým?
 Gestu genom poznat gak málo se poznati může,
 Wšecky giných znamenat chyby, a swé cjtiti vlastnj,
 K djlům gak w uměnjeh, tak w saudjch zatraceným být.
 Bez příznej třebné pomoci, aneboť beze saudce: 265
 Prawdu gewiť žádáš, kragině brániť zahynauti?
 Wšickni bogj se, aniz kdo pomáhá, málo umjť kdo.
 Strastná přednosti! wznášet se wzhůru umem swým,

prowedl, která meze krage toho, w němz spráwu nad Galskými měl, učinila.

- W. 258. *Wjce radosti prawé cjtj Marcell w Mitilénách.* M. Marcellus Pompejůw staupenec po bitvě Farsalické do Řjma se wrátiti nechtěl, ale do Mitylen ustaupil. W kterém wyhnanstwj liternjm uměnjm s pamatným mysli pokogem se zanášel. Nebo Brutus (podlé Seneky Consol. ad Helvium cap. 9) widěl Marcella u wyhnanstwj w Mitylénách, an nikdy liternjho uměnj žádostiwějšj, než toho času nebyl. Cicero, genžto podlé swé nestálé mysli, Césarowi se poddal, psaw příteli swému Marcellowi, napomjnal ho, abi i on též tak učinil, gelikož čas to učiniti radj. Ten list se nacházj lib. IV. epp. ad fam. a welikau částku historie toho času obsahuge. Celá zagisté radda Césara o nawrácenj Marcella prosila. César prosby tak mnohých wyslyšel, a aby Marcell nawrátiti se mohl, dowolil, za kterauž milost Cicero, slawnau řečj Césarowi děkował. W kteréžto řeči w pochybnosti gest, takéli Tullius, wějšjm řečnjkem, či pochlebnjkem byl, zuage twářnost dobrého a statečného muže na sebe wzjti. Marcellus mage se do Wlach nawrátiti, w Aténách, byw u *Sulpitiusa*, od P. Magia Chilona gest zamordowan.
- W. 268. *Strastná přednosti* etc. Nayschwálenějšj sok cnosti gest maudrost wysšjmi dary rozumu zjskána, ale i tato ne gen nečinj člověka, na některém stupni blaženého bez cnosti, ale (někdy) pripravuge člověka o ta obecná žiwota potěšenj, která nám při nedostatku blaženosti mjsto něgakowé podpory gsau.

. Oblaky genž zdeyěj dni naše krásj malowánjm .

nynj známost wšecká ona potěšenj kazj powýšenjm člověka nad wšecky žiwota mdloby, tak že ten, genž wypowieděl cnosti, a domjwá se gedinau známstwj blaženosti dosáhnanuti, bágku přewrácj, a když se podstaty dosáhnanuti ledagak usiluge, i stju samý tratj. Toto

Nad žiwota mdlobu, a spolu nad wšeliké těchy lidské.
 Nu, snes k přjsnému blaženosti wšecy ty počtu, 270
 Ohlédniž, srowney gich a wiz, každá směruget kam?
 Gak mnoho utratiti z gedné pro ginau ge ti dlužno,
 Gak pro ginau každá častokrát utracuget se,
 Gak nemohau tyto se s wyššjmi snášeti dobry,
 Gak někdyť se žiwot w šanc sázj, wždycky poholnost? 275
 Waž to, a gestli twá přede zówist mjt ty wěci chcět
 Zdaž chtělbyš čłowěkem tjm být, rei, genužo připadli?
 Gestliže po stužkách rádůw z swé sprostnoty tesknjš,
 Wiz, gak ony krásj Pana Belliho, neb Pana Umbru.
 Gestli žlutý žiwota twéhoť gest náružiwost kow? 280
 Na Grypa pohlédniž nebo na Grypowé spolu tuchlost.
 Auřady wábj tě? wzpomeniž nimi gak se Bacon stkwěl,

se domnjwám býti smyslem tohoto subtýlného dotknutj této satyry, a tu prawdu, kterau ona sprowázj, kteréžto spisowatel příklad widěl.

W. 282. — 284. *Auřady wábj tě? wzpomeniž nimi gak se Bacon stkwěl* — *Táhneli tě dlauhé fičenj po smerti powěsti.*

František Baco de Verulamio weliký kancljř králowstwj anđlického, byl swau učenostj; geště wytečnějšj, nežli důstognostj úradů, kteréž zastáwal. On wynalezl uměnj, to což naytagnějšho a nayodtaženějšho gest we Filozofii, wědě práw a w historyi, s tjm spogiti, což w historyi, w básnjřstwj a w školských wědách naywjce obweseluge, a poučuge. Geho mdloba a geho přílišná štědrost žiwot geho nešťastnj učinili. On do takowé chudoby upadl, že málo před swau smrtj krále Jakuba 1. o pomoc žádati přinucen byl. „Z strachu prawj, abych nemusil študowati, by sem žiw býti mohl, gešto nežádal sem sobě žiwu býti, gen abych študowati mohl.“ Krátké wýpsánj geho žiwota nalczá se w *Tomásiusowě bibliot. V. II. p. 705.* Wiz též *Marquis d' Argens memoires secrets T. II. Lettre VIII. p. 680.*

Oliver Cromwell, Ochránce (protector) anđlické země od r. 1653 gmenowaný, umřel r. 1658.

Tito dwa příkladowé gsau s welikým rozmyslem od básnjře swoleni; swět snad dwau giných podobných nepodává. Bacon wynalezl a položil ty základy, gegichžto pomocj Newton schopným se stal celý zákon přjrody rozwinauti, práwě tak tworjcej mocj swé obrazotwornosti (obraznosti) gako i gasnostj swých pochopů (pogemů) a sjlau swých wyslowenj wynikl. Byw však práwně přeswědčen o porušenosti a skaze w přísluhowanj sprawedlnosti, poněwadž w naywyššjnj auradě slušnosti a prawdy předseděl, pokušowal se naprawiti swé skažené hospodářstwj skrze naypotupnějšj pochlebowanj dworu; což od swého prwnjho wstaupenj ke dworu nawykl činiti s hanbau, která učené lidj w neuctu uwodj.

Cromwell zdal se spůsobem naywytečnějšmj oddělowati se, w ohledu na swé schopnosti ode wšech giných welikých a bezbožných lidj, kteřj swobodu kraginy swé podwřátili. Časowé, w nichžto ginj w podobném pokušenj nastaupjli, byli takowj, že w nich w duch swobody wšecobecnau spupnostj a pronagetjm (venality) potlačen a udušen se býti shtědal. Ale *Cromwell* podmanil swau kraginu, když tento duch wysoce pauowal, skrze přezdařilé boge proti dworskému pod-

Ten naymaudrěgšj, nayzlawněgšj, ale přemdly:
 Táhneli tě dlauhé fičenj po smerti powěsti,
 Zatracenéhoť wiz k věčné Cromwella památce! 285
 Gestliže pýcha twá toho we spogenj všeho žádá,
 Ze starodáwných uč se přjběhů všjm pohrdat tjm.
 Zde w bohatém, i ctj slawném, welikém ta powěstněm,
 Podwodný schod wiz lidské blaženosti celičké!
 W srdeci krále, aneb w králownině lůně ležj kdo, 290
 (Gak řjdké štěstj) onyno zahubit, tyto podwěst.
 Ay! gakowau špatnau cestau, gich sláwa narostla,
 Z bláta a bahna se, gakž pyšně pozdwišli Benátky.
 W každém gak zaroweň wina se ctj kráčela stejně.
 A vše, co pozdwihá hrdinu, člowěka k zemi nřjz. 295
 Ted' wůkol židowin spatřiz Európiny wěnce
 Z bobku, krwj sbrocené, a zlatem dobyté nešlechtně,
 Pak wiz ge pracemi zlomené, neb w rozkoš uwázlé,
 Neb pro wydrancowané nectně kraginy, zlopowěstně.
 O zlato nešťastné! tebe žádný stkwjti se nikdy 300
 Slawný čin nezučil, ni tě ochránil přede hanbau!
 A při zawjree žitj, gakowé blaho gich očekává?
 Tož něgaké lakomé srdénko, či dáma panowná
 Wjtěžných znaků oblauky, slawných činů kobky.
 Obtěžugjc, snu gegich w nádherném stjnu překážj. 305
 Ach! by papresky tebeť nezatemnili těchto poledne,
 Ráno gegich i večer s tjm gasným spočti gegich dnem,
 Wýnos sláwy gegich něsmjrně summy celičké,
 Bágka genom gestit, w nřz s hanbau sláwa se mjsj.
 Zneyz tedy prawdu tutoť, dost gest smrtelnjku toto znát, 310
 „Cnost sama gesti genom na zemi člowěka blaho púhé“,
 Táž gediný punkt gest, kdež štěstj stále drřj se,

maněnj, a poněwadž sprowázjn a podporowan byl od spolku nayschopněgšjch k zprávě zemské lidj, které kdy swět w gednu všeobecnau wěc spogiti se widěl.

W. 284. *Táhneli tě dlauhé fičenj po smerti powěsti.* Nýbrž i tato domnělá sláwa někdy hrozně podwracena býwá — *Sacheverel* w swém *putowánj do Icolumbkill* opisuge tam chrám, prawj: „že w gednom uhle gest zvláštnj ohrada, w které byly památky králů rozličných národůw, gako: Šotlandánů, Irlandánůw, Norwegčanů a Ostrowa člowěka (isle of man). Toto byla (řekla osoba, která mi to mjsto ukázala, wyznamenawši prstem geden hladký kamen) památka welikého Týga krále irlandského. Gá nikdy o něm neslyšel, gen to sem si připomenauti mohl, gakowau malau platnost má welikost, že pauze pohoršitedlné gméno národu zachowala, a hrob, gehožby naymenšj z lidj nikdy nezawiděl.

W. 312. *Táž gediný punkt gest, kdež štěstj stále drřj se.* Až potud básnjř zapjrawě (negatively) dokázal, že blaženost žáležj w cnosti, ukázaw že w žádné giné věci nezáležj. Nynj totěž dokazuje twrděnlivě (positively) wypočjtánjm gegich vlastnostj, které všecky přirozeně schopné gsau k dánj a k rozřjřenj lidského štěstj, gako

Dává nám okusit dobré, bez wpádu do zlého,
 Kdež sama zásluha gen stálatu mzdu a odměnu béře,
 Gsauc blažená w tom což béře, w tom též co udjly, 315
 Obradugeť přjliš, když cjle swého dosáhla,
 A když gest pochyben, s žádnau nečeká ho bolestj,
 Nepřesitá nikdá, ač rovně wždy blaženat gest,
 Tjm nadobýwá wje chuti, čjm wje gest sužowána
 Bláznowstwjm zrozený nečitelným smjch plnoustý 320
 Méně se nám ljbj, než pláče cnosti žalostné:
 Z předmětu každého zná dobré mjstě na každém
 Táhnaut, wždy cwičená ustánjm w dobru nezemdly,
 Nikdy nepýšj se, když bližnj potlačugeť se,
 Nikdy se nermautj, když bližnj se blaženým stal. 325
 A kdež nic nechyb, tam aniž se ničého nežádá.
 Cnosti genom zádát wje zisk gediný pro ni gestit.
 Ay! ta blahost gediná gest, gjž nebe dáti mohlo wšem,
 Gjž kdo genom cjtj, okusit můž, znát kdo myslj gen;
 Než při statku chudý, a při maudrotě oslepený přede, 330
 Zlý zůstáti musj, dobrý bez mistra gi nagde;
 Žádné sekty otrok, saukromné cesty nebéře,
 Než k Bohu přjrody gen Wzhůru skrze přjrodu patřj;
 Prosledugeť řeteze stahugjcjho swěta saustaw,
 Genž se zemj nebesa spogugeť, Boha se smrtelnjky; 335
 Spatřuge, žeť žádná bytnost šťastnau se nemůž stát,
 Lečby giné swrchu se tknula, y z zpodu, gj připogje se;
 Z gednoty poznáwá toho Celka, w něgž se pogj wše,
 Gak prwnj aučel, tak i poslednj duše lidské,
 Zná kde se wjra kdeť zákon, mráwnost kde začjná, 340
 Kde w lásce k Bohu, i k bližnjm swým skoncuje se wše.
 Sám proveden býwá naděgj od cjle ku cjli,

gsau geho stálost, obsah, sjla, aučinek, působenj, mjrnost a sobě dostatečnost.

W. 330. *Než při statku chudý* etc. Básnjř tu poznamenáwá s newolj, že ač tak lehká a gasná gest prawda tato, předce *bohactwj* a *falešné mudrciwj* rozsudek i zkušěných myslj tak zaslepili, že wládaři onoho (bohactwj) blaženost *w zemnitřnostech* nesrownale s přirozenjm člověka, následownjci pak tohoto (falešného mudretwj) w sobzwláštñěnjch (refined visions) nesrownale se swým položenjm pokládali; kdežto wšak člověk prostě myslj, mage přjrodu toliko za swého wůdce, auplně gi w tom, w čem záležj, nalezl.

W. 342. *Sám proveden býwá* etc. Než toto nenj wše: když upřimně myslj člověk wydáwage se w hledánj prawdy, za přjčinau štěstj, té známosti došel

K swrchowanému genom skrz přjrodu patřiti weždy

(na mjsto, aby přistál k některé sektě, aneb straně, kdežto tak mnohé roztrčky geho prawému wolenj překážely) takže dobrodinj nabytj známosti božj wůle, *napsané w geho myslj*, nenj tu obmezené: nebo stoge na tomto bezpečném základu, nenj wjce w nebezpečenstwjm,

Čáka ta otwjrá wždy, a otwjrá duši lidskau,
 Až dokawadž spogena s wjrâu a sgednocena gsauc,
 Rozléwá blaženost, genž mysl celau zaugjmá. 345
 On zřj, přjroda proč w čłowěka wstěpuget we samého
 Čáku známého blaha, neznámého mu wjru:
 (Přjrody žádnému rodu přjказы dány na darmo,
 Nepsau, než každý což gen chce hledá, to nacházj)
 Maudrý gesti to dar, we kerémžto přjroda mjle 350
 Neywětsj spoguge cnost, s naywětsj blaženostj;
 Wýchled k vlastnjmu štěstj čłowěka, spolu podnět
 Naysilněgšj gest wšeligak přispjwati bližnjm.
 Tak samoláska pudj ku spolné lásce i božské,
 We blahu bližnjho twé ti blaženosti podává, 355
 Gestli to pro twé gest bezmezné serdce maličko,

že si mezi tak rozličnými náboženstwji zle wywolj, než ohlédage toho welikého reysu wšecobecné přegnosti, tak w konánj, gako i w učenj (in praxi et theoria) naposledy přicházj k známosti zgewené wúle božj, která gest dokonánj saustawy přegnosti.

Sám proveden býwá naděgj od cjle ku cjlj,
 Čáka ta otwjrá wždy a otwjrá duši lidskau,
 Až dokawadž spogena s wjrâu a sgednocena gsauc,
 Rozléwá blaženost, genž mysl celau zaugjmá.

W. 342. *Sám proveden býwá naděgj od cjle ku cjlj.* Plato we swé 1. knize o obci má gednu pamatnau sem směrugjcj řeč: „Ten, gehož „swědomj nic mu newytýká, má welmi drahou naděgi za swého prů- „wodčjho, a potěšenj swého zešlého wěku, gako i Pindar řjká. Ne- „bo tento básujř: O Socrates, prawj welmi utěšeně, že ten, gegž „sprawedliwý a swatý žiwot sprowázj, má wždycky welmi sladkau „naděgi za towarýše, která geho srdce radostj naplňuje, a gest „podporau a radostj geho zešlého wěku. *Naděge* gest naymocněgšj „božstwj wřjzenj wydy se měnjcjhо a nestáleho temperamentu smř- „tedlných lidj“

τὼ δὲ μηδὲν ἑαυτῶ ἀδικὸν ξυνειδοῦσι ἠδεῖα ἐλπίς ἀεὶ παρεσι, καὶ ἀγαθὴ γεροτροφός, ὡς καὶ Πίνδαρος λέγει. Χαρίεντως γὰρ τὸν, ὃ Σώκρατες, τῷ ἐκείνος εἶπεν, διὸ δὲ ἂν δικαίως καὶ ὀσίως τὸν βίον διαγαγῆ, γλυκεῖα οἱ καρδίαν ἀτάλῃσῃ γεροτρόφος συναιρεῖ ἐλπίς, ἢ μάλιςθ θνατῶν πολυτροφὸν γνώμαν κυβερνᾷ. Týmž zpřisobem i Euripides mluwř we swém Herkulesowi wzteklém:

*οὕτως ἀνὴρ ἄριστος ὅστις ἐλπίσιν
 πέποιθεν αἰεὶ. τὸ δ' ἀπορεῖν, ἀνδρὸς κακῆ v. 105.*

„Tentě naylepšj muž, w němž wždycky naděge se přýštj, ale wždy „sem i tam klacenu (bez naděge) býti, gest (djl) porušeného „muže.“

W. 354. *Tak samoláska pudj ku spolné lásce etc.* Zde básnjř wyznamenává swého dobrého čłowěka pokračowánj w přegnosti, přirozeným náboženstwjm k zgewnému puzeného, dokawadž k té wýsosti nepřicházj, kterau swatj spisowatelowé, gakožto wrch křestanské dokonalosti wypisugj, a ukazuge, kterak se dělj postupowanj lidské

Rozšiř dál gi, by gj twůg nepřitel byl učasten,
 Pogmi cele swěty a wšeliké bytnosti rozumné,
 W saustawu naytuššj wšeobecné přízně a lásky,
 Tjm wětšj štěstj, čjm láska stupni na každém, 360
 Naywětšj blaženost pak gestit lásky genom wrch.

Od celka k částkám miluget Bůh, než duše lidská
 Od částek se musj zdwjhat ku celosti opačně,
 Cnostný duch čłowěka wzbuzowán býwá samoláskau,
 Tak gakž skalka malá gezeřem hýbá přepokogným, 365
 Hýbánjm středu wod, rázem kolo gedno točj se,
 Nastupugeť mu giné, a giné tomutoť zase berzo,
 Prw rodičůw žádá, tak přjtele, sauseda obgat

od postupowánj božj přegnosti. Že božj přegnost (milost, láska) od celosti k částkám zstupuge, ale lidské dlužno gest od částečné (gednotliwé, individual) k wšeobecné se wznášeti. Geho důkaz této rozšjřené přegnosti gest; že gako Bůh stwořil celost, gegjžto částky dokonalé magj na sebe wstahowánj, a gedna od druhé cele záwisj, čłowěk rozšjrowánjm swé přegnosti skrz celost, srownale s wůlj swého Stwořitele gedná, a tudy se toto rozšjrowánj přegnosti powinnostj stává. Než básnjř w tomto poznamenánj ne gen swau pobožnost wygewil ale i swé naywětšj uměnj (kunšt) a šikownost w uspořádánj gehu. Zkauška o čłowěku otwřrá se wyloženjm reptánj a bezbožných zówěrki blázniwých lidj, proti nyněšjmu wěcj wšech uspořádánj: we swém pokračowánj w tom, přjlezitostně wynalézá wšecky ty falešné základy (principles) a domnjnky, které ge k fěm bezbožným zówěrkiům wedau. Učiniw nynj wše, což potřebného bylo w přemyslenosti (w špekulacij) spisowatel se obracj k wykonawosti (k praxj), a dokonává swau zkaušku s poraučenjm poznané cnosti lásky, která, kdyby se dokazowala w tom rozšjřenj, gako wůle božj wyhledává; wšecky žaloby proti přjtomnému wěcj porádku w skutkuby předešla, takowé žaloby které se činj z neohledánj se na každau wěc, ale gen w ohledu na gegich wlastnj saukromnj saustawu, hledagjce pomoci w nepořádku, a na autratu wšech ostatnjch. Toto poznamenánj:

Cnostný duch čłowěka wzbuzowán býwá samoláskau, gest welmi wážné. Rochefaucault, Esprit, a gegich statečný učedlnj Mandeville poznamenali, že samoláska byla půwod wšech těch cnostj; gimžto se lidské pokolenj naywjce diwj, a odtud blázniwě pokládali, žeby ona rovně i cjl byla, a tak učili, že naywyššj osobowánj (pretences) nezištnosti, byli toliko umělegšj (kunštowněgšj) zámysly (disguises) samolásky. Ale naš spisowatel, genž kdesi řjká:

Prjrodu lidskau, můž hůře wtip opsati lidský,
 Wšickni ho wážjme k wlastnj potupě čłowěčenstwj RP.

widěl, tak gako oni, neb každý giný, že se náruziwosti w samo-lásce začjnagj; ale on lidskému přirozenj lépe rozuměl, než žeby se byl domnjwal, že se oni tu dokonawagj. On znal, že rozum a náboženstwj mohau soběctwj (selfishness) w gehu odpor obrátiti, pročž učj:

Cnostný duch čłowěka wzbuzowán býwá samoláskau;

A takto obránil hodnost ljdského přirozenj a mudrecku prawdu kre-
 stanského učenj.

Láska, i vlastencůw wšeckých, a potom wšeliký lid,
 Wždycky se rozširugeť, dál wždycky z té duše čjhá, 370
 Láskau obsahuget každý wšelikého, rodu twor,
 Pléše neobmezenau tau láskau oblažená zem,
 Bůh pak swůg obraz w takowéto spatřuge mysli.

Pod' tedy, přjteli můg! průwodčj můg! podi se mnau;
 O ty, milý mistře, zpěwomluwče a saudce i pjsně! 375
 Múza kdyš chýlj se k njzkým náružiwostem,
 Neb k swému wznášj weleslawnémuť sebe cjli,
 Příkladem uč mné swým w rozdjlné přjrody cestě,
 Wázně se nakloňowat, a wznášet wzhůru se mjrně,
 Obchodem at' wyučen gsa twým wšudy weslugi lehce, 380
 Od wázných k weselým k přjsným od předmětů lehkých;
 Bych wytřele *wznešený*, wýmluwný bez nucenosti
 Byl, chtě rozumně psat, hladkým se zaljbiti pjsmem.
 O! kdy zatjm na wodách času se twé gméno rozestra,
 Až k nebesům wyletj a seběře wsecku powěst swau, 385
 Řekni, nemáli i má pustit za tebau se lodjčka,

W. 374. *Pod' tedy přjteli můg etc.* Tento znamenitý apoštrof, njmž básnjř swau zkaušku, mluwě k swému přjteli, zawjrá, udělj posudek s příklady gednoho každého těch pěti pokolenj wýmluwnosti, z kterých, gako z swých pramenů Longinus to, což *wznešeného* gest, dowázj a.)

- 1) Prwnj a hlawnj gest welikost a wznešenost pochopu či pogemu (*grandeur and sublimity of conception*):
 Pod' tedy, přjteli můg! průwodčj! podi se mnau,
 O ty milý mistře zpěwomluwče a saudce i pjsně!
 Múza kdyš chýlj se k njzkým náružiwostem,
 Neb k swému wznášj weleslawnémuť sebe cjli.
- 2) *Patetický entuziasmus*, který w gedn a týž čas proniká a rozněcuge:
 Příkladem uč mné swým w rozdjlné přjrody cestě,
 Wázně se nakloňowat, a wznášet wzhůru se mjrně,
 Obchodem at' wyučen gsa twým wšudy weslugi lehce,
 Od wázných k weselým, k přjsným od předmětů lehkých.
- 3) Gisté utěšené formowánj a uspořádánj figur:
 O! kdy zatjm na wodách času se twé gméno rozestra,
 Až k nebesům wyletj a seběře wsecku powěst swau,
 Řekni nemáli i má pustit za tebau se lodjčka,
 Sláwu twau sledugjc se sljlet s wětrem a bauřj?
- 4) *Nadherná mluwa*:
 Když zemštj rádci w prachu octnau se s reky, králi,
 Gich synowé zardj se pro otce, keřj ti nepřáli,
 Máli tu osvědčowat pozatjm zpěw tento potomstwu,

a.) πέντε πηγαί τινές εἰσιν ἰ ὑψηλοῦς,

- 1) πρῶτον μὲν καὶ κράτιστον τὸ περὶ τὰς νοήσεις ἀδρεπήβολον
- 2) δευτερον δὲ τὸ σφοδρὸν καὶ ενθουσιαστικὸν πάθος
- 3) Ποιὰ τῶν σχημάτων πλάσις
- 4) ἡ γενναῖα φράσις

Sláwu twau sledugjc se sdjleť wětřem a bauřj?
 Když zemšťj radci w prachu octnau se s reky, králi,
 Gich synowé zardj se pro otce, keřj ti nepřáli,
 Máli to osvědčowat pozatjm zpěw tento potomstwu, 390
 Žes ty i wůdcem mým, i mudercem, i přjtelem býwal?
 Twým že dotjránjm zwučné uměnj sem obrátil
 Od hlaholů k wěcem, od fantázie přjmo ku serdci,
 Mjsto falešného wtipu zercadla stawě slunce
 Přjrody, pýše to sem wygewil, že *co gesti, ge dobré*, 395
Náružiwost i *rozum* na geden že čelj weliký cjl,
Láska prawá *k sobě* a *spolná* že ge gedna a táž wždy,
 Že *cnost* gen gediná blaženost člověka tuto gestiť,
 A wšecká známost naše gestiť: *znát se samého*.

Žes ty i wůdcem mým, i mudercem i přjtelem býwal,
 Twým že dotjránjm zwučné uměnj sem obrátil,
 Od hlaholu k wěcem od fantázie přjmo ku serdci,
 Mjsto falešného wtipu zercadla stawě slunce
 Přjrody —

- 5) Což samo w sobě wše ostatnj zawjrá, wáhu a platnost celého složenj:
 Přjrody pýše to sem wygewil, že *co gesti, ge dobré*,
Náružiwost i *rozum* na geden že čelj weliký cjl;
Láska prawá *k sobě* a *spolná* že ge gedna a táž wždy,
 Že *cnost* gen gediná člověka blaženost tuto gestiť;
 A wšecká známost naše gestiť, *znát se samého*.

W. 395. — *Pýše to sem wygewil, že co gesti, ge dobré*. Tato mluwa básnjře k swému přjiteli, která tuto znamenitau epištolu zawjrá, a s opakowánjm hlawnjho obsahu zkaušky se koncuge, podává mi následugjej poznamenánj, s kterým i gá známky swé zawjrá. Zde gest gedna weliká krása, která skrz celau zkaušku se stkwj; Básnjř, budže mluwj o člověku, gako o gednotliwém, o udu towaryštwj, anebo podmětu štěstj, při wyswětlowánj stawu člověka těmito schopnostmi wládnaucjho, nikdy nezanedbáwá přjležitosti přjhodné geg nayumělegšjm způsobem wyswětliť, a tento weliký základ potwřzowati: že *kazdá wěc k dobrému Cclosti směruge*, z čehož geho saustawa zágemného prospěchu dosahuge, když onu welikau polohu (theoremata) děgmj (skutky) w účinek přiwodj, a swé děge základem prawosti neb přirozenj osprawedlnuge.

-
- 5) πέμπτη δὲ μεγέθους ἀτία, καὶ συγκλείουσα τὰ πρὸ ἑαυτῆς ἅπαντα,
 ἣ ἐν ἀξιώματι καὶ διάρσει σύνθευσις.

J. P. ...
GIŘJHO LITTLETONA

ANĚLICKÉHO LORDA

B Á S N Ě.

CIRIACO LITTELLONA

AVVOCATO

IN

Ku čtenáři.

Ačkoli w prwnjm djle anĝlických muz gen toliko *Pópowu zkušku o čłowěku* wydati sem mjnil, gakž to we zprávě o tom wydané oznámeno; poněwadž ale radau tlačitelowau kniha we wětšjm osmerci, a drobným pjsmem — podle nynějšjho, ač zraku lidskému nepřjzniwého obyčege — gest tlačena, odkudž pošlo, že což se na dwau aršjch wytlačiti mělo, nynj na gednom archu mjsto nalezlo, čjmž něco papjru gestiž zjškáno, a wšak předce celá zkauška o čłowěku s poznamenánjmi Warburtonowými čtenáři podána: nic méně wšak předce žádage čtenářům swým i w ohledu na papjr něgako wého wynahraženj udělití, přidávám ke zkaušce o čłowěku, *Lorda Littletona* hlawnějšj básně, které i pěknými myšlénkami, i ljbezným slohem čtenářům se poraučegj.

Gestli tento I. djl anĝlických muz zaljbenj mých vlastencůw důgde, — což z odbytu exemplářůw se pozná — tedy druhý djl w krátkém času na swětlo wygde. Psáno we faře Kostelno - morawecké dne 25. Prosince L. P. 1830.

B. T.

Kratičká zpráva o Lordowi Littletonowi.

Giřj Lord Littleton, kancljř a pokladnjk dworský narodil se r. 1708, študoval w Oxfordě; po dokonánj swých študij, vydal se na cestu skrz Europu, a nayedle se we Wlaské zemi za přjčinau pěkných uměnj bawil. Po swém do vlasti se nawrácenj stal se repraesentantem Okehamptonským (w Dewonshire) při parlamentu. Zatjm w rozličných auradech vlasti slaužiw, ostatnj žiwota swého roky na wsi stráwil a r. 1773 w měsji Čerwenci zemřel. On se w swé vlasti gako moudrý zemnosta stkwěl; gako letopisec weliké chwály došel wypsánjm žiwota Henrika II. (*History of the life of K. Henry II. Lond. 1797. 3. vol. w 4.*) gako Theolog a křesťan swým spisem o obrácenj Pawla Apoštola, gako člowěk swým znamenitým charakterem, gako milownjk zahradných náwrhů, swau zahradau w Hayley, rági se připodobniti mohaucj, powěstným se stal. Geho básně i krásnými myšlenjmi, i utěšeným slohem wynikagj. Wšecky gehu spisy r. 1774 a 1791 w Londině tlačeny gsau. Gegich německé přeloženj vydal J. G. Weigel w Nürnbergku, 1791. w 8.

P o k r o k L á s k y

we čtyřech

pastýřských zpěwch *).

N e g i s t o t a.

Zpěw I

pastýřský.

P a n u P ó p o w i.

Pópe, gehož fletnu nimfy Tamežiny
Rádi poslauchaly w buěj kryté stjny,
Když twá Múza geště na nižšj cti měla
Dost, swé we Windsorském hági zpěwy pěla,
Aě ted', gako Homér letem přewznešeným
Sláwné wálky pège zpěwem utěšeným,
Zdali gednau geště krystalowé studny,
Se mnau nenawštjwjš, neb luk kwětlych w týdny?
Nezpečugešli se slyšet zpěwu mého,
O promenách srdce láskau pogatého;
A když každau stezku wášně wymalugi,
Ptey se nãader swých zdaž prawdu wyprawugi?
K zelenému kragi háge samotného,
Gehož stjn kryl pramen toku stjbrného,

*) Tyto IV. pastýřské zpěwy gsau geště před desýti lety podlé přjzwok
a staré orthografie složeny, i tak zanechány.

Přišel mladý Dámon newěda kde blaudj
 Krásné djwky swé se předstawenjm traudj.
 Stáda nechal w vzdálj nenapaseného,
 Bez ochrany w laupež wlka ukrutného.
 Geho wládařem ted' nemůže zysk hnaut wjc,
 Mimo lásku se mu každá péč zdá být nic.
 Mlče zamyslený zde sy trochu postál,
 Ač rty nemluwil nic, očima se lkát zdál.
 Myšlénky však posléz w nádrách udušené
 Přinutily gazyk k řeči odewřeně.

Dryady a nymfy, genž ste dáwno příjeň
 K Dámonowi měly, nadchly gehu pjeň;
 Pro wás odšel sem, řekl, z weselých měst bydla
 Do samoty, nechaw dworu slawná sýdla.
 Darmo wýhost dáwám zbauřenému swětu,
 U wás hledám pokog, w mého wěku kwětu.
 Diwoká syc pýcha nemůž se tu rotit,
 Kazjcj wše wzteklost nemůž wálky plodit.
 Zawist neošilhá wašjch njzkých stjnů,
 Aniž pomlauwánj, na wás sečte winu.
 Ale krutá láska s srdcém wedaucj bog
 Přěčasto gen rušj schwálený wáš pokog,
 Waše tiché byty wnitřnj bauře bořj,
 Každau weskau sladkost hořkým gedem mořj.

O dni nešťastný, w němž wřelým oka hnutjm
 Déliu sem shlédł s sladkým užasnutjm,
 Tehdáž diwa bauř mau duši přewrátıla,
 Swoboda s rozumem se mi utratıla,
 Každá žádost, péče, každé pomýšlenj,
 Krom samé Délii přišli k utracenj.
 Zasmála se tomu — můžli smjch wzýt pokog?
 Tento radosti plod, přestáwalosti strog?
 Geden a týž pramen, gak můž w týž čas plodit
 Muky bolesti, y tichau radost rodit?
 Nešťastnjče, nechey marných zpytowánj,
 Zdaž můž zdržet, neb dát pokog rozgjmánj?
 Powol nesmyslnosti, tak sy neduh zlewjš,
 Umenš bolest, proti njžto léku newjš,
 Sladká památka, pod', powěz srdcy mému,
 S gakau srdečnostj snažowála se mu

Ljbit, předgjt geho tauhy přeuprjmé,
 Potwrdiž moc gegj, stužiž okowy mé.
 Když sme tancugje šli skrz zelené lauky,
 Samému mně wolně podala swé ruky.
 Gegj stranný pocit (okus) když sem na ljře hral,
 Na něčem w mé pjsni wždy se podiwit znal.
 Ona kwětným wěncem hůl mau ozdabila,
 Ona brečtanem mé slychy okrásyla.
 Swět, že Damon gegj Zwolenec gest saudil,
 Ach! swět, gako Damon, nastogte gen blaudil.
 Poslěz gj sem zgewil, řečj lahodnau dost,
 Gakž mi láska wnukla, srdce mého milost.
 Studenaučka prehla, plná pohrdánj,
 Bez ljtosti wzhledu, bez se odebránj.
 Ohromený oráč, gehož zralé žito,
 Silným krupobitjm konečně gest zbito,
 Genž swau čáku widj podwracenau cele,
 Bolest, gjž gá cýtil, necýtj w swém těle.
 Ach, čjm zaslaužil sem, děwče twrdé, kruté,
 Za mé wěrné služby hrozné odměny té.
 Zdaž ti, gichž sem přiřgal, lásky důkazowé
 Mámjej mne byli radosti gen snowé?
 Zniklau chowalalis lásku srdce mého,
 Gen bych s wěšjím būlem cýtil záštj twého?
 Ach! w ctné twé a krotké mysli winná zrada
 Mjsta nenalezla, ani záštj wada.
 Mladá djwka, zrostlá na paušti a w lese,
 Tomu dwora kunštu zučit nemohla se.
 Ne; gen přetwárenj hněw být gegj zdá se,
 Déliu snad zýskat budu móci zase.
 Gegj pohrdánj stydliwost gen byla,
 Trápila se w srdcy, když mne zarmautila.
 Ginoch láskau chorý tak se w mysli kogj,
 Pochybné mdlý uswit radosti sy strogj,
 Weselegšj zpět se wrácy k swému stádu,
 Když měň pálj slunce chýljcy se k pádu.
 Modrá nad hlaubi řek pára wstupowala,
 Wečernj zář kopce vzdálj malowala.

N a d ě g e.

Zpěw II

p a s t ý ř s k ý.

P a n u D o d d i n g t o n o w i.

Poslyš, Dodyngtone, not, gež pastýř pěge,
 Libě, gako slawjk, když se garo směge,
 Phoebus pjštaly mé, ni Pan nezprawuge,
 Samá láska gi gen k zpěwu nastroguge,
 Láska w fantazy mé žiwý plamen dmýchá,
 Zwláštňj ducha mocy, w werš mŭg žiwot wdýchá.
 Diwý Teokrytůw zpěw ta okrotila
 Na rowinách Enny pět ho naučila,
 Nj se Wirgil zučil uši okauzliti,
 Kunštem pronikawým srdce obměkčiti.
 Kýž Ty pýchy dwora necháš, byt sy zwoljš
 Na rowině hlasné, s námi wesel stoljš.
 Tebeby moc gegj zaugat též měla,
 Chwálami twé Milé každá dŭl by zněla.
 Twáby zpěw náš w záwod fletna powýšila,
 Ljbit se a lubit *) násby naučila.

Dámon mlčeliwých stjnů nehledal dél,
 Aniž stihal stězek, na nichž zřjodka kdo gel,
 Ale zwolaw nymfy wesel prozpěwowal,
 Tak swau sedlstwa dáwu radost ohlašowal:

Požehnána bud', řekl, blažená ta chwjle,
 W njž mé Délie ctné poddal sem se sjle,
 Tehdáž černé péče, mračné mrzutosti
 Ušly z prs mých, daly mjsta spokognosti,
 Mjsta krotkým taužbám, žiwým weselostem,
 Lásce k wytrženj, ljbyým teskliwostem,

*) T. milowat. To slovo *lubit*, i pro swau měkost, i pro krátkost zasluhge aby z pospolitě slowenské řeči i do řeči, w njž pjšeme, powýšeno bylo, a aby ho zwláště básnjři užjwali.

Kde lip oněch spolek formuge stjn milý,
 Tyto oči nayprw na tu Krásnau bily.
 Tam se ukázala w onen blažený den,
 Když byl od pastýřů Bachus přeslawně ctěn.
 Ona tanec — nebe! s gakuu gracý wedla;
 Zdaž gi která duše bez lásky k nj shlédla?
 Gá tak swatý plamen nesnažil se dusyt,
 Za sláwu sem držel šťastným zagatým být.
 Bychť ted' propuštěn byl, nechcy swobody té,
 Gá gj zanechávám wděčně zveři ljté.

Geli však tak gista pastýři twá radost,
 Zdali náhlá změna nesklame twau mladost?
 Zdali swodná láska nemá geště dost muk,
 Neb zdažs nikdy mocy gegich neskusils ruk?
 Proč pláč oněhdy gen urosil twé ljece,
 Proč twé srdce lkálo, stjsnilo twé pljce,
 Proč sy pusté skály, by twúg plačtiwý hlas
 Přeslyšely, wzywál w swého zaufánj čas?
 Délie gen twrdost splodila ty krjže,
 Délie, genž nynj litugjc mé tjže
 Naděgi mjt welj, a tjm slowem mému
 Pokog, radost wrácj srdci straponému.

Začni, pjštaló, zpěw swého těšenj,
 Gednoť Délia dá za něg poljbenj.
 Dané s zdálým hněwem, tagným zaljbenjm.
 Wezmu s odporem mdlým, wděčným přiwolenjm.
 Nechci wěnci z bobku owinaut swau hlavu,
 Gjmiž Múzy šjřj welkých Bárdů *) sláwu.
 Ginj pastýři nechť dychtj po cti, chwále,
 Gá gen od rtů gegich mzdy swé čekám stále.

Slyšte gak zwuk wčely w poli wydávagj,
 Z rozmilých když kwětin sladkost wyssávagj,
 Wizte, gak tam w stjnu, při zeleném hági,
 Na ložisku kwětném stáda spočjwagj.
 Wětšj gest mé štěstj, než wčel, aneb stáda
 Když má milenka k mým zwolj tauhám ráda,

*) T. Poětů neb básnjřů.

Sladšj z rŕžowŕch rtŕ Delie med plyne,
Libĕgi sy Dámon při nj odpoĕinĕ.

Ach, má Drahá, gak mám wnad twŕch zaslauŕiti,
Gakŕm w swĕ tĕ rámĕ darem přiwbábiti,
Ptáĕka chowám pro tĕ na hedbawnĕ niti,
Gehoŕ ŕlutĕ pĕrj nad zlato se swjtj,
Milŕ cyzynĕek ten přišel z dalekých stran
Od ostrowŕ ŕšastných Kanarských gest nazwán,
Sladkého tak zpĕwu w ŕádnĕm hági u nás
Nenj, nemŕŕ se mu wrownat slawiĕj hlas.
Přiĕmeŕ ho, a kdybych mohl pokladŕ tĕch
Přiĕdat, ĕeňŕ ĕsau w Peru w zemĕ wnitrnostech,
Kdyby wŕĕckŕ perly wŕchodu mé byly,
Na tebeby se ĕen nádhernĕ swjtily.
ĕestli wŕak twau myslj dary nehŕbagj,
Bydljĕj přiĕd', Phoebe, w Aonyĕkĕm hági,
Libozpĕwnĕ umky přiĕdte, proste, máte
ŕštĕstj, za Dámoná kdyŕ se primlauwáte.
Modrookĕ nymfy za nĕĕ prostĕredkugte,
Zelenowlasĕ hor sestry, orodŕĕgte,
Kterĕ ĕasto wolá ĕeho muzyky moc
Při Cyntie w swĕtle tichĕm přiĕĕĕpĕit noc.
Y wy, krásné panny, družky milenky mé
S nimiŕ hrá se, běhá po luk ĕestĕ přiĕmé,
Wĕrnau lásku mau ĕj, prosŕm, porauĕĕgte,
Na Damona ĕmĕno pĕd nj wzpomjnage,
Pĕd ĕĕĕjm mé mdloby zrakem naybystĕĕĕŕĕŕjm
Skryté, dary zĕwte w swĕtle naykrásnĕĕŕĕŕjm,
Pjŕŕtala má waŕŕj odmĕnj wám přiĕeň,
Kaŕdĕ přiĕtelkyni zawznj zwláŕŕtnj pjeň.

Neŕ ay! krásná má, kde les se oswĕĕuge,
Wŕnj wetĕrjĕka se libĕ obĕĕerstwuge.
Ach! tam spĕŕŕným ĕroĕem k-nj ĕĕcy zaletĕti,
Mĕĕ se dobře, fletno, musŕm k Milĕ ĕeti.
Obych nalezl ĕi tak, gako sem ĕi nechal,
Oby budaucŕĕ ĕas s uŕŕlŕm srownat se dál.
Toŕbych Ti z mé pastwy, Ládo naymileĕŕŕj,
Wĕĕĕĕĕ obĕtowal ĕehnĕ nayběĕĕĕŕj.

H o r l e n j.

Zpěw III

pastýřský.

Panu Edwardowi Walpolowi.

Bůh, o Wálpole, vždy s bjdau mjsý štěstj:
 Boháč musý péče, mocný strachy sněsti,
 Žádná vašeň genžto mysl opanuge,
 Sladšjch radostj, než láska, nedaruge;
 Než y radosti ty nedowěra kalj,
 Každý krásný obraz žrawým ohněm pálj.
 Oby wraucnosti twé čitedlné duše
 Gedem neranila gegj ostrá kuše,
 Pro swúg vlastnj pokog milau wěrnau být muěg,
 Tak swé na důwěrnost štěstj zakládat zneg.

Začni, Múzo, bolest zpěwem naydiwěgšjm,
 Dámonowu zpjwat weršem zmaceněgšjm.
 Na powětrné kšticj wrchu rozkošného
 Ležel tesknosti pln srdce horliwého,
 Kozy wúkol něho lupenem se krmj,
 Hněw a nedowěra w prsých geho strmj,
 Krásné údoljčko widět pod nim dole
 Zelených luk, pěkně zdělaného pole,
 Njm se walj řeka toku stříbrného,
 Ozdobena krowjm dřewj mladičkého.
 Tu se pozakrytá stromy bauda widj,
 Širokau tam roweň krásný kaštjl řjdj,
 Ondenno blesk wěžj město korunuge,
 Wzdálenost tam kopců wýhled obmezuge.
 Diwadlo tak wnadné wida w okamženj,
 Wesel zapomenul pastýř na trápenj.
 Brzo wšak ty strely, genž ho poranily,
 Wztekla s krutau sylau bolest obnowily.
 Kwětný weněc, dlauho krásu čela swého
 Milý Deliin dar, s hněwem strhl s něho.

Oby, řekl, tvé wnady, děwče neuznalé,
 Gako tyto růže zwadly nenadálé!
 Oby nebes hněw twých swodných poškwrnil kras,
 Genž w tvé lsiwé twáři tryumfugj w ten čas,
 By se každý pastýř na tě pozřjt stydel,
 Sám twüg Dafnis wjc, než gá tě nenáwiděl.

Rci, ty nestálá, což Damon zwınil tobě
 Stratiw srdce, gehož těžce dobyl sobě?
 Rci, moc gaká wnad gest mého soka, že gj
 Žádné w swětě swazky přemoct neuměgj;
 Zdali snažowal se, gak gá poslušnostj
 Milosti tvé dobyt, ugjt nemilosti?
 Zdali s wytrženjm každý usměch wzywál,
 Pro twrdé zdaž slowo smutný k smrti býwal?
 Ach! ne — snadno tebe sok můg zdobył sobě;
 Ljbil se ti, že se nechtěl ljbit tobě,
 Nečitedlnostj swau hrdobu twau zpaudil,
 By tě wjc byl lubil, bylby měň tě laudil.

Gaká muka myslet, žeby giný zýskal
 Ty rty balzamowé, gež sem gá k mým stjskal;
 Giný na gegich má nádrách spočjwati,
 Z gegich plaucjch očj, giný sladkost sáti!
 Gá ge widěl spolu přátelsky pást stáda,
 Za ruku gi wedl — ona šla s nim ráda.
 Oby oči mé byl wěčný obkljčil mrak
 Prw, než ohawnost tu měl můg spatřiti zrak!
 Kwjtky, kde šli spolu, wšecky uwadnětež,
 Hladnj gegich stáda wlcı pohltnětež.
 Bjdny pastyři! zdaž nemohs před wzteklostj
 Lásky, příklady twých hágit wnitřnostj?
 Neslyšellis, bjdny Menalkas gak skonál?
 Partenyině se pýše w obět gak dal?
 Celý zpěwný krag sy toho hocha wážil,
 Miláčka nymf, darmo Phoebus ctit se snažil,
 Múzy hořkým pláčem skropily hrob geho,
 Wše, krom twrdé djwky, smútilo dle něho.
 Gábych tiše gak on, umřjt žádal sobě,
 Potom těchto mukbych zniknul w tmawém hrobě.

Tuby sewřená má mýsl se spokojila,
 Gakby Délia wždy laskawá mi byla.
 Ne! ať žiw gsem, bych gi winil z neprawosti,
 Snad mi Bůh chce pomoct k mstě w swé sprawedlnosti.
 Než ach! pomoc, gjž bych přigal, gakowá gest?
 Na Delinu zdaž mohlbyš hledět bolest?
 Nebe chraň gj, aby Dámonowy strasti,
 Nikdy nezwěděla, naymenšj ni časti:
 Nežádám gá pomsty božj od prawice,
 Wše, což prosým, gest—bych nemilowal wjce.
 Gá chci tuto taužbu z prs mých wytrhnauti,
 Chci, že sem gi krásnau mněl být zabudnauti.
 Wegdiž studená w mau duši lhostegnosti;
 Hledám unawený u tě spokognosti,
 Žádná wášně bauře budaucý mé zwúle,
 Pochlebnými sliby neproměňj w bůle.
 Poslyš, mocný Páne, slyšte všickni Lesnj
 Má skrz waše strážné božstwj přjsaha znj:
 Nechci nešťastných wnad gegich spatrowati,
 Nikdy falešnau tu wjce obgjmati,
 Wšecky gegj kunšty nepohnau mau dušj,
 Tož zwj, rozumem že lásku přemoct slušj.
 To řekl, krásnau widj Deliu gjt práwě
 O samotě, dole po zelené trávě;
 Zapomenul na slib hned, co w wytrženj,
 (W křiwe přjsaze té Pan má zaljbenj)
 Kwapně přjkrým kopcem dolû postupuge,
 Wljdnau nalez gj, hned gj se zdůwěruge.

W l á d n u t j.

Zpěw IV

pastýřský.

Lordowi Kobhamowi.

Kobhame, zpěw tento tobě obětugi,
 Když twůg saud mne řjďj, w básněch wyletugi.
 Ač y nezpjwám tak, libě, gak twůg Kongrėw,
 Gehož pozorliwé stráně okauzlil zpěw,
 Twým wšak stranným ušjm zawznj s ljbeznostj
 Mysl twau ztěšj pamět drahé předešlosti,
 Přiwolay těch roků, gež čas zpátky hodil,
 Když twůg duch cti žádost s láskau sebau wodil.
 Sladké wzpomjnanj obnowj twau mladost,
 Fantazye ušlau proběhne zas radost,
 Když pak na rozkošných Stowských laukách pũgdeš
 W létě, skrácenj dne tjmtó zpěwem dũgdeš.

Pod zeleným krowem háge mirtowého
 Stánek oltáře stál obětowaného
 Hymenowi s Ladau, genž tu spráteleni
 Smlauwau k dobrému gsau lidstwa pokolenj.
 W těchto šťastných stjnech Kupidowé hrali
 S krotkau maudrostj, a s cnostmi, k nimž se znali.
 Swadebnjho hluku krepké weselosti
 Nestráhla tu nechut s pozdnj mrzutostj,
 Přinucenj, ni zysk w protiwnau zde smlauwu
 Newešli, gen láska dala srdcjm chũwu.
 S weselau sem přišel Dámon nábožnostj
 K djkám Bohům za dar w lásce upřjmnosti,
 Dwé gjm holaubatek bjlych obětowal,
 Oběma pak wděčně takto poděkowal:
 Požehnaný bud' Bůh, w gehožto má milá
 Swatyni mau býti wěčně zasljbila,
 Na gegich když ljcech s autlau laskawostj
 Sladký panenský stud bog wedl tuhý dosti,

Sláva buď y pěkné kralowně tuh mladých,
 Dlauho srdce me má ohňů hágiti twých.
 Neb teď Délia můž zpět mu wraucnost dáti
 Můž tak wraucně taužit, prudce plápolati.

O ty drahý mraku pomínulé noci!
 Stjnu radostněgšj, než dne krásné moci!
 Tehdy rozkošj sem gatau djwku obgal,
 Tehdy za wšj neřest geden mžik mi plat dal.
 Stkwaucj bohyně, tys w Idiném též hági
 S láskau pastýrowau potkalaš se w Mági,
 Tys s nim w tichém stjnu skrytě pohráwala,
 Gehňátka když při wás tráwu pohrýzala.
 Sotwa Anchyzes byl, gak gá, wytržen w ten čas,
 Délia když mým gen podala wnad swých kras.

Což gste radosti teď, gichž sem wážil naywjc,
 Tytěrky a zpletky hryčky - giného nic.
 Přjtel nezpůsobj toho očařenj
 Ni řeč s Kolinem, gež gegj poljbenj.

Múzy, genžto každý gjmawý kunšt wjte,
 Kýž mne gegj srdce zýskat naučjte;
 Nymfy, doneste gj růže nayčerstwégšj,
 Owiňte gi sláwau gara naywzácněgšj.
 Pokog zprowaziž gi se zdrawjm po wše dni,
 Měgž wždy, nestrať nikdy wěrnau přjtelkyni.
 Každá hodina plň gegich ňáder žádost,
 Dámon wšak buď gegj naywzácněgšj radost.

S tebau, milénko má, wždycky žádám býwat,
 Každau noc tě laskat, každý den tě wzywát,
 Naše w gednom poli stáda popaseme,
 K gedné napogit gich wodě poženeme.
 W radostné žni spolu budem pracowati,
 Spolu na podziměk hrozny presowati.
 Ljbý stawe! kde wždy pokog s láskau kráčj,
 Našjch pokogných dnů oblak nezamračj.
 Zde luk kwěty čisté wody rozwlažugj,
 Zelených hlaw mladé háge pozdwihugj,
 Tu swůg bez péče chci žiwot dokončiti,
 W ramenách twých swého ducha poručiti.

Když pak gednau starost postřibřj nám wlasý
 Náš puls wesele hrát přestane w ty časy,
 Káýž čas ni twých wnad giž nezšanuge wjce,
 A gen Damon uzná za pěkné twé ljece.
 Potom krotká ruka smrti přežádaucj
 Gednau lehkau ranau zastaw dech náš wraucj.
 Společný ať kámen hrob náš ozdobuge,
 Tentýž obau popel cypryš zastěnuge.
 Přatelská snad Múza weršem čitedlným
 Našj wěrnau lásku spjše Smrtedlným.
 Pozdnj zacjtj wěk zázawist sprawedliwau,
 Když zwj, Déliu gak Dámon milowal swau.

E p i š t o l y.

E p i š t o l a I.

P a n u P ó p o w i

z Řijma 1730.

Přeslavný pěvče! pro něhož z hágův Aonických a) Múza wilat každá wence z všech nayspanilegšj, Ku klesagjcjho wtipu podpoře nam zachowán gsi, *Congreve* b) s *Addisonem* c) nastogte! když pomínuli. Po hvězdách tolikých nám zhaslých gež w noci temné, Zamračeného wěku swjtjej swětlo poslednj,

a.) *Aonické háge*, od Aonie hornaté části Beotie tak nazwané.

b.) *Congreve*, básnjř anglický diwadelný, narozený okolo r. 1672, nayprw práwům se učil, potom těnto daw wýhost, básnjřstw j si obljbil, gehož prwnj činohra the old bachelor s welikau pochwalau r. 1695 w Londýně předstawena byla. Umřel w Londýně r. 1729, kdež i naylepšj wydánj geho spisů r. 1788 w 12. we 2. djlech, i s geho žiwotem na swětlo wyšlo.

c.) *Addison* byl geden z naypowěstnějšjch anglických básnjřů, nar. r. 1672. 1. Máge. Cwčiw se we wědách a uměnjch w Londýně a Oxfordě, časně weliké schopnosti k básnjřstw j prozrazowal. R. 1695. psal chwálozpěw na Drydena. Zatjm 4. knihu Wirgilowu georgica řečenau přeložil, které přeloženj s pochwalau přigato bylo: potom *essay upon the georgica* wydal, k Drydenowu Wirgilowu přitlačený spis. Byl i latinským wýborným básnjřem, geho latinské básně stogj w 2. djle *Musarum anglicanarum*, r. 1695. psal werše ke cti *Willjma III.*, za které penzii dostal, kterau napomožen gsa, r. 1700 cestu do Wlach před se wzal. R. 1701. psal epištolu na Lorda *Halifaxa*, která gest gedna z geho naypěknějšjch pracj. On psal i pro diwadlo. Od něho máme operu *Rosamundu*, *aulého manžela*, a *přjseru* (mátohu) s *bubnem*; ale naywětšj pochwalu obdržel pro swau truchlohru *Cato* řečenau. Spolu se *Steelem* r. 1771. wydáwal powěstný časopis *Spectator*, a welikého podjlu měl i na *Tatlerowu* a giném časopisu *Guardian* řečeném. R. 1715. za času zbauřenj Šotlandského psal časopis *Freeholder*. Těhož času stal se w Irlandu zemuostenským tagemnjkem (Státssekretair) a r. 1717 týmž we welké Britanii, ale tento úrad pro swé malé zdrawj zložiti musel. Umřel 17. čerwna 1719 w Hollandhousu při Ken-singtonu. Geho spisi wyšli w Londýně r. 1721 w 1. d., i 1753.

Z králowstwj Latium tobě sam napsal tyto werše,
 Gež mi wnukla pamět wtipu dřewnosti starodáwné:
 Ted' giž wjc nemohau ponebj tato moc schwalowat swau
 Padla gegich sláwa, dřewnj stratilať se gegich cnost.
 Od k — ze, od tyrana prchagj přeč Múzy pokogné,
 Dcérky gsauc rozumu s přemilau swobodau spogeného.
 Ted' se nelbj gim ani *Baie* d) ni *Umbrie* e) řjše,
 Po břehu *Minciowém* f) ani *Narowě* g) wjce nepádj,
 Ustupagj k pobřežj kwětnému *Tamežiny* h) řeky,
 W twých nádrách wraucjch řjmský oheň rozpalugje.
 Tak we kragjch stinných, kde konopky papřešleky tepla
 Nawnazené weselé swé prošweholjwaly pjsně,
 Gak mile list uwadlý padugcej žalostiti začne,
 Nad zimy trauchljcj přenepřjzniwým panowánjm,
 Hlásku nenj slýchat ani gednoho lásky radosti.

Nešťastné Wlachy! gichžto časem hrozně změnený staw
 Nayukrutněgšj přjsnosti osúdu pocjtil,
 Né, žeť barbarské ruky gich roztrjjskali fascés,
 A wzdorugcej wáz gich pod swé podrobili gho;
 Né, že paláce gegich až z základu podwraceni gsau,
 Města gegich spustla, a rolj ležegj neposáté:
 Než že gegich weliký starodáwný duch zahynul giž,
 Maudrost poswěčená z okolj gich giž že utekla,
 Ze pramene znaloty giž wjce tutot se neprýštj,
 Z nichž bohaté potoky před tím po všem swětě tekli,
 Gména přewznešená, genž w Řjmě swjtla někdy,
 Lidstwu k pocwičenj zrozená a také k panowánj;
 Wúdcj, gegichž cnostj weliký Řjm wzhůru se pozdwhl,
 Pěwci, kerj onynoť k nebesům powýšili wúdcé,
 Často sljďawám šlepěgj, gjmiž chodili ste;
 Prach wáš nawštwugem, wáše urny ctjm gako božstwj,
 Často kameně někery rozpadlý z wraucnoty ljbám,
 Brečtanem obrostlý, genžto z všech stran mu držj stjn;
 Přeswatný ten rum ohlédage, ljboty cjtjm
 Wjce, nežli z hleděnj na zpupnost pýchy nynějšj.

-
- d.) *Baiae*, město w Campanii, nazwané od *Baia* towaryše *Ulissowa*. Ležj mezi *Puteoli* a *Mizenium*.
 e.) *Umbria*, krag wlaské země, w němž najstaršj národ *Italie* bydlel. Geho meze byly hora *Apeninská*, moře *Adriatické*, *Rawenna* a *Tiberis*. Byla dlauha 127 milj; nynj slowe wywodstwj *Spoletanské*.
 f.) *Mincius*, řeka wlaské země, od giných *Sarcha* gmenowaná. Wyteká z gezera *Benacus*, a wlewá se do řeky *Pó*. Teče wedle *Mantui*, kdež se *Virgil* narodil.
 g.) *Nar*, potok *Umbrie*, genž při *Narnii* (ginač též *Neguinum* sluge) do *Tibra* wteká.
 h.) *Tameže*, lat. *Tamesis*. Potok *Isis* spoguge swé wody s řekau *Thami* a tak spolu sluge *Tamesis*. Teče při *Londýně* a dělj okolj wnitruj kraginy od morských měst.

Na hrob Wirgilůw čerstvé kwěty trásl sem oněhdy ,
 Působenjm Múzy w mých nádrách sňal se oheň etný ,
 Wěčnými wěnci spatřil sem owěncowaného ,
 Wzhůru se pozdwihowat těla obraz pěwce milého ,
 An mi „ cizynče “ řeknul , prawicj geštos přepobožnau
 Mému pozornému stjnu wděčný splatil obrad ,
 Když zas twé tělo žit šťastným bude vlasti powětrjím ,
 Pópowi tehdy zanes toto od gehu mistra poselstwj :

Slavný pěwče , genuž gá sám gehu werše nadýchám ,
 Swé vlastnj liry zwuků ljbezných Ti podávám ,
 Když wysoce zvýšen gsa na gasný trůn wtipu sedněš
 W blzkosti mne , také w blzkosti starce Homera ,
 Básně nechať kárné papresků oněchno netemnj ,
 Genž z twéhoť wěnce kraššjho gasně se prýštj ;
 Ni kdyby každá ti swé lásky podávala Múza ,
 Ty přede poslednj ze dewjti swěsti nedej se .

Djlo hodněšj pro tebeť byloby vzdělati slaup
 Wlasti twé , geštoť trwalotby za čas nekonečný .
 Zpjwati tu kraginu , gediná genž chlaubiti můž se
 Tau wzáctnau swobodau , gjžto skažený utratil Řjm ,
 Kdež se w náručj pokoge zdržuget wěda ráda
 Palmy swé zdařile štěpuget pod stjnm oliwky ,
 Théma bylo takowé , pro keré gá wzal w ruku liru ,
 Národ též takowý , gakowéhož gá činy pěl sem
 Mocný a vzdělaný , slavný w wognách , w uměnj též
 Gistý odpornjk w každý čas wlády tyranské .

Přjgmešli srdcem poslušným přjkazy mistra ,
 Bez hany nesmrtelné twé gméno trwat bude wěčně ,
 Záwist k černému prehnauti musj ke Kocjtu ,
 Tam se s wzteklicemi w newyhaslém trápiti ohni ,
 Poswěcenjm twé čas schwalugjej pjsně osláj ,
 Chwálu vlastence připogj ku sláwě poéty .

E p i š t o l a II.

Dwogetihodnému Doktorowi Ayscouchowi

w Oxfordě

psaná z Parjže r. 1728.

P řjteli náydraššj, řekniž gak čas ti uplywá,
 Gak si den ukračuješ, gakowým přemilým zpytowánjm,
 Takli w poswěcených swazcch knih čjtage pilně
 Mudřectwj nauky skaumáš bedliwě starodáwné,
 Kdežto cnost wzdělaná w nadami wtipu též doby gedné
 Smertedlnjka duši zwyšugeť, též rozmilě šlechtj.
 Gak rozdjlný od našeho času kunštu planého,
 Gešto se ljbj gen, aby lidské serdce naprznil,
 Ohlazenj proklaté geho krásj hřjcha ohawnost,
 A etit rozkazuget, což w záštj mjtj ge dlužno.
 Zdaž s potěchau spatrugeš maudřých letopisců, ty rovně,
 Gak řjmská welikost s swobodau powstáwala někdy,
 Gak ruky gedni a tyž geštoť tyranům hrozili wzdor,
 Prostřely řjši gegich od Atlasa až k země uhlu.
 Až pokawadž hognost a dobywka nešlechtila manstwjm.
 Pyšně a zpupně tyto mistry celé země řjšj.
 W Grecii zdaž učené se diwjš nad všechněmi wáby,
 Nad každau cnostj swobodau zniklau, ěracij též;
 Než wiz w bauři gegich králowstwj všecky neresti,
 Wšecky skutky zlé, gež winná láge dobře zuá,
 Až rotami skažená, anebo prodaná za penjze
 Z prostoty bezpečná, z wšetečnosti osmělená gsau
 Pod břemenem kleslať ortéle neukroceného
 Maukyně Řjma, také i poručnice, gešto gi hágil.
 Zdaž Libomudřectwj krotké ti pomůcky podává,
 Wášně znat tě učj řjdit a šlechtiti serdce?
 Poznallis z náwek geho poslednj směrowánj,
 Snažnostj mudreau všecky kamž obraceny gsau?
 Přjrody ejl, pro kerý gediničký, wystrogilat nás
 Schopnostj myslet —, *užitek aby lidstwju přinesla*,
 Né gako klášterský traud, gen sobě čjtať a dřjmat,
 Bez přjčinliwoty w pokogjku, gehož nezaslaužilť;
 Než, bys wplyw rozumu w každičký rozširowal čas,
 Z každé oswěcený swět mračné bázně wygasnil,
 Mhly bludu rozplašiti školometské pauta polámat,
 Geštoť we swobodě zrozenau mysl derželi lidskau.

Blah, komu takto lze wynakládat swau pohodelnost!
 Ten nayčistějšj hodiny zná zwůle pokogné;
 Netrápen gsa mukau strastné peršy trhagjej,
 Ni straceny pro podjl wolný w enostech towaryských.
 W přjstawu bezpečný hotowý však wždycky pomáhat
 Těm, genž stáde tonau we wlnách mořské širokosti.

Tak *Locke* i) čas pokoge swého strávil učeného,
 Tak *Boyle* k) božskau w učenosti nalézł pokognost,

i.) *Locke* wýtečný anglický philosoph. Snad nebude nemilé čtenáři něco o tomto welikém muži wyzvěděti. Był narozen r. 1632. 29 Srpna we Wringtonu u Bristolu. Učil se w Londýně w škole Westminsterké, a w Kolegi Oxfordské *Christ-churg* řečené, naywjce lékařskému umněj a philosophii podlé Descarta. We společnosti anglického posla u Brandenburgského dwora rozličné krage německé země proputowal, potom w Londýně saukromně žiw byl, ale r. 1675 cestu do Francauzské země předsewzal, a když geho přjtel Hr. Shaftesbury r. 1685 u Jakuba II. do nemilosti upadew, k dedičnému Oranienskému knížeti přešel, *Locke* ho následowal. By pak přenásledowánj ušel, w Amsterdamě w tichosti žiw byl, až mu r. 1688. rewolucj do wlastj nawrátiti se dopustila. Potom dosáhl úradů při appellacých, zatjm pak stal se komisařem kupectwj a sázení (plantacy) kterému však úradu brzo wýhost dal, proto, že mu w Londýně zdrawj neslaužilo. Od té doby se naywje w Oates w Essexii zdržowal, kdež geho přjtel P. *František Masham* přebýwal, a tu 28. Rjgna r. 1704 zemřel. Był *Locke* ostroumný myslitel, genž za drahný čas na wrchu (na špiči) speculatiwných philosophů swé wlasti stál. We swém nesmrtdelném djle: *Essay concerning human understanding*. Lond: 1690 w fol. 18-té wydánj w Lond. r. 1758 (we francauštinu od p. Coste w Amstřdame 1700 a w němčinu od W. G. Tennemana w Jeně 1795. 3. djly. 8. přeloženém) chtěl meze, (obsah) lidského umu určit, a spolu i wšeliké swáry a ducha pochybnosti z philosophie zapuditi. Ačkoli pak bez wady nenj; předce ta čest mu náležj, že Empirismus (skušowatelstw) se wšj přjstnostj protjžil. On mnohé bludy w obyčejných teoriích z přjrody a počátku wšeho poznánj odeckryl, a swým nástupcům wynalezemj toho, což prawého gest, polehčil, též wýborný přjklad dal dušeslowného (psychologického) pochopůw (idej) rozložemj, a předstawemj, a tudy bedliwějšjho a s ejlem wjce se srownawagjemjho způsobu myslenj o empirickem dušeslowj. S njm se i we wychowatelstw nowý wěk začal, gelikož we swé knize: *Somethoughts concerning education* Lond. 1680 (něm. od K. S. Ouvriera w Lipsku 1787. w 8. i od Rudolphiho s poznamenánjmi od Kampe w Brunšwiku 1787. w 8.) welikau hognost znamenitých prawidel wychowáwatelům podal. W staršjm wěku čtenjm biblj mnoho se zanášel, psal o srownalosti křesťanstwj s rozumem, a některé Pawlowy listy tak wjborně wyložil, že se dobrým prawem mezi napravitele wykladatelstwj psma s. počjtá. Geho djla spolusebraná wyšla w Londýně 1714 we 5. díl. fol. a 8 mý krát r. 1777. w 4. djl. w 4. *Wiz Biogr. Britann.* vol. V.

k.) *Robert Boyle*, Rycharda Hraběte z Korku 4tý syn byl w Lisboré w Irlandu r. 1627 d. 25. Ledna nar. Učil se w Leydnu, putowal skrz Francauzskau, Šweycarskau a Wlaskau zem, r. 1657 přišel do Oxfordu, kdež se r. 1668 doktorem w lékařstw stal, a gedným z přednějšjch audů kr. Společnosti w Londýně. Kšastem učinil fundacj k obraňowánj wjry w Bohu, podlé které ročně gistá kázanj proti ne-

Wýborný *Cambray* muž lepšjhoť losu hodný,
 Stále přecnostný otrok Ludwika a Řjma.
 Dobrý *Worster* tak podepjal wěk klesagjčj
 Od dwora podljzek, vzdálj od wztekloty Řjma,
 Genžto z mládi swé wzdorowal ukrutenswu tyranna,
 Po straně wlasti milé stálý a neohrožený wždy,
 Tehdy gegj wogenjn zmužilý, teď zpráwce tichaunký.
 O mysl přewznešená, o ty swattosti nebeská!
 Přjteli následowat geho hodnoty djlo budiž twé,
 Twého powinnostem stawu příklad ten naučiz tě.
 Už se ni pochlebowat korunám, ani newzdorowat gim,
 Ni wrhle přjznj welikých nehledat dworenjnu,
 Cjrkwi nezwyšowat, co soka, proti obci a řjši;
 Ke bludu krotkým být, k neprawosti ale wšudy přjśným,
 Zákona lásky skrz bázeň rozšjřiti nehled'.

*K — z, genž swět trápj, zlepšit geg nikdy nemůže,
 Nepřjtel lidský, přjtel nebe býti nemůže.*

Wjru i cnost, i rozum, oboge wzágem podepjegž,
 Sjla giná wšeliká, bezbožná, mdlá ge a márná.

Mnět we cizjm ponebj žiwa, péče giná zaugjmá,
 Péče, kerá rodu mému slušj, a můg sleduget wěk,
 Rozmanitým uměnjm wěku mé mladoty zdokonálit,
 A předsaukū dobyť, naywětšjch prawdy nepřátel.
 Wenkownjm uměnjm naprawit chyby wlasti domácj,
 Má ponětj hognit, wyhljčky mé mile šjrit,
 A swěta nazbjrat známost hogného užitku,
 Gjž knihy nás naučit nemohau, ni gi mistri ukázat.

Národu gá litugem toho, nad njm welmi diwj m se,
 Gegžtoť podpalugj city přewznešené cti a sláwy,
 Než wedený zwyklosti mocj, pak bázně powěrné,
 Slauzj se hrdobau, s garmem neseným honosj se,
 Rozkazowat zrozenj geho šlechticowé, a plazit se.
 U dwora gen podlár, w poli wjtezná rota weždy.
 Od wšechnech njzkých přepowolnj nástrogů bráti
 Zákony, gežto gegich Europě zbraň dala slawná.
 Gichžtoť lid marný w nauzi, w pautách ale blah gest,
 Gsa zrabowan, weselý předc, pilný ač potlačen gest,
 Štastným bláznowstwjm sebe nad swůg pozdwihuget staw,
 Každé maudregšj kragině k závisti a žertu.

znabohům od gednoho z naypredněgšjch bohomluwcůw se držeti mu-
 segj. Umřel 39 Zářj 1691 w panictwj. On přirozeně žiw byl ode
 wšech rozkošj swěta vzdalený. On byl Theolog, lékař, philolog a
 physicus. Psal o prednosti bohoslowj pred přirozenau philosophii; kni-
 hu *Grotiusowu* o prawdě křest. náboženstwj, do arabčiny přeložiti,
 a we východných kraginách rozdati dal; měl swé wlastnj laborato-
 rium k zkauškám chemickým a fyzickým, w nichž welmi zběhlý byl;
 byl tedy muž neobyčegných duchownjch darůw. Geho spisy wydal Th.
 Birch w Londýně 1744 5. djl. w fol. kdež i geho žiwot stogj.

Předce se ljbilo tuž Múzám za chwjli se hráti,
 Když přjzně dwora za krátký čas swjtilo slunce,
 Zde *Boileau* l) welikým byw umem, wtipem obdaren ostrým,
 O starožitnosti psal tak, gako sám starožitný,
 Obderžel důwol králůw hrjch káratí njzký,
 Skrz kaděnj ke cti Pana krále pochlebugjcej.
 Zde *Moliere* m) přednj komikář to wšeccko přewýšil,

l.) *Mikuláš Boileau Despreaux* klassický francauzský básnjř, nar. w Pa-
 rjži dne 1. Listop. 1636. Wyučiw se práwům, stal se Adwokátem;
 zatjm odwrátiw mysl od tohoto stawu, byl Theologem, ale i Theolo-
 gii brzo zanechaw, swé wýtečné náklonnosti k poezj následowal, w
 kteréž nesmrtdlnosti nabył. *Ludwjk XIV.* daw mu penzj, učinil
 ho historiographem, a obe *akademie*, *wěd* a *nápisůw* přigali ho za
 úd. Umřel 13. Brezna 1711. O zlepšenj chuti w básnictwj wěku
 swého, i naučenjmi, i příkladem swým stal se welmi zaslaužilým. K
 básněm mrawokárným (satirám) welmi schopný byl, mage známost
 swěta a lidj, byw ostrým smyslem, wtipem, i přjgemnostj obdařen.
 Mimo swé satiry pozustawil nám mistrowskau naučnau báseň theorii
 dělánj weršů obsahujcj (*l'art poetique*), wtipnau komickau epopeiu
 či weselau hrdinskau báseň (*Lutrin* w VI. zpěwjch) a epištoly poetic-
 ké w duchu *Horácowě* psané. Mezi geho ostatnjmi spisy zasluhge
 poznamenánj geho *Longina* přeloženj s kritickými o něm pozname-
 nánjmi. Geho spisowé wšeccky i w prose, i we weršjch gsau gadrnj, zre-
 tedlnj a náležitj. Wyšli pak w Parjži 1740. 2. vol., 1747. 5. vol. 8.
 Dresl. 1767. 4. vol.

m.) *Jan Křestitel Poguetin Moliere* naypowěstnějšj francauzský skladatel
 weselých her (komikář), nar. 1620, až do 14. r. gen čitat a psát se učil.
 Geho otec, genž dworský čalaunnjk (*Seppichmacher*) byl, témuž řemeslu
 ho učil; ale syn geho nákloněn byl k diwadlu, do něhož však gen
 r. 1641 wstaužil, když nayprw s welikým násilím we wědách se po-
 cwičil. O několik roků spogil se s některými mládenci k založenj
 vlastnjho diwadla, hral s nimi w kragjch rozličné hry, potom se
 do Parjže wratiw, tu chwálu dwora zjskal, stál r. 1665 se swými
 towaryši, které pod swau zpráwu měl, do králowské služby, a až
 do swé smrti († 17. Unora r. 1673) gako herec a básnjř weřegnost
 obweselowal. Na diwadle obwzlaště w komických hrách se stkwěl;
 než gako komický básnjř epochu (zwlaštňj wěk) spůsobil, a geště
 wždy ho Francauzi gako otce swé weselé hry ctj, gemuž se žádný z
 geho hogných následownjků newrownal. Z geho pracj 30. her po-
 tomstwu se dostalo, mezi nimiž nayhlawnějšj gsau: *l'ecole de maris*,
George, *Dandin*, *le bourgeois gentil-homme*, *les femmes savantes*,
le mariage forcé, *l'avare*, *le misantrope*, a *le Tartuffe*. Weliká ge-
 gich část, mezi ginými dvě poslednj, které obwzlaště obdiwowány
 byly, we weršjch gsau psané. On wážil z bohate studnice swé zná-
 mosti přjrody, ze známosti swěta a lidského srdce, ačkoli i djl sta-
 rožitnosti neužitých nenechal, i nowějšjch užil; on ale gako weli-
 kých darů muž (genie) tak pügčowal, že wše w geho rukau ráz
 vlastnosti geho obdrželo. Mistrowsky uměl sladkých panáčků, školo-
 metských lekařů, učených dryáčnjků, obyčege městského zemanstwa
 a zasmušilost mračných moralistů, podle žiwota předstawiti. I w
 njzké weselohře, wždycky on geště naylepšjm gest wzorem. Z ohle-
 du na swůg osobný ráz, *Moliere* byl krotký, powolný, dobročinný
 a welikomyslný. Naylepšj geho často wydanych djl, gest wydánj Pa-
 rjzské r. 1734 w 6. rytinami ozdobených djlech. Německy geho djla
Henrich Zschoke w 4. djl. wydal w Zürichu 1805. 8.

Co kdy komickéko w diwadle spatřiloš se Atenském.
 Znalš satirau ostrau, ale slušnau všem se zaljbit,
 S přjsnostj wljdnost, s mrawnostj spáriti žerty.
 S wytrženjm to slyšjm, že nynj *Corneille* n) ge nadšen
 Herdinským myšlenjm, mage moc *Shakespear* o) a zánět;

n.) *Petr Corneille* gest twůrce truchlohry francauzské. Byl narozen w Rouenu r. 1606, kdež pri tak řečené mramorowé tabuli úrad generálnjho adwokáta zastáwal. Dlauho welikých darů w sobě schowaných netušil (neobadal) až pokud gistá zamilowanost prwnj geho poětický pokus: *Melite* zplodila. Nadšený tau chwálaw, kterau obdržel, podal diwadlu ty mistrowské kusy, Cida, Horaců, Cinnu, *Polyeucta*, *Pompeja*, *Rodoguna* etc., kterými přigmj *welikého* nabył. Wznešenost, šlechtictwj umyslůw, opravdowé *πάθος* w položenjch, gistá, stálá slawnost w geho cjtěnjch a děgich, často wjce hrdinské, než tragické pozdwiženj se we wýslowenjch, gsau geho vlastnosti. Menšj ceny gsau geho weselohry, w kterých téměř gen talce (intrigue) před očima měl. R. 1647 stal se úd akademie francauzské a r. 1684 zemřel. Naywýbornějšj wydánj geho spisů *Voltaire* opatřil, a s naučným komentárem r. 1764 w 12. d. w 8. w Genfu wydal. Ani z geho zewnitřku, ani w obchodě s nim, nebył *weliký*. *Corneille* poznán; geho oblek byl welmi obecný, někdy zanedbalý. W obchodu málo mluwil, a obyčegně pomatěně se wslowowal; práci, i naylechčegjšj si ošklivil. Geho bratr *Thomas Corneille*, nar. w Rouenu 1625, umřel w Andely 1709 r. nebył brátru rovný, ač též *welikého* schwálenj došel. Geho truchlohra *Timocrate* 80 krát gedno po druhém gest predstawena. Welmi lehce pracowaw, mnoho kusů sepsal. Wydal též *dictionnaire des arts*; *Dictionnaire universel géographique ét historique* a g. w. Akademia francauzska, i akademia nápisů mezi swé audy ho počtla. Obau žiwot s gegich djly stogj w *Nouv. Dict. hist.*

o.) *Shakespear* *weliký* diwadelný básnjř anglický, nar. r. 1564 w Stratfordě u Aonu we Warwickshire. Učil se we swobodné škole swé vlasti, a zdá se, že welmi časně ku kupectwj s wlnau, njmž se geho otec zanášel, přitahowán byl. W 17. r. swého wěku wstaulpil do manželstwj s 25 - letau dcerau gistého *Hatheway*. Geho spolčenj s gistými prostopašnými mládenci, w gegichžto spolku do obory (zwěřince) tagně chodjwal, to spůsobilo, že od vlastnjka před práwo gest obeslán, gegžto gistá trpka ballada, s kterau se náš básnjř na swém protiwnjku mstiti chtěl, genom wjce popudila. Zde, snad přičiněnjm swého vlastence, a tehďáž oblíbeného djwadelnjho básnjře Thomáše Grecna, s diwadlem we spogenj přišel, ale wšak na diwadle wýtečným se nestal. Mnohem wjce chwály i wážnosti gako diwadelný spisowatel došel, a sice negen u obecného lidu, ale i u *welikých Pánů* a *Kráľů*; k. p. u *Alžběty* kralowny, u *Jakuba I.* krále, u powěstného Hrab. *Southamptona*, genžto mu k gisté kaupi 1000 liber Šterlinků darowal. Ostatnj roky swého žiwota we swé vlasti, kdež se narodil, stráwil a 23. Dubna 1616 zemřel, teprw pak r. 1741. pamětnj slaup we Westminsterském opatstwj obdržel. On gest twůrce diwadelnjho Angličanů básnictwj, které w ohledu na truchlo - a weselohry k mimoradné wysokosti powýšil. On si materii naywjce z nowellek a ballad wzal, a mocj swau twůritelskau z ničeho djla takowá wywedł, která podiwenj všech národů zasluhuj. Starožitnjci byli mu gen z přeloženj gegich knih známi. Geho spisi gsau plné i chyb, i kras newyrownaných; on wšak když klesá, klesá gako we-

Krotkým působením sladký *Racine* P) že chýl
 Ukrocené srdce k milosrdenství, ano lásce.

Smjšeně ljtost muč s zwůl j we srdci pogjmá,
 Nádherná djla když vlády widjm sámowolné,
 Poddánstwa gmenj pyšné hrady pohlegujej,
 Postawené na zřjceninách potlačenců a bjdy.
 Kdežto se pochlebowat zpráweům i němé učily zdi,

likých darů muž (Genie), gehožto moc i z pádu geho poznati se dá-
 wá. Smýšlenj způsob (genius) času, w němž žiw byl, ze všech geho
 činoher se poznává, odkud se geho náklonnost k věcem podiwným,
 sobě odporujejm, a k prawdě nepodobným wysvětliti dá, a tu dwog-
 smyslnoť w řečech, falešný wtip, šprymy a hanebnosti musej se ga-
 ko nedostatky ne geho hlawy, ale času, w němž žiw byl, považo-
 wati. Geho charaktery gsau na žiwo wyobrazeni; a zdá se, že ty
 osoby, které opisuje, před sebou widjme, tak gakoby w skutku ži-
 wi byli a působili; geho fantázie gest plná ohně a nadšenj, a ge-
 ho dar tvořitelský geho nedostatek učenosti dokonale wynahražuge.
 Kdyby se i příroda i kunšt w něm byli spogili, všeckoby byl pře-
 wýšil. Máme od něho při naymenšjm 35. půwodnjch činoher, mezi
 nimiž Heinrich VI. w 3. djlech (1589) naystaršj a Hamlet (1596), Ku-
 pec z Benatek (1598), Kr. Lear (1605), Makbet (1606) a Othello (1611)
 naydokonalejšj a ducha nayplnějšj gsau. Naylepšj wydánj geho spisů gest
 od Rowe w Londýně 1709. 7. djlů w 8., od Popa 1723 w 6. djl. w 4.,
 od Theobaldá 1733. 7. djl. w 8., od Hamera w Oxfordě 1744 w 6. djlch
 w 4. s welikau nádhernostj tlačeně wydánj; od Warburtona w Lon-
 dýně 1747. 8. djl., od Johnsona 1765 od Capella 1768 w 10. djl. 8.,
 od Johnsona a Stewensa 1775. 10. djl., od Wagnera w Brunšwiku 1798
 8. djl. With the corrections and illustrations of various Comenta-
 tors Lond. 1793. 15. djl., From the tente of Stewens with a selection
 of the most important notes w Lipsku 1804. Nádherně wydánj od
 Boydella a Nicolla, Lond. 1787 — 1823 9. d. w 4. s rytinami. Ně-
 mecké přeloženj wydali: Wieland w Zyrchu 1764, Eschenburg tamž
 1775 — 1798. A. W. Schlegel Berlin 1797. Eschenburg úbert W. Shake-
 spear Zyrch 1787. a 1806.

p.) *Jan Racin* powěštný skladatel truchloher, nar. 1639 w la
 Ferté-Miloně, městě ostrowa Francie (Ile de France), wychowaný
 w Port-Royalu. Tu klássické literature s prospěchem se učil, a
 řeckých Tragiků giž tu pilně čjtal, které si za wzor (mustr) k ná-
 sledowanj zwolil. Oda při oddánj Ludwjka XIV. 1660 (la nymphe de
 la Seine) wyzskala mu dar 100 Louisdorů a 600 liber ročnj penzj.
 Toto štěstj ponuklo ho k tomu, že se cele básnictwj oddal. Swau prw-
 nj truchlohru *la Thebaide* r. 1664 dokonal. Na tuto následowali:
*Alexandre, Andromaque, Britannicus, Berenice, Bajazet, Mithri-
 date, Iphigenie, Phédre a Hippolyte, Esther, Athalie.* Dvě posled-
 nj sepsal pro stolowkyně kláštera *St. Cyrského*; ale však obě na
 francouzském diwadle předstaweni gsau. *Ludwjk XIV.* tomuto básnjři
 velmi byw nákloněn, swým letopiscem (historiographem) geg usta-
 nowil, a často s nim mluwjlwál. Když však gednau se opowázil Panj
 z Maintenon gistého spisu podati, w kterémžto prostředky ukázal,
 kterýmiby Francouzská země od té bjdy oswobozena byti mohla, do
 kteréž gi slavné wogny Ludwjkowy uwrhly, w nemilost upadl. *Racine*
 velmi obzwláštnj chut měl, a velmi autlé básnjřské čjtěnj, od-
 tud zwlášť we wygadřenj krotkých a pronikawých čjtěnj velmi byl
 štastnj. Wšudy pak přírodě wěrnějšj zůstal, než geho tragický sok

Malba wjtězstwj hrdobu zrazugeť welikého,
 S wětšj zwůlŷ ty přjgemné stjny uhljdám,
 Kdež nepřegněmu dworu *Condé* q) přeč se utáhl *)
 Kdež zunawen sláwau, i mocj, i stranstwem i pýchau,
 Saudce w tom gist, gak wše ge marné, když wše okausel,
 Pod swými spočinuť ustálý palmami wůdce,
 W cnosti spokogený zawřel žiwota zde diwadlo.

Twár se mi pýřj, když to druhé tam djlo uhljdám,
 Gež uma ozdobiláť, než zpupnost znectila welmi **,
 Kdež Or — s každau prázdnuu hodinu přehanebně
 W wýstupcjh zmerhal moci nezmezené přeohawných,
 Kdežto zimničná skwostnost a láska bezectná
 Bezbožnau tabuli škwrnílať, též hág win učastný.

Corneille, který ho w mnohem ohledu přewyšowal. Sloh *Racinůw* gest welmi čistý, a geho werše welmi přjgemně zněgjcj. Mimo truchlohry sepsal i pjsně k potřebám kláštera *St. Cyrského*, které wyššjho gsau pomazánj; hist. de Port-Royal 1667. vol. 11. w 12. Sepsal též idyllu na pokog; některé epigrammata (nápísné werše) a listy smjše-ného obsahu, nazwjce k swému synu *Ludwjkowi Racinowi*, které pro swůg plynňý sloh za wzor slaužiti mohau. Naylepšj wydánj geho spisů opatřil *Luneau de Boisjermain*. Oeuvres divers. enrichies de not. et de prefac. Paris 1768. vol. VII. 8.; nádherne wydánj wyšlo u mladšjho *Didota* 1796 s rytinami w 4. djlch w 8. z nichž 4. djl samé menšj, předtim rozházené spisy obsahuge. Wiz Mem. sur la vie de J. Racine, w 1. djl spisů geho syna Ludwjka; a Smidowy biogr. básněřů 1. djl 307 — 460.

- q.) *Ludwjk z Bourbonu*, prync z *Condé*, byl prwnj prync kr. kerwe, a wýwoda z *Enguien*, nar. w Parži r. 1621. Welmi časně se geho znamenité dary rozwjgeti začaly, on brzo welikau čest herdiny obdržel, giž w 22. r. swého wěku w bitwě u Rocroi proti Španyelům zwjtěziw. W následugjcjm roce šel do Němec, tu na generála *Méreiho* u *Freiburku* útok učiniw, w 4. dnech trogj wjtězstwj w třech bitwách obdržel, r. pak 1645. u *Nördlinku* zwjtězil, w kteréž bitwě *Mérei* padl; r. 1646. *Dünkirchen* Francauzské zemi wybogowal, a 1648 u *Lensu* zwjtězil. Obecňý lid geg, gako Boha něgakého ctil; ale wětšj maudrost, než kardinal *Mazarin*, genž toho času zpráwu zemskau wedl, zgewil, r. 1650 tohoto lstj do *Wincennes* do wčzenj byl dán. Po roce opět swobodu obdržel, a brzo se potom se Španyeli proti Francauzskému dworu spogil, a bylby snad celau králowskau franc. armadu potřel, kdyby gi *Turenne* nebyl k pomoci přispěl. Byw wůdcem Španyelského wogska w nizozemjch (*Nydrlandu*) weliké a slawné děge wywedl, až potom r. 1659 pokog pyrenegský opět ho wlasti geho nawrátíl, které opět s aupřjmau oddanostj slaužil, r. 1663 *Franche-Comté* wybogowal, a r. 1675 po smrti *Turennowě* wálku w Němcjh wedl. Ale dna geg přinutíla k složenj zbroge, odešel tedy do *Chantilly*, kdež w swém domě bydlil, a r. 1686 we *Fontenbleau* dokonal běh žiwota. On byl weliký generál, a přitom milownjk wěd a uměnj. Wiz hist. de Bourb. prince de Conde par P. Coste. 5. Ed. a' la Hage 1738, par Desormeaux a' Paris 1766. I Turpin w 24. a 25. djl knihy: Vies des hommes illustr. de la France 1767.

*) Chantilly.

**) St. Cloud.

Tjmtó zaměstnánjm přjtel twúg teď se wyrážj ,
W wenkowuj kragině s známostj zwúle nabýwá ,
Než autlá žádost mnohokrát mé serdce wolá zpět ,
Od přítomných k těm radowánkám , gichž sem opustil .

Ostrowe přeblašný ! krásné swobody bite božský ,
Když mysljm na tebe , stužený bige rychlegi můg puls ,
Když mysljm na tě , mé hned serdce hořj nepokogné ,
A w duši mau má vlast se celička nawracuget mi .

Kdy shlédám pole twá , gichžtoť bohaté žně nemúže
Žádná odgati moc rolnjkowi práce pilnému .

Ach ! kdy posvěcenau mám vlasti zem uctiwě ljbát ,
W njž swětlo dennj spatřilť *Burleigh* , nebo *Rossel* ?
W zákonu kdež stjnech , genž dlauho zderžowaliť se
Pěči podepřeni gich , nebo kerwj utwrzeni gsauc
Bez strachu podrobenj , wezdy w bezpečnotě maudřé .

Než gakowá pochyba ! gakowý temný se ozjwá
Hlas we wnitřku mém , radowat se mu zabraňugjej ,
Káže mi na kraginy wšeliké wúkol mne popatřit ,
Od sparných Španyel do mezej ledowého Norwěgska
Na práwa stracená , a na sláwu gegich smařenau gjž ,
Ay ! ty co Anglie , řjka mi , wladly swobodau též !

E p i š t o l a III.

Mylordowi *****

r. 1730

Z W o r s t e r s h i r a .

Strenua nos exercet inertia : nauibus atque
Quadrigris petimus bene viuere : quod petis hic est ;
Est Ulubris , animus si te non deficit aequus .

Horat.

P řekrásné Wenuše , zpěwných též muz wždy miláčku
Pollio r) , přjrodně stwořený , by si se dworu ljbil ,

r.) *Pollio*. *Asinius Pollio* byl powěstný řečnjk za času Césara a *Tullia* w Rjmě , a spolu zakladatel prwnj obecné knihowny w Rjmě , w njž-
to obraz *Warrona* postavil . Snad i tento negmenowaný anglický
Mylord , genuž *Littleton* tuto epištolu připsal , wýmluwnostj w par-
lamentu wynikal , an geg *Pollionem* gmenuge .

Zdaž gednau popřegeš geště sluchu přjwětíwého
 Přjtelu, genž vzdálen od tebeť ge a dáwno zabudnut,
 Genžto, když za mořem; horami dlahoť putowal giž
 K vlasti milé se břehům mořským posléze uawrátíl;
 A wše opustił, což gasného ge, což welikého,
 We chladných stjnech sjdla přemilých rodičů swých,
 Tu blaženost naleznul, gjžtoť z Bůhdarma hledal gest,
 Na břehu Sequanském, a na pobřjzj Tiberickém.
 Ne hleděnj na domy stawené podlé směřenosti,
 Ni w wnadě ze složenj *Raphaéle* s) neboť *Titiana* t),

s.) Dwa byli powěstnj *Raphaelowé*, geden hudebnjk *Ignac Wáclaw* gmenowaný, genž se w Münchengrácu w Čechách narodil, a byl we Wjdni účtówným uradnjkem při tagné pokladné komoře cjsařské (Raitoficier beym geheimen Kammer-Zahlamte). Tent byl weliký umělec a skladatel w muzice, umřel pak r. 1799, 23. Dubna. Od tohoto rozdjlný byl *Raphael Sanzio* (wlastně *Raffaello Sanzi*) nawětšj mezi nowými maljji, a Hlawa řjmských maljřů. Był narozen w *Urbino* r. 1483, wučowan najprw od swého otce *Jana Santiho*, ale časně do háufné školy *Petra Perugino* poslán, gehožto najšťastněšj a nayswobodněšj byl následownjkem. Brzo pak negen wšecy spolučedlnjky, ale i swého mistra vyššj duchownj mocj přewýšil. On swau chut (šmak) podlé naykrásněšjch, nayprawěšjch a naydokonalešjch forem (twarů) sdokonálil, které formy na řeckých rytých kamenech a polau powýšených djlech nalezl, s nimiž následowanj přjřrody spogil. Prště a spolu wznešené složenj, nawětšj prawost w reysowanj, něco nemsjrně wznešeného w položenj geho fižur, a newyrownané wygadřenj duše w obljećejch gsau geho djl znamenj. Mračná gasnost nenalezá se w geho djlech gako w *Corregiowých*, a geho barwenj *Titianowa*, ani *Korregiowa* nedocházj. We Florencii sice i w barwenj prospěl, ale předce do swých tušůw té žiwosti a dušnosti wprawiti nemohl, která w djlech onoho beňátského a tohoto lombardského maljře panuge. Osláwenj *Spasitele* w *S. Petro in Montorio* w Rjmě držj se za nayspěkněšj, ale i za nayswáctněšj we swětě obraz. Raphael byl spolu i wyborný řezbář a stawitel; on sochy (Statuen) a řezané powýšené djla konal, a k rozličným kaplem, palácům a zahradám nawrženj činil, které o geho welmi wyborné chuti (šmaku) swědčj. Umřel r. 1520 w Rjmě, byw star gen 37 let, stal se obětj swé prudké lásky k ženskému pohlawj. On mnoho měl uředlnjků, z nichžto ani geden swého mistra nedosáhl. Z geho mnohých djl znamenitěšj gsau: sněm otcůw cjrkwenjch, aneb giným gménem obraz *Theologie*, škola *Athénská*, historie *Heliodora*, swatá čedec etc. Raphael swým šlechetným srdcem práwě tak wynikal, gako swým uměleckým duchem. Beze wšj záwisti wážil si wše co w djlech giných umělcůw pěkného a welikého bylo, a ku každé zásluze sprawedlým se dokázal. *Wiz. vita di Raffaello da Urbino di G. Vasari Rom. 1751 w fol. a w 12. a vita di R. da Urb. da A. Camolli 1790 w IV. Fiorillo Geschichte der Zeichn. - Künste 1. Bd. 86 — 122.*

t.) *Titian* wlastně *Tiziano Vicelli di Cadore* geden s nayslawněšjch wlašských maljřůw nar. w Cadore we *Friaulu* r. 1477. W swém 10 roce dostal se do Beňátek; kdežto se dlaho we škole maljřské *Belliniho* učil, ale negen tohoto, ale i práwě tak slawného *Giorgone*, gegž si we swém 50 létu za swého učitele zwolil, přewýšil. W Beňátkách známá djla we *Fresco* dokonal, potom mnohé obrazy olegowitau

Né w zwuku ljebném Italickém k roztopenj se,
 Ni w taulec w mirtných kraginách wlně prepochoťné
 Lzet to nalézt, co bauři dušj we pokog ukolébá,
 Neb taužjeho vlastnjka, činj blaha práwě,
 We vlastnjeh űádrách blaha člowěka zřjdllo se pryštj.
 Weždy odewřjné a Mudercům weždy tekaucj,
 Bez kwaltownéhoť uměnj, diwoké beze tauhy,
 Přes meze přjrody se wznášet, nechceť wyniknauti,
 Než we swých vlastnjeh strauhách ljebně uplýwá,
 Dobro obecné to, w němž wolno stát se učastna,
 Půlka wšak lidstwa snadného si Dobra newážj,
 Štěstj dostalé beze práci mu chutnati nechce,
 Gestj to chut bludná, a hledánj gich ge daremné.
 Tak leniwá a přitom nepokogná gest mysl lidská.
 My přes Alpy lezem wichrům wzteklým wzdorugjce,
 Ustánjm welikými stjháme pokog putowánjm,
 Gegžto doma sme mohli, mysljce práwě, naléztj,
 Neb stálá proměna přjbytku prwé změněného
 Z srdce nemůžze boleť wyhladit, hluboko w ně uwázlau,
 Ni wzduchu čistéhoť balsám ljebně pochotný,
 Můžze mysel wyhogit hryzawými stráťmi nemocnau,
 Bjdnjk, gegž diwoký nepokog nutká k putowánj,
 Lásky neodměněné těžkostmi pronásledowán gsa,
 Od póla k pólu wždy sebau nese šjpkú boleťnau,
 Gjžto uwázlý špic krwawé rozterhuge űádra;
 Rozmanité ponebj ustáwage rovně okausj,
 Sám si připrawuget muky ty, před njmiž utjká.

barwau malowal; a powěť geho tak se široce roznesla, že nayslawnějšj osoby od něho malowány býti žádaly. On wývodu z Ferary, papeže Pawla III, wývodu ze Sawoye, krále Františka I. malowal, a skrát' mu seděl cjsař Karel V. (daw se malowat), geňž ho rytjřem a Falckrahětem učinil, i bohatě geg obdarowal. Giž 96 let star byl, když ho Henrich III. na swé cestě z Polska do Francauzské země w Benátkách nawštjwil. Při wšech swých přednostech a při wšeoecném geho wychwalowánj, Titian wždy byl uctiwý, tichý a ke wšechněm laskawý, obzwlastě ku swým učedlnjkům. On w 99 roce swého wěku na morowu ránu zemřel, a s welikau nádhernostj w kostele Dei Frati pochowán byl. Mezi maljři kragůw Titian gest nawnějšj. S neobyčegným namáhánjm študowal a následowal přjrodu, méně pak antýky. Stromy welmi opravdiwě nawrháwal, fičury žen a djtek welmi znamenité, s menšjm štěstjm fičury mužské, obzwlastě we swých historických djtech, kde někdy proti přioděnj (Kostum) probřešil. W barwenj žádný maljř dále, než on, nepřišel. Geho připrawowánj barew, bylo mu tagemstwjm. Od něho mnoho obrazů pozůstalo, žádný wšak w ohledu na Krag nenj powěťnějšj, než geho oltárnj wyobrazenj mučedlnjké smrti mniha Dominikanského Petra w kostele Sw. Jana a Pawla w Benátkách. *Michal Angelo* při spatřenj djl Titianowých wyznal, že tento umělec wšeccko má, čeho se gemu nedostáwá. *Wiz Breve compendio della vita di Titiano, Venez. 1682. 4. Fiorillo Gesch.-d. Zeichn.-Künste 2. Bd. 65—92.*

Gakžeby mohlo to zlé, genž gest plod náruživostj,
Africké horko proměnit, anebo sněhy ruské?

Gak medle můž se gináč, než sjly plným rozumem to
Wystrábit, což z nésmyslné gen bláznoty terpjm?

Blah, a genom ten sám gestiť, geštoť naučil se

Těžké roztržky vlastnjho srdce uwést w mjr.

W welkomyselné lásce giných swé Dobro naleznaut,

Swé pak žádosti w swúg vlastnj okres uwésti,

Přjgemnau naděgi zdržowat, teskný wyrazit strach.

Ay! totě maudrost, gjž učilit mudrci starodáwnj,

Dobro to nayvyššj gestiť; geho žádali slušně;

Obmezenj k žádnému nenj ponebj, ani mjstu,

Než swobody w mysli srodilé půwodně ge djtě.

Nemniž, Lorde milý, žeby ti dwory mohli odepřjt

Prospěšné cwičenj w libomudrectwj užitečném,

Naymaudřegšj ten w zpěwomluwcuw kúru Horác sám

Ne w každičký čas uwolil welikosti se wyhnaut,

Než we paláci umělt Auğustowě těchž neomylných

Následowat žiwota prawidel, njmžtoť we Sabinských,

Neb stinných planinách Veliánských stále učil se,

W nich blaženost lidského bytj zakládage weždy.

Tjmto, přjteli můg, starodáwným přjkladem uč se

Středně to záwratné a celičké diwadlo ohledat,

Blyštjej se bláznowstwj bez zaslepenj zřjt,

A prostřed manských twarnostj mjt swobodu přede,

Stálaw swau zachowat wšudy mysl, w swém středu vlastnjm

Twým opaternost bud' průwodčjm, čest omezit tě.

Bud' stále dwořenjn w posuńcjch, též we mrawjch swých,

W srdci swém zůstaň ale weždy rytjřem obecným.

E p i š t o l a IV.

R a d a

g e d n é S l e č n é

r. 1731.

Poslyš, Bělko milá, rady přítele, giž tobě dáwá,
 Ač přitwerdá gest, by ušjm se zaljbila ženským,
 Né řeč pochlebná, gakowá plyne z ust milugiejch,
 Než peľná prawd, gež ženy zřjodka slyšj ode mužských,
 Nemniž wšak, že tě zle chwáljm, když předstawugem ti
 Pauze to, cožby znát ženská se obáwala marnost,
 Zásluhy djl wšak můg gest, že smjm prawdu ti řjci,
 Než wětšj gest twůg, řečenau že prawdu umjš snést.

Těžký gest ten osud, genž ženským gesti přísauzen;
 Knjžat, i žen přátel se prawých gen málo nacházj;
 Wšickni ti, gešto se gim bljžj, cjlůw hledagj swých.
 Zřjodka fregjři gsau wěrnj, gako tež i ministři,
 Od rozumu proto cešty kráska často zablauďj,
 Naywěrněgšj pak wůdce, naywje zrazugeť gi.
 Odtud snem smyslené, swé wlády omamena bywšj,
 Když nayukrutněgšj gest, nayhůř wedegj se.
 Péč ge kerá rannj pohlawj twého a wečernj?
 Naywyššj hrdoba srdcej žen pěknota gestiť.

Tuť u wečernj se truhličky wšecka zabáwj
 Mysl, tu wšecko musj, ruce, ret, oči dó školy gji.
 Tuť každý cwičený posunek mjwá reğuli swau,
 Předc, gak málo tě gich naučj se; gestli to dáno,
 Ne znectiť tento částečný dar z nebe pošlý,
 Gak máloť hodných lásky, k nj ač stwořený gsau?
 Snaž se, krásko milá, sobě, gakž gen možno, nabýti
 Ozdoby mysli zwlášť, a ne obleku pauze samého,
 Ozdoba twá to budiz, ty mužským zneyž se zaljbit,
 Přjrody nehledanau snadnostj, grácie peľnau.

Chwály nebezpečné nehledey wtipu lehkomyseľně,
 Než bud' maudrá a přestaň na smyslu obecném.
 Wtip, gako wjno, mozek člowěčj omráčiti může.
 Welké sjly geho mdloba ženská sněsti nemůže,
 Gešto se njm honosj, těch wje, než půlka nemá ho,
 A wládnaucejch njm půlka stracenať ge konečně.

Nad kunšty swéhoť pohlawj usilug se powýšit,
 Nemni, že lest ženská znamenj ge darůw umu wyššjch;
 Naygasněgšj, nayleřšj pro tebeť ge prawidlo:

Chytrá ženská gest šelmovská bláznice každá.

Bad' dobrá pro sebeť, nemniž, žeby hanba giné snad
 Mohla twých zásluh zwýšit, neb ctj tě okrásit.
 Pýšky kurwy hanj, co ministri, gsau w nemilosti,
 Zemské radce hanj proto gen, že gegich chtěli mjsto,
 Cnost ge milostná, dobrotiwá, wesehá w době každé,
 Z wenku samá krásá, w wnitřnostech gesti pokog sám.
 Čest pýšek gestiť pauha wzteklost, k tomu bauře,
 Ay! hle totě škaredost, w naystrašnějšj podobě swé.
 Zatwrdilá stáwá, i Bohům i lidem wzdorugcej
 Potwora gak wzteklá na stráži u geskyně obra.
 Dobrau býti se snaž, než být welikau si nežádey,
 Od hluku být opodál, žen mjsto gest naywzuešenějšj;
 Naykraššj enoty žen od hermotu odstraňuj se
 W bydlo domácj, genž welikému swětlu ugjt chce.

Herdobě hrubšjho zanechey muže podniku práce,
 Nám w radě, u dwora též swjtít se službami slušno.
 A přispět k pomoci kragině skažené, nebo padlé,
 Wzteklotě, záwisti wzdorowat, tudy být welikými.
 Péče gedinká gen pohybugž twé serdce šlechtné.
 Wážně zaměstnáwat ženu má gen láska milostná,
 K cjli tomu směřeno snaženj twé bud' welikému.
 Gen to činj šťastnau ženu, gen to sláwa gegj gest.
 Zderželiwost studená nebudiž s wášnj spogowána,
 Prozřetedelně woliž, zwoleného milug přesrdečně,
 Serdce swéwolné, genž lásce w púlce se dáwá,
 Mjsta nemá w nebi tom přemilém, w němž láska přebýwá,
 Končiny gen sladké tu mohau oblažit milugcejch,
 Cnost milugcejho s wěrnostj, lásky plnost gest.

Děwče i bez potazu swau mužet wyznati lásku,
 Né *milowat po prwé*, ale gen *milowat zle* ge hanba.

Pýchu malau potupug zwyklau trápit milugcejch;
 Nemni, poherdánj že dobywka osprawedeluj,
 Lhůta překrátká gestiť wlády wzdorugcej,
 Obražený Amor nalezá swau pomsty hodiuku,
 Berzo tu wlády zpátky požádá, giž komu byl dal;
 Otrokem ukrutnjk tu brzo stáwá se opačně.

Děwče to gest blažené, a ge hodné té blaženosti,
 Gjzto celau duši muž ten, gegž miluget, zaugjmá,
 W tauze swé cjtje wšelikau marnost stracenu být,
 Nechce giné moci, gen té, naywjce Swému se ljbít.
 Gest to gegj blaženost wzágemné cjtiti lásce,
 Lásky nepochlebné plamen odměnný a počestný.
 Pro takowauby se muž nestálý taulati přestal,
 Mysel pak wděčná žádost proměny zdusilatby.

By wšak nezrušila strastná pčě mjru milého,
 A přeškodná snět autličké paupě radosti,
 Nechť naučj tě rozum, coby wášeň ukryla ráda,
 Hymena že swazky swazowat opaternotě dlužno.

Darmoby ozdobilať korunau Wenuše spogený pár,
 Nahněwané štěstj kdyby zůřilo se z spogenj gich.
 Milkowný brzo ten zblážugjej sen pominet gim;
 Obraznost přesitá sklámané giž wje neomámj,
 Tehdáz gsau wzbuzeni k citu zármutku trwalého,
 Wzágemným pláčem lože manželské skropugj swé.
 Tak autlá láska strastné hoře genž měla lehčit,
 Rozmnožugeť toliko přebolestné tesknoty serdec,
 Snaduěgi mohli oba swé vlastnj sněsti neřesti,
 Než smutnau známost hryzawých péčj obapolných:

Přede radšj cnostné snášěy ty strasti holestné,
 Nežby mělas prodati shaněné wuady swé za penjze,
 Neb s plancem se pogit hany twé hodným, nebo záštj,
 Ty gsau haldecké popeněžnice naypowrhlegšj
 Genž skauposti genomť, a ne lásky se stalj kořistj;
 Ach! takowým neplatj manželkami slauti počestné,
 Ženská tak wydaná, dokawadž bude žit, bude kurwa.
 Nybrž při šťastném wolenj, a když nebe přjzeň
 Serdecnau lásku s statkem oběmat dalo hogným,
 Manžela zjškawšj nemniž, že si skončila giž wše,
 Wždyckyť geště musj štěstj cena býti wyhrána.
 Často ubezpečené zkušugj toho na škodu vlastnj,
 W manželji že snadnoť potracen muž býti milownjk,
 Nic geho serdec nemůž kromě ěrácie weždy přiwbít,
 Neb naypěknegšj gest cnostj s ěráciami srok.

Nechť opaternost twá ljbyím se pláštěm odjwá,
 Péče o manžela serdecné, proň autloty teskné,
 Z tesknoty péče milé o zwůli gehoť, nebo būle,
 Každá powinnost vyplýwat zdeyž se domáej.
 Gestli zpráwu domu s žezlem poručil tobě wěsti,
 Herdobu pokládeyž swau w tom služkau geho se zdát,
 Tak žiwota skutky wšednj přemilé učiniwši
 Wzdyť, co milownice, geg w manželstwj nawnazowat máš,
 Tak brzo bez wědomj přílezeť wěk wrásky nesauej,
 Než nekerau geho zrak znamenal twau krásu pomjgeť.
 Nybrž nad urnau studenau, wšak poswěcenau twau,
 Wrauej lásky plamen geho pálati má newyhasle.

Tak, Bělko, přálbých bys twé sdokonalila wáby,
 A swé bys serdec wzdělalas k uměnj wšemu lásky,
 Zkauška zbezpečiti vlastnj mé padlaby tje,
 Naproti wábu moei twé uznáné wšudy od wšech,
 Neb pewně stahugeš tagné ty řetjzky milosti,
 Genžto mocj krotkau wjžj chycenau mysl lidskau,
 Schopnau každičké wnady přjgemné pouzjwat,
 Každé pochlebne naděge, wšj ljboty wábné.
 Gá twé uznáwám wzněšené dary, od tebe gsem gá
 Ta prawidla wzal, gakž se zaljbit, gež tobě dáwám.

E p i š t o l a V.

Panu Poyntzowi

mimořádnému poslowi při sgezdu w Soissoně
psaná z Parjže r. 1728.

O Ty, gehož přátelstw j gesti sláwa radost má,
Cnosti gehožtoť rozpalugj mne, a přjkazi řjdi,
Genžto swau welikost rozumjš wždy užjwati dobře,
Gakž moci silněgšj dobrým být stupni na wětšjm.
Řekni Poyntze, zdaž prostřed strašj země teskných
W skryši ducha swého si nežádáš gjt w samotiště.
Ted' dokonaw djlo swé sláwy zdaž si nežádáš
Twůg gednau pracný by žjwot se stal tobě vlastnjm,
Bys se nawratiti moh ku swému milému mudřectwj,
Žádná péč pokoge twé mysliby nezrušilat wje,
Slušnat gest žádost ta. Mzdat gest nayblaženěgšj,
Gjž nebe přjzněncůw swých zásluze plésage dáwá,
Djla prohlednaut w pokogi s sláwau dokonána,
Nábytky cnosti spanilé we tichosti užjwat.

Nechwáljm toho, genž swětu hlučnémuť se utáhl;
Nezhřjwán wášnj wznešenau geg obžiwugjje,
Swůg předřjme žiwot na loži kwětném w leniwosti
Swé činné moci dá w přjgemný rozmar upadnaut,
Genž se bogj w strašnau pozřjt twář sláwě přegasné,
Háge se tak stkwaucj sláwy, gako hanby potupné,
Než blažený gest muž, zkaušen genž péčemi gesti,
W saukromný spočinek wnášj swé cnosti weřegné,
Genž drahu, giž proběhel, w přemilém pokogi dokonáwá,
Swůg oddech krášlj trofej, giž prácemi zjskal;
Čest geho následuget do stjnu wskryši samotné,
Wěncem ozdobuget hlawu, giž k zemi se skloňugjje,
Múzy swé harfy w geho nastrogugj samotišti,
Pjsně proň samowolně pégje, gichž nikdo nekaupil,
S přátelstwjm geho wěrnost, neprestále držj se,
Wůkol pak besedy, w pokoře kde žiget weliký muž,
Puct se bobek zelený, a kwitnau krásně oliwky.

Tak když vlast přemilá nebudeť giž žádati wjce
K potřebné pomoci prawice twé podporugjje,
Když pokog obnowený na křjdlách páperowých swých
Bezpečnau přineset s wzácným poklidém pohodelnost,
Tehdáž ustaupiz k stjnum učené lahody swé,
Na swět newzpomena, přede od swěta obdiwowán gsa.

Prostřed přátel svých a knih vládní plnomocně,
 Se štěstím spogeným s pokogem, též obdiwowáním,
 Obradován přehledem života gsa s etj minulého,
 A pracných zásluh splacených sladkým spokogenstwjm.
 Než, ač twüg tobě čas bez strastné péče uplywá,
 Ač i tichá známost wšeliké wědy twau duši kermj,
 Předc gediné štěstj tobě k obdrženj zanecháno,
 Geštoť ostatnj wšeco skrášlit korunau můž.

Swému dowol tagnost tu přjteli byt ti odekryl,
 Gjžto twé vlastnj serdce snad lép zgewiložby,
 Cjl, ku němuž lidské naysladšj wášne ženau se,
 S wraucnostj milowat ge prawdiwě byt milowánu,
 Ay! totě ta wnada, genž bauři serdcej ukolěbá,
 Lidské čerstwosti přjtel, pokoge wšeho půwod,
 Genž wšem trápjcjm wášnēm přeč utjkati káže,
 A wšecy zwuky zlé k snešenj přemilému přiwázj,
 I když pjši gměno mi lásky wždycky podává
 Sladšj myšlenky, swým ohněm rozpaluget mnc,
 Nj se rozehřjwá fantázie wytržená gsau,
 Nj autlý weršjk se sladkostj rozeplýwá.
 Wýsada nesmyslná gestit swobody w žiwotě swém,
 Lidské serdce nenj k swobodě stwořenoť takowěto.
 Obraz překrásný do něho hluboce potlačený ho
 Naylép obránit může proti péči žeraucj.
 Darmo do hágůw ustupugem, též darmo do zahrad,
 Darmoť obdiwugem weliká w poli přjrody djla;
 Ač tato přjgemná gsau, než wnada gich přece gest mdlá,
 Obradugjt sic nás, zahřjt nikdá nemohau nás.
 Oby, přjteli můg, někeré pěkné oči zazžlý
 W nádrách twých přemilé tesknosti taužby srdečné,
 Bys se tiché poučil známosti, kerá sama geště
 Známat zwědawému twému duchu gen ge powerchně,
 Twá duše rovněž gest weliká, wzdělaná, k tomu autlá,
 Schopná k přátelstwj, a k lásce se náklonugjcj;
 Slyš, což mi wdychagjcj múzy tobět powědjti
 Kážj, což pak ony zgewugj, nebe potwrzuget to:

Choť zwolená, též ozdobená wnadami wšemi krásy
 Twým mužským ramenám půgdeť wstřjc, bys gi objmal,
 Wtip a cnosti gegj, twé vlastnj cnosti budau gen
 Odtlaky, nádherným oděwem tolikoť se děljcj;
 W twé welikosti, též w samotě twé mjtj podjl má,
 Oslazowat ti pokog má, péč hryzawau ti umenšit,
 Zasmánj se gegj každau ti radost zweličit má,
 Chwále a sláwě twé weliké ljbesti přidawat,
 Prawdu až uznáš tauž, giž werš můg chtěl ti dokázat:
Že blaženost lidská s láskau gest sprjzněna welmi.

B l e n h e i m.

Kunštůw matko, gegjž umělá ruka kázala nayprw
 Stermjcjm zdem se wznášet, nawrhši i formu
 S krásným odměřenjm, božská stawitelko Minerwa!
 Tě wzjwám o pomoc, pro swau pjsen mimořadnau,
 Mjně *Blenheim* pět, tu britské sláwy památku,
 Twé djlo slawné, tys ty stawelať wěže herdé
 Čnostem reka tohot, gegžto twůg často ochránil
 Štjt před něštětjm, gen twá maudrost ho provedla
 Přes bauře wšelike wálečné. Můg i tobě hlas
Thalia, múzo lesůw, znj, geštoť ráda chodjwáš
 Po stěžkách stinných, w besedách zelených se bawjwáš
Wudstoka, háge šťastného, přesladce tu pjskáš
 Na swé wesnické pjštalce, a heyno Dryad wšech
 Bedliwě poslauchá, twůg nechť malugeť přelibý zpěw
 Chwálau rozkošně znjcy přemilé to diwadlo
 S stjny slawnýmiť ge wyrowná Pindusowými.

Když swobody zdobylať Európa, to připsala mocné
Marlbroughě u) prawici; Britannia, genž poslalať ho,

u.) *Marlborough*, vlastně *Jan Churchill*, wýwoda z *Marlborough*, byl weliký anglický wůdce a zemnosta (Staatsmann), narozený dna 25. Máge 1650 w Ashe w Dewonshiru, welmi časné ke dworu přišel, a giž dwanáctiletý weliké přízně u wýwody z Yorku došel. W 16. roku wěku geho učinil ho tyž wýwoda praporečnjkem. Nayprw při oswobozenj obležených w Tangru, gehož Murenjnowe dobywali; přijtomen byl, a r. 1672 w Nizo - zemské (Nidrlandské) wogně pod zpráwau wýwody z Monmauthu wedené wynikl, obzwláště u *Ninwegenu*, a při wybogowánj Mastrichtu takowé cti nabył, že mu král Francúzský před čelem wogska za geho zmužilost děkowal. Tu se stál plukownjkem (Obrštem) a důležité práce pro wýwodu z Yorku w Flandersku a Šottsku wykonal. Když tento r. 1685 pod gménem Jakuba II. na trůn anglický dosedl, poslal Barona *Churchila*, gakožto posla do Francauzské země. Když ale knjže z Oranien na pewnau zemi wýstaužil, Churchill přčsel k němu, kterýž wida Churchillowy schopnosti *gencral-lieutenantem* ho učinil. Wšudy pak mnoho rozumu a horliwosti pro obecne Dobré prozrazowal, tak že r. 1689 dne 14. Unora gmenowaný knjže tagným radcem ho učinil a dne 9. Dubna k hodnosti hraběte z *Marlborough* ho powýšil. R. 1690. gakožto wůdce wogska do Irlandu poslán byl, a sýlné pošádky *Korku* a *Kinsale* přinutil, že se gako zagatj poddali. Geho slawné skutky záwistnjků proti němu powzbudili, kterjž ho před *Wiljmem* osočili, genžto mu geho úřady odňal a až do r. 1698 bez odměny ho zanechal, připomenutého ale roku, k welikému podiwenj celého dworu, král ho zpátky powolał, učinil geg hofmistrem wýwody z Gloucestru. Od tohoto času usilowal se král, za geho dlanu nepřjtomnost, a nemilost, w njž ho byl pogal, wynahraženj gemu dati. On ho powýšil k úřadu sudjho Anglie, 1701 učinil geg generálem pěšjho wogska, potom naywýššjm wůdcem celého wálečného wogska w Hol-

Wédł aby spogených wogejnů k obraně prawdy
 A swobody, z srdce wděčného mu postawilat — hlé!
 Tento pałac, k sláwě swého wůdce wznešeného.
 Wjtěžný znak štěstj, ozdobenýté kořistmi
 Přemnoha měst dobytých, gménem sebe pochlubugejch.
 Přešťastného pole, kdež Churchila obnažený meč
 Gallie moc přemohel, potřestal zpauru Baworskau.
 Důstogný w swé silě trwá ten dům weleslawný,
 Oznamuget weliký swůg cjl pozdnému potomstwu.

landii, a mimořádným poslem a splnomocněncem w Hažu. Když r. 1702 na trůn *Anna* králowna dosedla, obdarowala ho řádem podwazku (Hosenbandorden) a všechny hodnosti mu potwrdila. Spogené knížata w Nizozemjeh geho rady a pořádky při wogsků za tak znamenité drželi, že wšickni generálowé všech spogených wogsk poručeno měli, aby ho následowali. W tomto gediném wálečném taženj, Francauzi, genžto od gednoho stoletj wždy wjtěžili, přinuceni byli před Marlboroughem utjkati, a gemu swé pwnosti a šauce postaupiti. Následugcj taženj otewřel s obleženjm Bonny, kterauž ku kapitulacj přinutil. W témž roku Flanderské taženj skončil, a w následugcjmu wogsko do Německé zemi wedł, překaziti chtěl, aby kurfiršt (wolenec) Baworský na německo-cjsarský trůn se neposadil. Po mnohých wětšjch a měňšjch příhodách, bitwu s Francauzi a s Bawoři u *Donauertu* swédl, w nž Angličané a Rakaušané zwjtěžili. XI. Srpna 1704 spogil se *Marlborough* s princem *Eugenusem*, a giž o dwa dni swédl onu powěstnau bitwu u *Höchstädtu*, w nž nepřátele přes 40,000 lidu stratili, a Spogenci 121 štandar (gezdeckých praporečů) a 179 zástaw wydobili. Po tomto slawném bogi, kterým říše německá zachowána, a celá Baworská zem dobytá byla, Marlborough dále w swém djle pokračowal, dokud Francauze přes Reyn přegiti nepřinutil. Potom gel do Berljna, kdežto roztržky mezi králem pruským a Hollandčany krátkým pogednánjm skončil, a potom s naywětšjm plésánjm w Londýně přigat byl. Ale opět 1705 roku do Holandska se s wogskem wyprawil, kdež mnohé djla dokonal, kteréby taženj giného generála byli oslawili, která ale tam, kde Marlborough wogsko wedł, sotwa připomenutj zasluhuj. Na podzim před se wzaw cestu do Wjdně, Berljna a do Hanowru, we Wjdni od Jozefa I. cjsáře *Mindelhaimským* knížetstwjm byl obdarowan. W následugjejch rocjch nowými wjtěžstwjm gméno swé oslawil, a wděčná k němu wlast nepřestáwala mu geho zásluhy odměňowati. Ale u prostřed nayslawnějšjch geho wjtěžstwj nezanedbala záwist geho štěstj podkopáwati; r. 1712 všech swých hodnostj byl powzbawen, pročez opustil wlast, do nž teprw 1. Srpna r. 1714 se nawrátíl, kterého dne králowna *Anna* zemřela. Gegj nástupce *Giřj I.* všechny geho úřady a hodnosti mu sice nawrátíl; poněwadž ale na zdrawj giž scházel, nezůstal u dworu, než wšeckým swým pracjm wyhost dal. Umřel 2. Čerwna r. 1722 we *Windfordbridgu*. *Marlborough* byl okrasau *Britannie*, hrůzau *Francauzské země*, a swěta záznak. W každé bitwě, kterau on swédl, zwjtěžil, a wšeka města která oblehl, y dobył. We zemnostenských pogednánjch byl také powičený a šťastný, při nich geho zwláštuj wyborna wylownost mnoho mu prospěla. Záwist řjkala, že byl peněz milowný, a spolu i panowný. *Wiz the life of John Duke of Marlborough by Th. Lediard*, vol. III. Lond. 1756. 8. a *L. F. Schulz Lebens- und Charakterschilderungen*, Berlin 1805 w 8. 192 — 201.

Přebłaze ti, šťastný wogenjne, gehož bylo sje
 Možné zaslaužit tak slawné odměny wlasti.
 Přebłaze ti, wlasti wděčná, genž tak bohatau mzdau
 Službu mu odměnilas. Komu máme wjce diwit se,
 Oslawowat koho wjce slušj, rekaliť nebo národ?
 Sláwa se rozpakuget, wážjc gich cnosti na wáze.
 Né tak splácj nám Germania nesmazaný dluh
 Mysli wděčné k nám. Zardiž se, Cesaři, zardi,
 Když newděčnjče Blenhaimské zřjš weže, genž gsau
 Hanby památka twé. Zdaž můžeš medle zabudnaut
 Odkud se gmenugj, a gak anğlické naše ráme
 W ten weliký den pro twúg trůn se potýkaloť; než my
 Nemnjmeť hodnau wěc býť, winu budže wytykat,
 Bud' gj následowat, welikau myslj wedeni gsau.
 Zatwrdilé zoceliž swé srdce, abys nepocjtíl
 Nesmjrné podlužnosti, zneyž wšak ale při wšem,
 Že swět newděčný, gako Bůh, Britannia bránj
 K swé sláwě wlastnj, nečeká přitom odměny žádne.

Múza swým wzáctným thémem giž wytržena gsau
 Bez unawy kráčj swau cestau dál po paláci,
 S zwůlj wždycky nowau. Bohaté w zlatě zřj tu čalauny
 Rozmanitau krásnau malbau weselé, wšelikými
 Barwami hedbáwu, spogené s welikau umělostj.
 Zde wlny purpurowé Ister wálj, Ğranikůw tok
 Pod nohamiť lidu tam se pěnj, zmužilý tuto Francauz
 Před Britowým perchá palošem, Persko zženilé zde
 Reksku se podrobuget. W zbrogj w odporu postaweni gsau
 Herdinsky pro sláwu sočjc *Marlbrough* a *Alexandrem*,
 W djle, i mužnostj gsauc rownj, chwála gegich wšak
 Rozdjlját: neb rozdjljým se potýkali ojm,

Tento pro podmaněnj, onen pro swobodu člowěčenstwa.

Postupuget Múza k bráně hlawnj, weleslawné
 W obratu se k tiššjm oslawám skloňuget, gak ohlédá
 Háge okolnjho stjnůw, w zwůle proniklosti.
 Tempeská dolina, slawná zpěwy, hág ani Idin
 Krásau se chlaubit takowau nemohau. Tu u prostřed
 Této romantické pauště mraku někdy besjdka
 Djwky přenešťastné *Rosamondy* lásce a bóli
 Poswěcena stála. Zde pramen čistý, gako krištal
 W němž swé rozkošné údy zwyklat těla kaupat,
 Geště wždycky hrče plyne, obradowán gsa, že může
 Slečny milosti plné *Spencerky* předstawit obraz.
 Když tu sedj na kwětné stráni, na ty wnady patřjc,
 Gežto přewýšiti gen gediná mohlať *Rosamonda*.
 Než ay! tamto se we wzáctněgšj řeku wyléwá,
 Genž w gasné gezero nayčistěgšj wody hrče
 Pod široce střjným oblaukem — djlo užaslé —
 Njmžby Dunag sebrany širokau swau wljt mohl urnu,
 Hladce za čas, a tiše klauzá se potok, a potom se

Hroznau láme mocj, strminau padage w nepořádku
W hlasných kaskádách, stříbrné pěna giskry mecej
W odrazu blyštj se w papřescjch poskakugjcyjch.

W tom samotištj muže slawného odpočinul duch
Churchila, byw zunawen pracemi při králi a wogsku,
W stkwostné saukromotě w rozgjmánj tu okaušel
Zwůle pokogné; když mezitjm Blenheima triumfuj
Dům wzdy obnowowal myšlenkám skutku památku.
Tak wzteklostj rot powolán gest zpátky *Lucullus* v)
Když šťastnau wédel wognu proti Azii pyšné,
A proti wálečné moci Mithridatowě, gehož mysl
Whůru stermjčj žádnau nehodau se nemohla
Podmaniti, zbohacen dobytých řjsj gsa kořistmi,
Zpět se nawrátíl w Řjm, tu w nádherném samotišti
Swého wečer žiwota stráwíl. Ale sámťe nebydlil
Marlborough weliký we tichých stjnech w welewážném
Tom pokogi: k tiššjm hodinám nebe dobrotiwé mu
Prálot průwodčj; obcházege s tauto zabudnul
Na proměny štěstj; chuti též, a w mysli gegj zřel
Swé rownau welikost, a w nj sebe sám milowalť gen.
Tak geden obdiwowalťe druhého; w tauze zagemné
S wážnostj spogené obapolnau, w swazku upřjmém,
Co dvě překrásné hwězdy, swé swětlo si mjsjc,
W přátelském spogenj spolu swjtíli, se zdělugjce
Swětlem wespolek, až dokawadž oblak noci wěčné
Z nich gedné papřsleky nezhasil. Ach! tebe nayprw
Smrti wyterhnul osud, Churchile, neuprositelný
Od boku manželky přemilé k wyššjm powolaw tě
Lásky přjbytkům, též rozkoše, tam zas osud má
Twého ducha připogit ku gegj duši, gešto nynj giž
W ohledu na sláwu twau péčliwě postawuget ti
Chwály slaup, a holest si uměňsuge té cti pobožné
Důkazy, gichž twému gměnu přege nesmrtelnému.
Ayta! na wýsosti slaupu wzdušného hrdě čnj

v.) *Lucullus* (Luc. Licinius) byl powěstný řjmský wůdce, giž w swém mládeneckém wěku w Marsické wogně zmužilostj a opatrnostj wynikl, a w domacj wálce mezi *Sullem* a *Mariusem* s prwnjm dřzew r. R. 679 konšelem se stál. Potom wognu proti Mithridatowi králi Pontu welmi šťastně dále wedl, ale u postřed běhu swých wjězstwj zpátky powolán gsa, musil *Pompejowi* miláčku obecného lidu mjsto postaupti. On wjce prozřetedelným zemským radcem, než praktickým wůdcem byl, a teprw w pontické wogně welikým a čitedlným wůdcem se stal; odtud saud Cicerona o něm Qu. Acad. 4. 1. 2. W pozdnějšm wěku gen swau zpupnostj a nádhernostj nad giné wynikl. On tak bugně žiw byl, že geho stkwostné obědy, geho nádherné domy a zahrady w přjpslowj pogate gsau. Geho streyce syn M. *Lucullus* konšel 680. w Macedonii šťastně wognu wedl. Gegich děd byl konšel 602. Žiwot bugného *Luculla* w *Plutarchu* nalezněš, i w *Meinersowě Geschichte des Verfalls der Römer*, a w *Maierotta* knize: über die Sitten der Römer. 2. Th. 157, a násl.

Twůg obraz wznešený, jako Bůh strážný se uhlédá,
 Genž nad podmaněnou rowinou panuje w cti a bázni;
 Germanie při nohách geho orly rozestřeli křídla
 Swau prawicj wjtězstwo chytá, genž man geho gesti.
 Tak důstogný byl twůg pohled, tak wogenjnské
 Postawenj twé, když Gallían twé zůři ugjt chtě
 Bezpečnosti hledal w Dunagi před twým mečem ostrým.
 Tam kde bogiště byloť nayhlauběgi ubroceno krwj
 W rowni Höchstádské, gasném twé sláwy diwadle
 Někdy postawená menšj wjtězstwa památka
 Cjsarskau prawicj — wděčnost wšak pauze to nutná —
 Genž ted' wzteklostj newládné zlosti — neslušné
 Pro krále serdce — z gruntůw podwřácena gestiť.
 Podlá posmjška! s lepšjm giž stát bude koncem
 Na britské zemi, by swětu wyprawilať to celému,
 Gak *Marlbrough* bogowal, pro kohoť, gakowá gemu dána
 Odměna gesti. Aníž má kdy s wěky láska ta wěrná
 Té, geštoť mu paměť tuto postawilať zahynauti
 W temném wyhlazenj: to má být théma budaucjch
 Nezrozených geště stoletj pěwcůw, ale ohněm
Chaucerowým pogatých, genž nayprw w těchto tu hágjch
 Hráti začal na britské harfé, aníž kdy pomyslel,
 By Blenhaima se měl někdy stát dům geho njzký
 Sausedem onnoho nádherného paláce, gehožto
 Žádný z pautnjkůw cizozemských sem se přibljže
 Nepřegdet krowu, než s wáznostj nawštěwuget geg.
 Aytá! Miláčkům swým takowé Múza cti nabywá!
 Než ten wzáctný dům (moge thema) mi dále wělj pět.
 O stjne wznešený *Marlbrough*, genž nad klenutjm hwězd
 Trůn mezi polbohy máš, bydljš we paláci nebeském,
 Rač zdegšj byt swůg chránit, dokawadž země terwá,
 Twému poswěcený gměnu wždy nesmrtelnému.
 Gakž duch stražce pečug oň. Ostřjheyž ho celičký;
 Od ruky chraň ho času dlauhého wšeccko kazjčj,
 Od přeukrutných ran stranné záwisti, gegjžto
 Wjce neustupná gesti wzteklost. Tady geště
 Po dlauhé wěky at brittanská spatřuge mládež
 Wjtězstwa znamenj, powolána gsauc na bogiště,
 Gež tobě postawilať zmužilost twá odměnu herdau,
 Twých pro Európy swobodu, Britannie sláwu
 Šťastně děgůw konaných, aby záwistj pogata gsauc
 Twé činy následowat hrdomyslně osmělilať se.
 Tak gměno twé nám wždy drahé, nadchniž syny wlasti
 Herdinskau cnostj k welikým pokusům budi gich zbrog,
 Až zjškány budau zase bitwy nowé, zachowanj
 Národowé, a nowé se památky budau wyhledáwat,
 A Blenhaimi giné zase okrášlj přemilau wlast.

Obsah djlu I^{ho} Anglických Muz.

I. Alexandra Pópa Zkauška o Člowěku.

	str.
Předmluwa	V — VII
Zpráva o Alex. Pópowi a geho spisjch	VII — X
Uwedenj	XI — XII
Obsah Zkaušky o Člowěku	XIII — XVI
E p i š t o l y.	
Epištola I.	1 — 16
Epištola II.	16 — 29
Epištola III.	29 — 45
Epištola IV.	45 — 62

II. Girjho Lorda Littletona Básně.

P o k r o k L á s k y we 4. pastýřských zpěwjch.

Zpěw I. Panu Pópowi připsaný	67 — 69
Zpěw II. Panu Doddingtonowi	70 — 72
Zpěw III. Panu Edwardowi Wálpolowi	73 — 75
Zpěw IV. Lordowi Kobhamowi	76 — 78
E p i š t o l y.	
Epištola I. P. Pópowi z Řjma	79 — 81
Epištola II. D. Dokt. Ayscouchowi z Parjže	82 — 89
Epištola III. Mylordowi **** z Worstershira	89 — 92
Epištola IV. Rada gedné Slečné	93 — 95
Epištola V. Panu Poyntzowi z Parjže	96 — 97
B l e n h e i m	98 — 102.

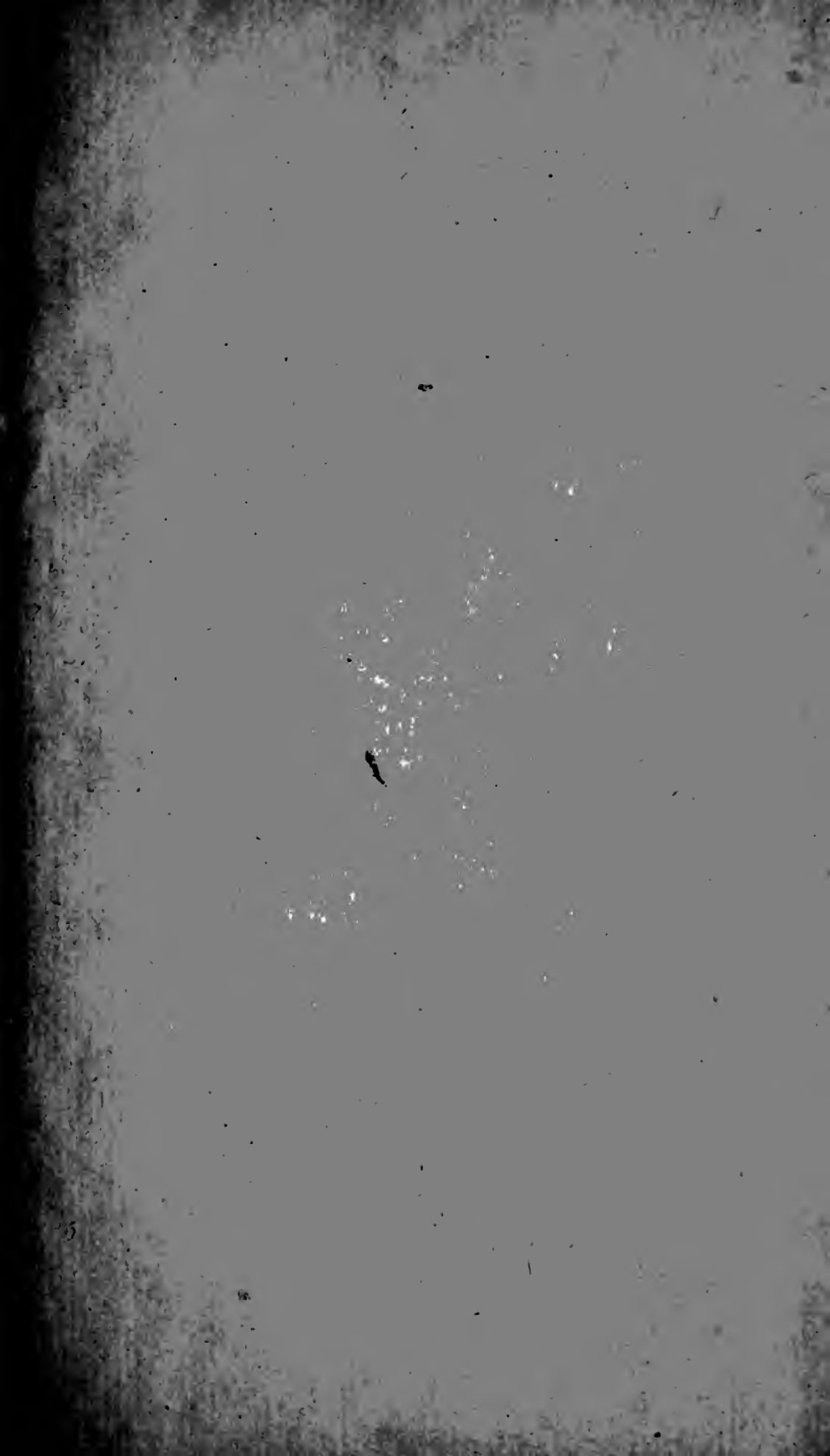
Übersicht der I. Anglistische Bücher

I. Alexander Popa'sche Bibliothek

VII	—	V	1. Buch
X	—	VII	2. Buch
XII	—	XI	3. Buch
XVI	—	XIII	4. Buch
16	—	1	5. Buch
20	—	16	6. Buch
25	—	20	7. Buch
32	—	25	8. Buch

II. Gustav Popa'sche Bibliothek

69	—	07	1. Buch
72	—	70	2. Buch
75	—	75	3. Buch
78	—	78	4. Buch
81	—	81	5. Buch
84	—	84	6. Buch
87	—	87	7. Buch
90	—	90	8. Buch
93	—	93	9. Buch
96	—	96	10. Buch

[REDACTED]

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

[REDACTED]

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 14 12 07 13 013 6